

Avar Anton

Beregi címereslevelek

a Magyar Nemzeti Levéltárban

Nyíregyháza, 2020

Beregi címereslevelek
a Magyar Nemzeti Levéltárban

Patents of Arms from Bereg
in the National Archives of Hungary

Гербові грамоти з Березької жупи
в Угорському Національному Архіві

A Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára Kiadványai
II. Közlemények, 55.

Issues of the Szabolcs-Szatmár-Bereg County Archives of the National Archives of Hungary
II. Publications, 55.

Видання Архіву Саболч-Сатмар-Березької області Угорського Національного Архіву
II. Публікації, 55.

Avar Anton
Beregi címereslevelek
a Magyar Nemzeti Levéltárban

Anton Avar
Patents of Arms from Bereg
in the National Archives of Hungary

Антон Авар
Гербові грамоти з Березької жупи
в Угорському Національному Архіві

Nyíregyháza, 2020

Sorozatszerkesztő / Series editor / Редактор серії:

Kujbusné Mecsei Éva

A kötet megjelenését támogatta / The issue was supported by / Видання підтримали:

Külgazdasági és Külügyminisztérium

Ministry of Foreign Affairs and Trade of Hungary

Міністерство зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини

Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma

College of Public Collections of the National Cultural Fund

Колегія публічних колекцій Національного культурного фонду

Lektor / Scientific reader / Науковий редактор: Kurecskó Mihály

Illusztrációk / Illustrations / Ілюстрації: Tauber Diána, Varga Máté

X. sz. címer rekonstrukciója / Reconstruction of coat of arms № X. / Реконструкція герба № X.: Nagy Attila

Műszaki szerkesztő / Technical editor / Технічний редактор: Máté István

Grafika és tördelés / Graphic design and typesetting / Графічний дизайн та верстка: Nagy Attila

Korrektor / Proofreader / Коректор: Galambos Sándor

ISSN 2415-9263

ISBN 978-615-00-9569-1

Tartalomjegyzék ■ Table of Contents ■ Зміст

Előszó / Preface / Передмова	7
Lectori Salutem!	9
Bevezetés / Introduction / Вступна стаття	13
Beregi címereslevelek	15
Patents of arms from Bereg (resume)	29
Гербові грамоти з Березької жупи (резюме)	31
Oklevelek / Charters / Грамоти	33
I. nagyari Ferenczy Gáspár, 1590	35
II. Hárfás, másként Bonyhay János, 1614	43
III. Züllep Mihály, 1615	51
IV. munkácsi Deák, másként Kopasz Ferenc, 1624	59
V. Farkas Tamás, 1629	65
VI. Literáti Dobrossói Bálint, 1629	73
VII. Szabó Mihály, 1634	81
VIII. Suba Pál, 1635	89
IX. Karmacsy Tamás, 1636	97
X. Nagy András, 1647	105
XI. Simon János, 1650	113
XII. kecskeméti Bornemisza András, 1650	121
XIII. Miskolczy István, 1651	129
XIV. Huszty András, 1652	137

XV.	Pinke, másként Malassy Mihály, 1662	145
XVI.	Veres István, 1662	153
XVII.	Fogarasy Mihály, 1662	161
XVIII.	Rubént Tamás, 1665	169
XIX.	Péczy János, 1668	177
XX.	Bajzáth István, 1669	185
XXI.	Kajor Gáspár, 1676	193
XXII.	Verbiássy János, 1688	201
XXIII.	Pap János, 1698	209
XXIV.	Bindasz, másként Almásy Demeter, 1702	217
XXV.	Pap János, 1720	225
I. függelék / Appendix I / Додаток I		233
II. függelék / Appendix II / Додаток II		239
Levéltári források / Archival sources / Архівні джерела		245
Szakirodalom / Literature / Література		251

Előszó

Preface

Передмова

Az emberiségnek mindig is szüksége volt jelképekre, amelyek segítségével el tudott igazodni a világban, és segítették identitásának megőrzésében, egyúttal másoktól való megkülönböztetésében is.

Pajzsokon viselt jelképek már az ókorban is használatosak voltak, de címerek kultúránkban csak a középkor óta vannak folyamatosan jelen. Kialakulásuk az akkori Európa nagy vállalkozása, a csaknem valamennyi keresztény népet érintő keresztes hadjáratok korába tehető. II. Orbán pápa rendelte el, hogy az 1095-ös clermonti zsinaton meghirdetett első keresztes hadjárat során a keresztesek vörös színű keresztet viseljenek az öltözékükön. A címerek kialakulása tehát szorosan kötődik a lovagság kialakulásához, a lovagi hadviseléshez és a lovagi kultúra virágkorához. Elterjedésüket az egyre gyakoribbá váló lovagi tornák segítették elő, ahol minden résztvevőnek saját, egyéni címerre és viseletre, fegyverzetre volt szüksége. Nem véletlen, hogy a címerek idegen elnevezése

Lectori Salutem!

Mankind has always needed symbols to align itself in the world and to help it preserve its identity, as well as to distinguish one from another.

Symbols worn on shields have been used since ancient times, but coats of arms have only been present in our culture since the Middle Ages. Their formation can be traced back to the age of the great enterprise of Europe, the crusades, which have affected almost all Christian peoples. Pope Urban II ordered the crusaders to wear a red cross on their clothing during the first crusade, which was announced at the Council of Clermont in 1095. The formation of coats of arms is thus closely connected with the formation of chivalry, knightly warfare, and the heyday of the culture of chivalry. Their spread was facilitated by the increasing amount of tournaments, where each participant needed their own, individual coat of arms, clothes and armour. It is no coincidence that foreign names for coats of arms often derive from the word “wear-

Людство завжди потребувало символів, які допомагають йому орієнтуватися у світі, зберігати свою самобутність та відрізнити себе один від одного.

Символи на щитах використовувалися з давніх часів, але герби присутні у нашій культурі тільки від Середньовіччя. Їх формування почалося в епоху великого підприємства Європи — хрестових походів, у яких узяли участь майже всі християнські народи. Папа Урбан II наказав хрестоносцям носити червоний хрест на одязі під час першого хрестового походу, про який було оголошено на Клермонському соборі в 1095 році. Отже, формування гербів тісно пов’язане з утворенням лицарства й розквітом лицарської культури. Їх поширенню сприяла зростаюча кількість турнірів, де кожен учасник повинен був мати свій власний герб, одяг та обладунки. Не випадково іноземні назви гербів часто походять від слова «зброя» (латинське *arma*, німецьке *Wappen*, французьке *armoiries*, англійське *arms*). Водночас угорське сло-

gyakran a „fegyver” szóból ered (latin *arma*, német *Wappen*, francia *armoiries*, angol *arms*). Ugyanakkor a magyar „címer” szó a lotaringiai ófrancia, Poitouban és Anjouban is használatos „sisaktaraj, sisakdísz” jelentésű *cimier* szóból ered, ebből következően vélhetőleg a 13. században, a nápolyi Anjou udvar közvetítésével jelent meg Magyarországon. A legkorábbi magyar címeradományok a 14. századtól sisakdíszadományok voltak, azonban már a 13. századtól ismerünk olyan pecséteket, amelyek csak sisakot és sisakdíszet tartalmaznak.

A legkorábbi magyar címerek Árpád-házi királyaink pecsétjein maradtak fenn 1202-től. A címerhasználat ezután elterjedt az országos méltóságviselők között is. A 13. századtól a városok is kezdtek címeres pajzsot használni, Zsigmond király uralkodásától kezdve pedig a címerhasználat a magyar nemesség körében is általánossá vált. A vármegyék közül Somogy vármegye kapott elsőként címert adományozó oklevelet II. Ulászló királytól 1498-ban.

A lovagkorban kialakult viselt, vagyis a fegyverzetben látható címerek mellett, a 15. századtól Magyarországon is megjelentek az uralkodók által adományozott

on” (Latin *arma*, German *Wappen*, French *armoiries*, English *arms*). At the same time, the Hungarian word “címer” comes from the Old French word “helmet ornament, crest” used in Lorraine, Poitou and Anjou, and probably came in Hungary in the 13th century through the Anjou court of Naples. The earliest Hungarian grants of arms were actually grants of crests in the 14th century, however, seals depicting helmets and crests have been known already since the 13th century.

The earliest Hungarian coats of arms have survived on the seals of our kings of the Árpád dynasty since 1202. The use of coats of arms then spread among the national dignitaries as well. From the 13th century, cities also began to use coats of arms, and from the reign of King Sigismund, the use of heraldic bearings became common among the Hungarian nobility. Somogy county was the first of the counties to receive a patent of arms from King Wladislaus II in 1498.

In addition to the coats of arms worn on the armour, which developed during the age of chivalry, patents of arms donated by monarchs appeared already in the 14th century in Hungary. In these charters the donated coats of arms have

во «címer» походить від старофранцузького слова «прикраса шолома, намет», яке використовувалось у Лотарингії, Пуату й Анжу, і, можливо, прийшло в Угорщину в 13 сторіччі через Неапольський двір династії Анжу. Найбільш ранні угорські дарування гербів були фактично даруваннями наметів у 14 столітті, проте печатки, що зображують шоломи та намети, відомі вже з 13 віку.

Найбільш ранні угорські герби збереглися на печатках наших королів із династії Арпадів від 1202 року. Використання гербів потім поширилося й серед найважливіших державних сановників. З 13-го сторіччя міста також почали користуватися гербами, а з часів правління короля Сигізмунда користування гербами стало звичайним явищем серед угорського дворянства. Шомодьська жупа була першою з жуп, що отримала гербову грамоту від короля Владислава II в 1498 році.

Окрім гербів, що носилися на обладунках, які розвинулися в епоху лицарства, вже в 14 сторіччі в Угорщині з’явилися гербові грамоти, що були даровані монархами, у цих грамотах даровані герби були зображені на початку пергаменту.

У цій книзі видано 25 гербових гра-

címereslevelek, amelyek festett címert tartalmaztak – vagyis az oklevél elején megfestették az adományozott címert.

Jelen kötetben 25 címereslevelet adunk közre az 1590 és 1720 közötti időszakból, amelyek a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára őrizetében találhatók. Kivétel nélkül Bereg vármegyében kihirdetett, az ott honos családoknak adományozott címereslevelekről van szó. Bereg vármegye első okleveles említése 1248-ból származik, és 1299-ben már nemesi vármegye. A 20. század első felének katalizmáját, a „nagy háborút” követő Trianoni békediktátum következtében Bereg vármegye területének nagyobb része ma Ukrajnához tartozik, és kisebb része maradt Magyarországon területén. Az örökség azonban közös, a történelem nem változtatható, nem írható felül. A most közreadott 25 családi, nemesi oklevél éppen úgy része a magyar művelődés-, kultúra- és politikátörténetnek, mint az ukránnak.

Az Országos Levéltár munkatársa, Avar Anton dolgozta fel a 25 beregi címert adományozó oklevelet. Megismerjük ezekből az oklevelek latin nyelvű szövegét, magyar, angol és ukrán nyelvű regesztáját, a címerek pontos leírásával együtt. A címerek és szakszerű leírásaik nemcsak a he-

been painted at the beginning of the parchment.

In this volume 25 patents of arms are edited, dating from the period between 1590 and 1720, all of which are in the custody of the Central Archives of the Hungarian National Archives. These were published (proclaimed) in Bereg county and granted to local families. The first documented mention of Bereg county dates from 1248, and in 1299 it was already a so-called county of nobles. As a result of the Trianon peace agreement, which followed the cataclysm of the first half of the 20th century, the Great War, most of the territory of Bereg county now belongs to Ukraine and just a small part remained in Hungary. However, the heritage is common, history cannot be changed or overwritten. The 25 family patents of arms now published are a part of cultural and political history of Hungary as much as they are of Ukraine.

Associate of the National Archives of Hungary Anton Avar has edited these 25 patents of arms from Bereg county. From these we get to know the Latin texts of the charters, their abstracts in Hungarian, English and Ukrainian, together with the exact blazons of the coats of arms. The

мот, що стосуються до періоду між 1590 і 1720 роками і знаходяться на зберіганні у Крайньому архіві Угорського національного архіву. Вони оприлюднювалися в Березькій жупі й були даровані місцевим родинам. Перша документальна згадка про Березьку жупу датується 1248 роком, а у 1299 році вона вже була так званою дворянською жупою. В результаті Трианонського мирного договору, що послідував за катаклізмами першої половини 20 століття, Першою світовою війною, велика частина території Березької жупи тепер належить Україні й лише невелика частина залишилася в складі Угорщини. Однак спадщина є спільною, історія не може бути змінена або переписана. 25 сімейних гербових грамот, опублікованих зараз, є частиною культурної та політичної історії як Угорщини, так і України.

Співробітник Угорського національного архіву Антон Авар редагував ці 25 гербових грамоти із Березької жупи. Ми маємо можливість ознайомитися з латинськими текстами грамот, їх регестами, а також із точними блазонами гербів угорською, англійською та українською мовами. Герби та їх професійні описи будуть важливі не тільки для читачів, що

raldika és a családtörténet iránt érdeklődő olvasók számára lesznek fontosak, hanem a köztörténet és művészettörténet iránt fogékony szakemberek és laikusok is haszonnal forgathatják e kötetet.

coats of arms and their professional descriptions will be important not only for readers interested in heraldry and family history, but also for professionals and laypeople receptive to public and art history.

цікавляться геральдиккою та сімейною історією, а також для професіоналів та непрофесіоналів, сприйнятливих до суспільної та художньої історії.

Budapest – Nyíregyháza, 2020. október 30.
Budapest – Nyíregyháza, 30th October 2020
Будапешт – Ніредьхаза, 30 жовтня 2020 р.

Szabó Csaba ■ Csaba Szabó ■ Чабба Сабо

főigazgató / General director / генеральний директор

Magyar Nemzeti Levéltár

National Archives of Hungary

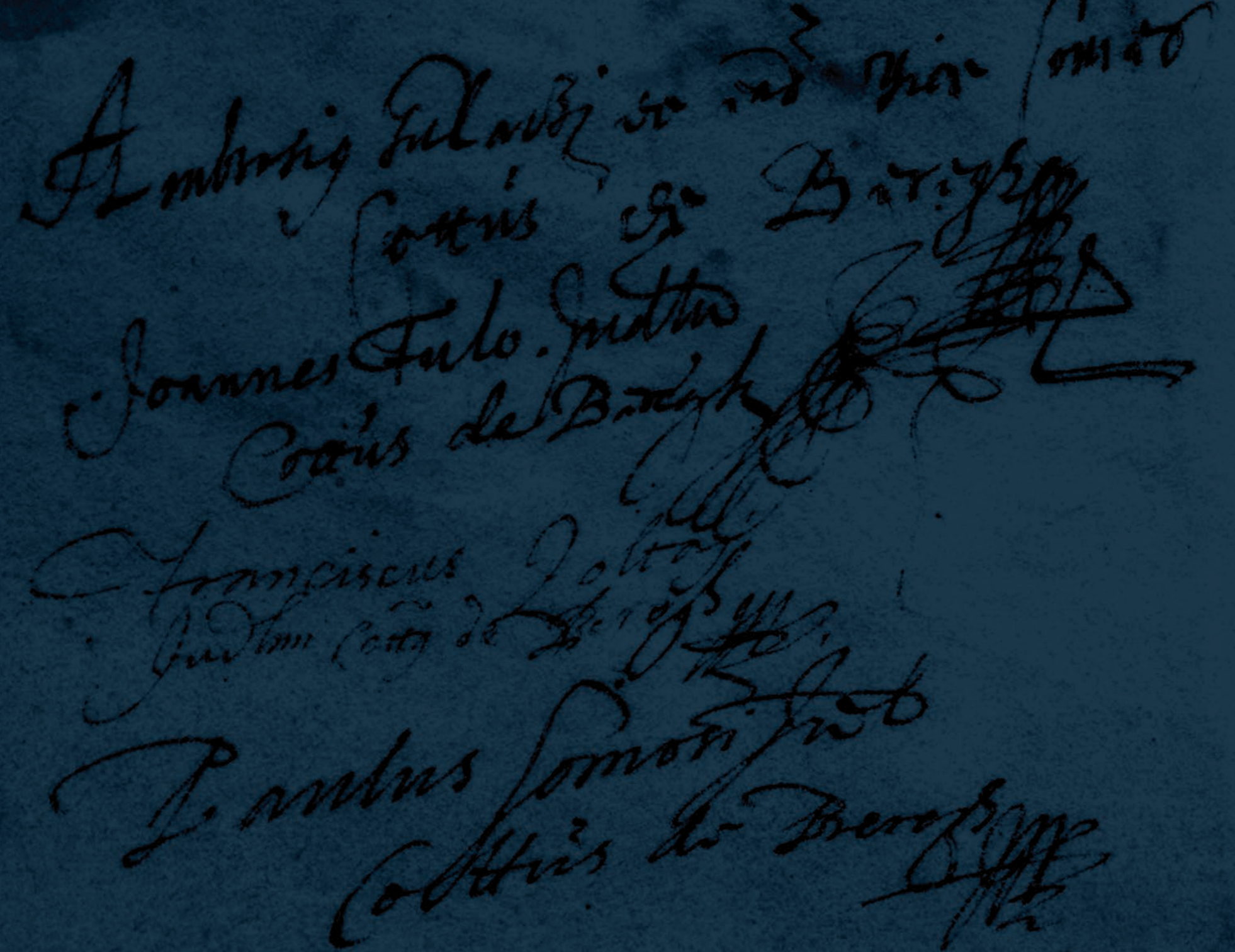
Угорський національний архив

Bevezetés

Introduction

Вступна стаття

Avar Anton

Beregi címereslevelek

Az olvasó kezében tartott kötet a beregi címereslevelekről szól. De mit érthetünk ez alatt? A történelmi Magyarország északkeleti végein elhelyezkedő, ma nagyjából Ukrajna Kárpátontúli területéhez tartozó egykori Bereg vármegyéhez kapcsolódó armálisokról van szó, ez a kapcsolat azonban kétféle szemszögből is megfogható. Az egyik, hogy a vármegyében ténylegesen honos, ott birtokos családoknak adományozott címeresleveleket, a másik viszont, hogy a vármegye levéltárában őrzött ilyen okleveleket vesszük górcső alá.

Címereslevelek esetében az adományos család hovatartozásának megállapítására a legegyszerűbb mód, ha megvizsgáljuk, hogy az oklevelet mely vármegye közgyűlésén vagy ítélőszékén hirdették ki. A vármegyei kihirdetés az adományok érvényességének részben hagyományos, részben törvényes alapja volt, s már a 16. század közepétől találkozhatunk kihirdetési záradékokkal az okleveleken.¹ Ez alapján tehát a Magyar Nemzeti Levéltárban (MNL) őrzött, Bereg vármegyében kihirdetett okleveleket vettem számba. Ezt annál könnyebben megtehettem most, 2020-ban, mert 2011–2014 között az Országos Levéltár,² 2019–2020-ban pedig már a teljes Nemzeti Levéltár, azaz tizenkilenc³ megyei tagintézmény eredeti címeresleveleit is feltártuk, digitalizáltuk és egy jól használható, a világhálón szabadon elérhető adatbázisban 98,5%-ukat részletes leírással és a

digitális felvételekkel ellátva közzétettük.⁴ Jelen tudásunk szerint az Országos Levéltár ma 2227 db, a megyei tagintézmények pedig összesen 931 db eredeti címeres nemes- vagy rangemelő oklevelet őriznek. Ez kétségtelenül hatalmas mennyiség, de a 3158 oklevél között mindössze 25 olyan eredeti armális van, amelyeket Bereg vármegyében hirdettek ki, és ezek meglepetésre kivétel nélkül az Országos Levéltárban találhatók. Kézenfekvő lett volna, hogy az ukrajnai Kárpátaljai Területi Állami Levéltárban (Державний архів Закарпатської області, ДАЗО/DAZO) található beregi iratanyagot is megvizsgáljuk e tekintetben, de ott – Hodermárszky Pál 1712. évi címereslevelén⁵ és magának Bereg vármegyének az 1836. évi pecsétkörirat-módosító oklevelén⁶ kívül – tudomásunk szerint nincsenek eredeti címereslevelek,⁷ aminek okairól alább részletesen szólni fogok. A kötetben a fent említett negyedszáz címereslevél teljes szövegű, regesztákkal és a címerek leírásaival ellátott, az oklevelek átnézeti és a címerminiatűrök részletfotóival illusztrált közlést találja az olvasó.

A címbeli fogalom másik értelmezése alapján az egykori Bereg vármegye – ma nagyjából a DAZO beregszászi részlegében őrzött – levéltárának címereslevél-gyűjteményét vizsgálhatnánk,

¹ AVAR 2014, 251–255.

² AVAR 2014.

³ A MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára nem őriz egyetlen címereslevelet sem.

⁴ <https://adatbazisokonline.hu/adatbazis/cimereslevel-adatbazis> (2020.10.24.)

⁵ UA-DAZO-151.-1.-337. A jelzetet Kujbusné dr. Mecsei Éva, az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára igazgatója és Kutassy Ilona, a DAZO igazgatóhelyettese közléséből ismerem.

⁶ UA-DAZO-10.-3.-196. Teljes szövegében, valamint magyar és ukrán fordításban kiadva: MECSEI–MISHUK 2017.

⁷ Ezt a beregszászi levéltárosok is megerősítették.

azonban ott nincs ilyen gyűjtemény.⁸ Pedig volt, sőt készültek, illetve jelentek is meg róla jegyzékek, így mégis képet kaphatunk erről a jelentős méretű gyűjteményről.

Első alkalommal Lehoczky Tivadar, Bereg vármegye monográfusa közölte a levéltárban található címereslevelek jegyzékét a Turul c. folyóiratban, 1886-ban. Jegyzékében 63 oklevelet sorol fel időrendben regesztaszerűen, a kihirdetések adataival kiegészítve, de sajnos nem jelöli, hogy az adott armális eredeti-e, vagy csak másolat.⁹ A következő, darabszámukban és leírásaikban is jóval bővebb és részletesebb jegyzékek a „Nagy Iván” Családtörténeti Értesítőben jelentek meg 1900-ban és 1901-ben Szent-Imrey Tamás, Bereg vármegye levéltárnoka tollából. Ezen közlemények annyiban hoznak többet Lehoczky jegyzékénél, hogy a címerek magyar nyelvű leírásait is közlik, valamint elkülönítve szerepel bennük 64 eredeti és 151 másolatban fennmaradt címereslevél.¹⁰ Ezt követően 1909-ben Rexa Dezső, Árva vármegye akkori levéltárnoka közölt jegyzéket a Bereg vármegye levéltárában volt armálisokról, de ez jóval kevesebb adatot tartalmaz az előzőeknél, amennyiben nem adja meg sem az adományozó uralkodó nevét, sem az adott oklevél fennmaradási formáját, sem a kihirdetéseket, sem pedig a címerek leírásait.¹¹

A dr. Horváth Sándor országos allevéltárnok által készített utolsó, egyben legrészletesebb jegyzék viszont az előbbiekkal ellentétben soha nem lett közzétéve, hanem az Országos Levéltár levéltárának egy 1912-ben iktatott ügyiratában lapul. Horváth kivonatai

az oklevelek regesztáival kezdődnek, majd teljes terjedelmükben átírják a latin nyelvű címerleírásokat, kitérnek a címerminiaturák és a leírások közti eltérésekre, olvasati hibákra, közlik a kihirdetésekre vonatkozó adatokat, a másolatok esetében a vármegyei nemességvizsgálati iratokon, azaz az Acta Nobilitarián belüli korabeli beregszászi levéltári jelzeteket, végül a hamisított oklevelek esetében az illető vármegyétől az eredeti adományosokkal kapcsolatban esetlegesen kapott felvilágosítást is.¹²

A jegyzékek összevetésével különböző megállapítások tehetők, többek között viszonylagos biztonsággal kiszűrhetők a másolatok az eredetiek közül. A Lehoczky-nál felsorolt armálisok között tíz másolat is szerepel jelzés nélkül (Dobra, Erős, Fábíán Mihály, Polchy, Kocsis alias Angyalosy, Kovács alias Oroszi, Milesz, Papp István, Péntek, Szegedy). Szent-Imrey külön közli az eredetieket, de az általa felsoroltak közül tarpai Baghy István armálisa feltehetően csak egy egyszerű másolat,¹³ Fábíán Mihály, Papp István és almási Szabó János címereslevelei¹⁴ pedig egészen biztosan formahű másolatok. Tarpa hajdúváros 1708. és Bereg vármegye 1836. évi, ma is meglévő okleveleit egyik jegyzék sem említi, vélhetően azért, mert csak a családi címereslevelekkel foglalkoznak, ezek pedig tulajdonképpen pecsétadományozó oklevelek. A kötet végén, az I. függelékben az olvasó egy jegyzéket talál, amelyben Lehoczky, Szent-Imrey és Horváth jegyzékei¹⁵ és egyéb kiegészítő adatok alapján megkíséreltem

¹² HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., gépelt jegyzék.

¹³ Ma feltehetően a DAZO-ban található.

¹⁴ Sorrendben HU-MNL-OL-R 64-2.-717., 718. és 719.

¹⁵ Rexa Dezső jegyzékét nem vettem bele az összehasonlításba, mert nagyon kevés adatot közöl, nem jelöli a másolatokat, nincsenek sorszámozva az iratok és mert más forrásból tudható, hogy Lehoczkyval, Szent-Imreyvel és Horváthtal ellentétben ő nem látta saját szemével az általa jegyzékelt iratokat, hanem másodkézből, a vármegyék levéltárnokaitól kapott jegyzékek alapján dolgozott (-Y -L. 1909, 94).

összeállítani a mai tudásunk szerint egykor Bereg vármegye levéltárában volt eredeti armálisok teljes lajstromát, a mai levéltári jelzettel kiegészítve (ha az ismert). Mivel a DAZO levéltára e téren még feltárára vár, természetesen nincs kizárva, hogy a jövőben kerülhetnek ott még elő eredeti címereslevelek.

Felmerül a kérdés, hogy mi történhetett Bereg vármegye levéltárának egykor volt címereslevél-gyűjteményével? A válasz erre röviden az, hogy az eredeti armálisok kettő kivételével az MNL Országos Levéltárában vannak, a másolatok pedig minden bizonnyal a DAZO különböző fondjaiban, elsősorban a nemességvizsgálati iratok között elszórva. Ahhoz, hogy megértsük, hogyan kerülhettek az eredetiek Budapestre, egészen 1902-ig kell visszatérnünk, méghozzá meglepő módon egy prágai irathamisítási botrányig. Ebben az esztendőben derült fény a cseh székesfővárosban egy bizonyos Alois Müller (a magyar szakirodalomban és lapokban Müller Alajosként emlegetik), Mildenberg állítólagos lovagja tevékenységére. Müller a – leginkább magyar – nemességük hivatalos igazolásához szükséges levéltári iratok felkutatásával őt megbízó ügyfelei számára az említett iratokat nem kutatás során tárta fel, hanem hamisítás által állította elő. Módszere az volt, hogy vármegyei levéltárak iratai közé kutatásai alkalmával becsempészte hamisítványait, majd ezekről hitelesített másolatokat állíttatott ki az adott levéltár jóhiszemű levéltárnokaival (két esetben pedig bizonyítottan össze is játszott velük). Akkor lepleződött le, amikor gróf Csáky Vidor kamarási címét is hamisított iratokkal akarta elintézni, de a hivatalos eljárás során a hamisítás kiderült, a gróf nem kapta meg a remélt címet, a hamis iratok forrásául pedig Müllert nevezte meg. A „nemesi diplomák gyártóját” az 1902 őszen lefolytatott tárgyalás végén kétévi szabadságvesztésre ítélték.

A korabeli magyar napilapokban is megszélesített ügynek igen messzemenő következményei lettek. A megelőző években kiadott belügyminisztériumi nemességigazolásokat felülvizsgálták, ennek keretén belül az Országos Levéltár is újra elővette az általa ezekhez adott szakvéleményeket, és ennek eredményeképp többeket is eltöltöttak a nem sokkal korábban igazolt nemesi címük vagy előnevük használatától.¹⁶ A szálak az Országos Levéltárig is elértek: Müller botránya nyomán hasonló vádpontok alapján indult belső vizsgálat Pettkó Béla levéltárnok ellen is, akit ekkor még felmentettek, de 1913-ban végül eltávolították állásából.¹⁷

Tárgyunk szempontjából azonban az volt a Müller-ügy legfontosabb következménye, hogy gróf Andrássy Gyula m. kir. belügyminiszter 1906. június 21-i kelettel kiadta a 48943/1906. BM. sz. „A vármegyei levéltárakban őrzött nemeslevelek összegyűjtése” című körrendeletet,¹⁸ amelyet szétküldtek a vármegyei levéltáraknak is. Eszerint a felszaporodott nemességigazolási ügyek könnyebb elintézhetsége, és valótlán hitelesített másolatok vármegyei levéltárnokok általi kiállításának megelőzése céljából a vármegyéknek fel kellett küldeniük az Országos Levéltárnak az eredeti és másolatban fennmaradt címeres nemesleveleket, hogy azokat felülvizsgálják, és esetleges hamisított voltukat megállapítsák és feljegyezzék.

¹⁶ A prágai nemesi oklevél-hamisító. Alkotmány 7 (1902:257. [okt. 28.] 6.; A nemesi diplomák gyártója. Pesti Napló 53 (1902:307. [nov. 8.] 14.; Hamis nemességek. Pettkó Bélát hivatalvesztésre ítélték. Pesti Napló 64 (1913:82. [ápr. 6.] 5. Az 1905–1913 között zajlott felülvizsgálat során elővett országos levéltári ügyiratok ma összeszerelve fekszenek a HU-MNL-OL-Y 1-1896-I-232. jelzeten (dr. Reisz T. Csaba főlevéltáros úr, az Y szekció referense szíves közlése).

¹⁷ Hamis nemességek. Pettkó Bélát hivatalvesztésre ítélték. *Pesti Napló* 64 (1913:82. [ápr. 6.] 6.; Az elcsapott országos allevéltáros. *Pesti Napló* 64 (1913:87. [ápr. 12.] 12.; LAKOS 2006, 144. és 158.; REISZ 2017, 94.

¹⁸ Teljes szövege: HORVÁTH 1909, 3–4.

Az Országos Levéltár központi szerepét ebben az is indokolta, hogy a Belügyminisztérium mint legfőbb nemesi hatóság által kiállított nemességigazolásokhoz szükséges szakvélemények itt készültek.¹⁹

Az egész – mai kifejezéssel élve – projekt ügyintézője az Országos Levéltárban dr. Horváth Sándor²⁰ lett, aki már hosszú évek óta behatóan foglalkozott címereslevelekkel, különös tekintettel a hamisításokra.²¹ Az eljárásrend alapvetően az volt, hogy az Országos Levéltár a körrendeletre hivatkozva, betűrendi sorban kiküldte a megkeresését az egyes vármegyék alispáni hivatalainak, azok a helyi levéltárnokokkal jegyzékeltették, összekészítették, majd postai úton vagy vasúton felküldték Budapestre a fellelt címeresleveleket. Az Országos Levéltárban Horváth Sándor a beérkezett okleveleket egyesével tüzetesen megvizsgálta, kivonatokat készített róluk, részben pedig reprodukciókat is készített róluk az „Országos Levéltár címér- és pecsétgyűjteménye”²² és saját gyűjteménye számára. Horváth a körrendelet deklarált célja értelmében mindent megtett, hogy az általa hamisítottnak talált címereslevelek eredeti adományosait kiderítse. Néhány esetben az eredeti nevet az egykori hami-

¹⁹ A nemességigazolási eljárásokról bővebben: ÁNYOS 1936.

²⁰ Dr. Horváth Sándor (1872–1924) az Országos Levéltár munkatársa volt 1898–1920 között (REISZ 2017, 217.) 1898-tól levéltári tiszti (HU-MNL-OL-Y 1-1897-II-5-1898-423.), 1901-től fogalmazói (HU-MNL-OL-Y 1-1900-II-7-1901-1499.), 1912-től orsz. allevéltárnoki (a HU-MNL-OL-Y 1 1912. évi iktatókönyvében az év elején még fogalmazóként, az év végén már allevéltárnokként szerepel az ügyiratok tárgyaiban), végül 1918-tól orsz. levéltárnoki (HU-MNL-OL-Y 1-1918-551.) címmel. 1920-ban felfüggesztették állásából, melytől 1922-ben fosztották meg végleg (SASHEGYI 1978, 36–41.).

²¹ Horváth a hamisított címeresleveleknek több publikációt is szentelt: HORVÁTH 1900, HORVÁTH 1901.

²² E gyűjtemény pontos mibenléte és sorsa számomra egyelőre ismeretlen, de maradéka Reisz T. Csaba szíves közlése alapján a mai HU-MNL-OL-Y 5-b jelzeten található címergyűjteményben lehet.

sító által figyelmen kívül hagyott plicaszéli vagy hátlapi (zsinór melletti) kancelláriai jegyzetek révén állapította meg, de általában véve azt a módszert követte, hogy a hamisított okleveleken lévő kihirdetési záradékokban szereplő vármegyéket kereste meg levélben, hogy levéltárunkban nézzenek utána a kihirdetésnek, elsősorban a közgyűlési jegyzőkönyvekben. Ezen megkeresések sokszor sikertelenek voltak, vagy azért, mert az adott vármegye jegyzőkönyvei nem voltak meg az adott évből, vagy pedig azért, mert nem találtak benne az adott dátummal való bejegyzést. Néhány esetben azonban sikerrel járt, s a hitelesített másolatban megszerzett adatokat bevezette az érintett ügyiratokban található, általa készített oklevélkivonatokba. A vizsgálat végeztével a felküldött iratokat visszaküldték őrzési helyükre, a válaszlevélben megjelölve azokat az armálisokat, amelyekről a vármegyei levéltárnak a továbbiakban nem volt szabad hitelesített másolatot kiadnia, vagy ha mégis muszáj lett volna, a hamisítás tényét a hitelesítési záradékban egyértelműen fel kellett tüntetnie.²³ A nemességigazolási ügyek Országos Levéltáron belüli elintézését segítő, Horváth az elkészült oklevélkivonatok alapján a magyar nemesleveleket feljegyeztette kollégáival a magyar kancellária „Cathalogus Nobiliumába”,²⁴ az erdélyiek pedig az erdélyi kancellária „Liber Aureusába”²⁵ is. A felülvizsgált címereslevelek kivonatait és a címerreprodukciókat publikálni is

²³ Az egész eljárás ügyiratait eredetileg a HU-MNL-OL-Y 1-1906-I-150. irattári jegy alatt irattározták, de később áthelyezték a HU-MNL-OL-Y 1-1914-82. alapszámra, ahol ma megynként csoportosítva találhatók meg (dr. Reisz T. Csaba főlevéltáros úr, az Y szekció referense szíves közlése).

²⁴ Annak ellenére, hogy a ma a HU-MNL-OL-A 75 törzsszámon őrzött lajstromnak pontosan ez a címe, a Horváth által kért utólagos bejegyzéseket valójában a HU-MNL-OL-A 76 alatti *Syllabus magnatum nobilium et indigenarumba* vezették be (Szepesiné dr. Simon Éva főlevéltáros asszony szíves közlése).

²⁵ Ez feltehetően azonos a ma a HU-MNL-OL-F 306 törzsszámon őrzött *Liber aureusszal*.

tervezte, de ebből csak az Abaúj-Torna, Arad, Árva, Bács-Bodrog, Baranya, Bars, Békés, Beszterce-Naszód, Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Turóc vármegyék anyagának pusztá listáit tartalmazó első kötet jelenhetett meg, az is a szerző kiadásában és költségén.²⁶

Ahogy az lenni szokott, a gyakorlat nem mindenben követte az elméletet. A körrendelet egyértelmű utasítása ellenére több levéltár nem várta be az országos levéltári megkeresést, hanem vagy érdeklődő levéllel jelentkezett, vagy magától felküldte címereslevelei jegyzékét (Hont, Somogy, Trencsén), esetleg mindjárt magukat a címeresleveleket is (Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Turóc). Több vármegye járt úgy, hogy miután a körrendelet kézhezvétele után jelentkezett az Országos Levéltárnál, azt a választ kapta, hogy a rendelet értelmében a hivatalos megkeresést várja be, aztán annak kiküldésére végül nem is került sor. Öt erdélyi vármegye – Alsó-Fehér, Csík, Brassó, Fogaras és Kolozs – jelezte, hogy levéltáraik nem őriznek címereslevelet sem eredetiben, sem másolatban. Közülük Brassó ehelyett felküldte a városi levéltár armálisait, a csíki alispán pedig megkísérelte összegyűjteni a vármegyében magánkézben lévő címeresleveleket, melyekből huszonkettőt fel is küldött. Marosvásárhely város levéltára is felküldte egyetlen armálisát, noha a miniszteri körrendelet rá nem is vonatkozott. Voltak akadékoskodó vármegyék is, akik az oklevelek épségéért való aggodalom, vagy más ok folytán húzódoztak azok megküldésétől, s anyaguk végül nem is jutott el az Országos Levéltárba: ilyen volt Bihar, Fejér, Heves, Nyitra és Torontál. Az egész felülvizsgálati eljárás során végül összesen – Marosvásárhelyt leszámítva – harminchét vármegyével lépett érintkezésbe az Országos Levéltár, s ezek közül huszonhá-

²⁶ HORVÁTH 1909.

rom levéltár címereslevelei járták meg Horváth Sándor íróasztalát. Az egész eljárás alapvető adatait összefoglalóan szemlélteti a kötet végén található táblázat (II. függelék).

Bereg vármegyének 1906. november 8-án küldték ki az oklevelek beküldését kérő körlevelet, melynek szövege a következő:

*Bereg Vármegye Tekintetes Alispáni Hivatalának
Beregszász*

A Nagyméltóságú magyar Királyi Belügyminister úrnak folyó évi június 21-én kelt 48943/1906 I-a. szám alatt, a vármegyei levéltárakban őrzött címéres nemeslevelek összegyűjtése tárgyában kibocsátott körrendelete alapján tisztelettel felkérem a Tekintetes Alispáni Hivatalt, szíveskedjék a vármegye levéltárában elhelyezett és őrzött összes, akár eredeti, akár pedig másolatban meglévő, hiteles és hamisított címéres nemesleveleket összegyűjteni azokról pontos jegyzéket készíttetni, és az előkerült címéresleveleket a jegyzék kíséretében az Országos Levéltárnak minél előbb beküldeni.

Az Országos Levéltár azokat meg fogja vizsgálni, azokról hivatalos feljegyzéseket eszközöl, és a vizsgálat eredményéről a Tekintetes Alispáni Hivatalt – a beküldött anyagnak hiánytalan visszaküldése mellett – értesítendő.

*Budapest, 1906 évi november 8-án*²⁷

Miután majdnem egy évig semmilyen válasz nem érkezett Beregszászból, 1907. augusztus 27-én Horváth Sándor újabb, sürgető levelet küldött ki.²⁸ Továbbra sem kapott semmilyen reakciót, ezért 1908. február 18-án már egyenesen a belügyminiszterhez fordult azzal a kéréssel, hogy az „kegyeskedjék hathatósan intézkedni az

²⁷ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1906-1631.

²⁸ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1907-1451.

iránt”, hogy Bereg megye teljesítse a két évvel korábbi miniszteri rendelet szerinti feladatát.²⁹ Magáról az intézkedésről ugyan hallgat az ügyirat, de a miniszteri utasításra sor kerülhetett, mivel Bereg vármegye alispánja, Gulácsy István 1908. szeptember 11-én végül – különösebb kommentár nélkül – jegyzék kíséretében felküldte a vármegyei levéltárban összegyűjtött 67 db eredeti oklevelet, amelyek szeptember 19-én szerencsésen meg is érkeztek az Országos Levéltárba. Az ügyirathoz szerelt kísérőjegyzék a 75. sorszámig megy ugyan, de mivel a 6. sz. üres, a 34., 50., 53., 63., 71., 73. és 74. számok pedig nem is szerepelnek benne, összesen valóban 67 db oklevélről volt szó, melyek között volt három formahű másolat is.³⁰

Az okleveleket tartalmazó ládát Horváth 1908. október 16-án vette át a főlevéltárnoktól, és munkához látott. Miután átnézte a beküldött anyagot, 1909. november 22-én pótlást kérő levelet intézett Bereg vármegyéhez, amelyben Szent-Imrey már említett jegyzéke alapján három ott eredetként közölt oklevél – Tarnóczy, Baghy, Debrey –, valamint az ugyanott felsorolt 151 másolat pótlólagos felküldését kérte. A már beküldött oklevelek felülvizsgálatának elvégzésével Horváth az általa hamisítottak, vagy legalábbis gyanúsaknak ítélt nemeslevelek ügyében 1909. november 23-án – a már bejártatott módszer szerint – a kihirdetést végző vármegyékhez fordult, hogy közgyűlési jegyzőkönyveik alapján lehetőség szerint tájékoztassák a valódi adományosok kilétéről.³¹ Abaúj-Torna vármegyénel almási Szabó János 1618. évi, formahű másolatban

meglévő armálisával³² kapcsolatban érdeklődött, mire megküldték a szintén 1618-ban történt kihirdetésre vonatkozó közgyűlési jegyzőkönyvi bejegyzés hitelesített másolatát, amely az oklevél eredetiségét támasztotta alá.³³ Bereg vármegyénel a – hamisítottak egyébként nem tűnő – Kajor-, Züllep- és Veres-armálisokra³⁴ kérdezett rá, amire azonban megint csak nem kapott választ. Az adományos nevében látványosan meghamisított Nalivaikó-címereslevél miatt Bihar vármegyének írt, de ott 1651-ből nem voltak meg a közgyűlési jegyzőkönyvek.³⁵ Heves vármegye ugyanezt választotta Balogh János címereslevelével,³⁶ Ung vármegye pedig Szeley Istvánéval³⁷ kapcsolatban. A Züllep-armális eredetiségét Szabolcs vármegye igazolta a kihirdetésről szóló közgyűlési jegyzőkönyvi bejegyzés és a nemességi elenchus bejegyzése hitelesített másolatával.³⁸ Zemplén vármegye a Bakó István és Győry Ferenc nevekre hamisított címereslevelekkel kapcsolatban azt a meglepő tájékoztatást adta, hogy a rajtuk olvasható, teljesen hitelesnek tűnő kihirdetési záradékokban foglalt időpontokban (1652. október 22., 1606. április 5.) a vármegye nem tartott közgyűlést.³⁹ Szabó János nemeslevelén viszont nemcsak a törzsszövegben álló neveket, hanem az 1660. október 13-án kelt záradékban lévő megye- és településneveket is meghamisították, kitörölték, így az sem volt biztos, hogy egyáltalán melyik vármegye hirdette ki. Horváth Sándor a Szabar település-

³² Mai jelzete: HU-MNL-OL-R-64-2.-719.

³³ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2200.

³⁴ Közölve a XXI., III. és XVI. sz. alatt.

³⁵ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2155.

³⁶ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2127.

³⁷ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1910-11.

³⁸ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2221.

³⁹ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2230.

nevet olvasta ki a záradékból, és ez alapján Baranya, Vas és Zala vármegyéknek is kiküldte ugyanazt a tájékoztatást kérő levelet. Ezek közül az elsőben a hódoltság idején nem tartottak közgyűléseket,⁴⁰ a másodikban⁴¹ és a harmadikban⁴² ugyan igen, de nem a megadott időben. Az egyes vármegyéktől kapott válaszokat Horváth feljegyezte az adott oklevelek kivonataiba.⁴³

A felülvizsgálati eljárás idején átmenetileg Budapesten lévő okleveleket egyébként nem vonták ki a – mai kifejezéssel élve – ügyfélszolgálat alól, nem volt ez másképp a beregiekkel sem. 1909. április 2-án gróf Zichy Andor a belügyminiszteren keresztül az Országos Levéltártól kért hiteles másolatot az ott éppen felülvizsgálaton lévő Bajzáth-armálisról. Mivel ebben nem az országos, hanem a vármegyei levéltár volt illetékes, az érintett oklevelet április 21-én visszaküldték Beregszászba a másolat kiállítása végett, azzal a kéréssel, hogy az ügy elintéztével újból küldjék fel azt Budapestre, ami május 23-án meg is történt.⁴⁴

A korábban említett, 1909. november 22-én kelt, pótlást kérő levélre sem érkezett válasz Beregszászból, ezért 1910. március 24-én Horváth újból írt a vármegyének, sürgetve a kérés teljesítését.⁴⁵ Ahogy az 1906-ban kiküldött első levél esetében, itt is külön miniszteri intézkedésre volt szükség ahhoz, hogy Bereg vármegye végre teljesítse az Országos Levéltár többszöri kérését – annak elküldése után bő két évvel.⁴⁶ Az ügyirat előadói íve szerint „3 kg 833

⁴⁰ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2224.

⁴¹ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2253.

⁴² HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-2143.

⁴³ A bekezdésben szereplő eredeti oklevelek mai jelzetei megtalálhatók az I. függelékben.

⁴⁴ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-655.; HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1909-984.

⁴⁵ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1910-611.

⁴⁶ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1911-1573.

gramm súlyu iratok”, azaz a beregszászi levéltárban őrzött armális-másolatok egy 141 sorszámra terjedő jegyzék kíséretében 1912. december 23-án érkeztek meg az Országos Levéltárba.⁴⁷ A Horváth Sándor által Szent-Imrey jegyzéke alapján pótlólag kért három eredeti armális közül egy sem szerepel ebben a jegyzékben (illetve 6. sz. alatt a Baghy-armális másolata igen), nem is érkeztek meg, vélhetően nem találták meg őket Beregszászban.

Az ügyiratokban Horváthnak a beregi címereslevelekkel kapcsolatos utolsó, 1913. január 14-én kelt, a Belügyminisztérium érdeklődésére válaszoló bejegyzése arról szól, hogy mivel a Szent-Imrey jegyzékében szereplő 151-gyel szemben csak 141 másolat érkezett be, csak a hiányzókat azonosítása után fog tudni jelentést tenni a felülvizsgálat állásáról.⁴⁸

1913-at követően hosszú szünet tapasztalható az ügyiratban, s a legközelebbi bejegyzés már 1920-ból származik. A fennakadásban közrejátszhatott az is, hogy ekkortájt érkezett be a szintén nagyszámú győri és a gömör-kishonti anyag is, amely elvonhatta Horváth munkaidejét a beregiektől, amelyek feldolgozása – nagy mennyiségük folytán – amúgy is elhúzódhatott. Figyelembe kell venni azt is, hogy 1915-ben katonai szolgálatra vonult be, amelyből csak 1918 végén tért vissza az Országos Levéltárba.⁴⁹ Túl sok időt azonban már nem tölthetett itt, mert különböző fegyelmi vétségei miatt, különösen a Tanácsköztársaság idején való tevékenységéért (többek között Csánki Dezsőnek az Országos Levéltár vezetésétől való átmeneti eltávolításában való közreműködéséért) 1920-

⁴⁷ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176.

⁴⁸ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1913-58.

⁴⁹ HU-MNL-OL-Y 1-1915-104.; HU-MNL-OL-Y 1-1918-1932.; SASHEGYI 1978, 36.; LAKOS 2006, 178.

ban vizsgálatot indítottak ellene, ennek lezárultáig szabadságolták, végül 1922-ben állásvesztéssel büntették.⁵⁰ A vármegyei levéltárak címeresleveleinek felülvizsgálatát tehát már nem folytathatta, igaz, ekkor már csak két levéltár, a beregi és a szatmári⁵¹ armálisai voltak az Országos Levéltárban.

A két levéltár okleveleit Horváth Sándor 1920 júniusában adta át kollégájának, Dénes Miklósnak.⁵² 1920. augusztus 23-án Döry Ferenc országos levéltárnok levelet intézett a kényszerszabadságon lévő Horváthhoz, amelyben felkérte, hogy az általa annak idején hivatali feladatként készített beregi oklevélkivonatokat lemásolás végett nyolc napon belül küldje be a levéltárba. Választ nem kapott, ezért szeptember 21-én már azzal a fenyegetéssel ismételte meg kérését, hogy feljeleníti a belügyminiszternél hivatali engedelmesség megtagadása miatt, mire Horváth végül beküldte a kért ki-

⁵⁰ SASHEGYI 1978, 36–41.; LAKOS 2006, 182–188.

⁵¹ Szatmár vármegye levéltára először 1908. december 7-én küldte fel Budapestre a címeresleveleit, de ekkor az Országos Levéltár a miniszteri rendelet egyik kitételére hivatkozva (miszerint csak az Országos Levéltár megkeresésére kell felküldeni az okleveleket) átvétel nélkül visszaküldte a csomagot a feladónak Nagykárolyba (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1908-2116.). A hivatalos megkeresést végül csak egy évtized múltán, 1919. január 1-jén írta meg a katonai szolgálatból frissen visszaérkezett Horváth Sándor (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1918-1997.), mire 1919. március 21-én megérkezett az Országos Levéltárba a 70 db szatmári címereslevél. Horváth Sándor még átvette őket, de az ügyirat szerint már nem csinált velük semmit 1920-ban történt felfüggesztéséig. Innentől a beregi és a szatmári oklevelek együtt mozogtak, majd – mivel az addigi megyeszékhely, Nagykároly is a határon túlra került – 1924-ben az utóbbiakat is állományba vették a Ladula RRR-ben, a No. 84. jelzet alatt (ez a jelzet szentkirályi Tatár János nemeslevele hátlapján ceruzával felírva ma is olvasható – HU-MNL-SZSZBML-XV 24.-62.). A beregi oklevelekkel ellentétben a szatmáriak végül – bő 23 évvel felküldésük után – visszakerültek a vármegyei levéltárba a következő, az átvételt igazoló feljegyzés szerint: „A 70 darab címeres nemeslevelet Puskás Kálmán, vármegyei főlevéltárnok, Szatmár vármegye alispánjának 26.207/1942. alisp. számú megbízása alapján átvette. Budapest, 1942.XI.13.” (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1919-192.). Ma a MNL-SZSZBML-XV-24. jelzetű fondban őrzik őket, leírásuk és digitális felvételeik megtalálhatók a MNL online címereslevél-adatbázisában.

⁵² HU-MNL-OL-Y 1-1921-61.

vonatokat. Ezeket az Országos Levéltár saját használatára lemásolták, majd 1921. február 9-én visszaküldték a szerzőnek. A kész, a kereszthivatkozások miatt 1–307-ig sorszámozott gépelt jegyzéket az iratanyaggal való összehasonlítás céljából ekkor Dénes Miklós országos levéltárnokra és Gagyi Jenő országos allelvéltárnokra szignálták, akik azonban rövidesen távoztak az intézményből.⁵³ A feladat megint gazdátlanul maradt.

Ányos Lajos országos levéltárnok, illetve Jánossy Dénes és Kossányi Béla országos allelvéltárnokok 1922. december 2-án kelt jelentése szerint kivették a távozott Dénes Miklós szekrényéből a beregi és a szatmári címeresleveleket, és a Kancelláriai Osztály raktárának egyik szekrényében helyezték el őket, amelynek kulcsát Csánki Dezső főigazgatónak adták át.⁵⁴ További másfél évig heverték az iratok az említett raktárban érintetlenül, végül 1924. május 23-án Csánki utasította a Régi Országos Levéltári Osztályt, hogy mind a beregi „eredeti armálisokat és armalis-másolatokat”, mind pedig a szatmáriakat vigyék át a maguk raktárába, és ott ideiglenes letétként vegyék állományba őket.⁵⁵ Ezzel szándéka szerint átmenetileg, de mint láttuk, a beregi címereslevelek esetében véglegesen megoldotta az elvben csak ideiglenesen az Országos Levéltárban lévő oklevelek nyilvántartását és megőrzését. Mivel a címereslevelek eredeti őrző intézményei a határon túlra kerültek Beregszászban, illetve Nagykárolyban voltak, abban az időben nem jöhetett szóba az oklevelek visszaküldése. A Régi Országos Levéltári Osztály

⁵³ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176. Dénes és Gagyi távozásáról: SASHEGYI 1978, 41.

⁵⁴ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1919-192.

⁵⁵ Így maradt az Országos Levéltár őrzetében a Bars vármegyei levéltárából 1914-ben felküldött 1673. évi Szály-armális, amelyet 1923-ban helyeztek el ideiglenes letétként a Ladula RRR No. 78. jelzeten (HU-MNL-OL-Y 1-1914-814.). Mai jelzete: HU-MNL-OL-R 64-1.-904.

munkatársai 1924. július 22-én jelentették, hogy a beregi armálisokat a Ladula RRR (az Országos Levéltárba került kis terjedelmű letétek gyűjteménye)⁵⁶ 83. sorszáma alatt elhelyezték.⁵⁷

Ebben a jelentésben – utólag közbeszúrva – szerepel, hogy az elhelyezésből kimaradtak az 1908. évi kísérőjegyzék szerinti 8. és 23. sz. alatti oklevelek. Az előbbi a Bogdány alias Bélteky István és felesége, Nádasdy Zsuzsanna, valamint unokaöccse, György és ennek felesége, Szinye Erzsébet részére I. Lipót király által 1668. április 11-én kiadott, Zemplénben 1668. július 12-én kihirdetett eredeti címereslevél, amelyről Horváth még elkészítette a maga kivonatát a 34. sorszám alatt.⁵⁸ A másik állományba nem vett irat I. Mátyás király újadomány-levele gecsei Gecsei Gergely, Márton, György, Mátyás és Bálint részére 1464-ből, amelyről az említett kísérőjegyzékben csak annyi szerepel, hogy „dr Csánkinál”. E két oklevél – de különösen az utóbbi – felkutatását célozta az 1921-ben Baranyai Béla, Dénes Miklós és Jánossy Dénes által lefolytatott vizsgálat. 1921. január 25-én kelt jelentésükben nevezettek azt állapították meg, hogy egyik sem volt megtalálható a Horváth Sándortól átvett Bereg, illetve Szatmár vármegyei oklevelek között. Ezt a megállapítást árnyalja Dénes Miklós három nappal később, 1921. január 28-án kelt jelentése, amelyben részletekbe menően leírja, hogy hol és hogyan vette át a két gyűjteményt Horváthtól 1920 júniusában. Ebben az áll, hogy „a hiányzó 8. sorszámú oklevél Horváth Sándor

⁵⁶ A Ladula RRR jelzetű gyűjtemény keletkezéséről és történetéről bővebben: HU-MNL-OL-Y 1-1892-I-243-1892-1248.; BAKÁCS 1953, 233–237.; BAKÁCS 1971, 72–73.; BAKÁCS 1972, 42–43.

⁵⁷ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1919-192. Az állományba vett gyűjteményen belül a továbbiakban megtartották az 1908. évi kísérőjegyzék szerinti, az egyes oklevelek plicájára ragasztott kis papírcetliken is látható, kétségtelenül még Beregszászban megállapított sorszámozást. E sorszámozást ld. az I. függelék Régi jelzet oszlopában.

⁵⁸ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., gépelt jegyzék.

orsz. levéltárnok bemondata alapján a Szatmárvármegye armálisai közt keresve megtaláltatott”, de ennek ellenére ma nincs sem az Országos Levéltár, sem pedig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár (SZSZBML) címereslevelei közt.⁵⁹ A már 1921-ben is hiányzó gecsei Gecsei-féle oklevél szintén nem található meg a Q szekció (a Diplomatikai Levéltár) adatbázisában.⁶⁰

Az 1908-ban felküldött hatvanhétfől tehát ma hatvanöt oklevél található meg az Országos Levéltár gyűjteményében. A Ladula RRR c. gyűjtemény 1945 utánra átkerült a háborús pusztítás utáni újjászervezés következtében megszűnő Régi Országos Levéltári Osztályról a múzeumi levéltár utódjaként újonnan felállított Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztályára, ahol 1953-ban alapleltározták.⁶¹ A nem sokkal később bevezetett szekciórendszerben a Ladula RRR fondként a magániratokból álló, nem gyűjtemény jellegű levéltári anyagot magában foglaló P szekcióba került, ahol egyes – különböző korábbi áthelyezések után megmaradt – numerusai állagokként a P 712–833 közötti törzsszámokat kapták. Ebben az új felállásban Bereg vármegye címereslevél-gyűjteménye a P 773 törzsszámra került.⁶² A beregi gyűjtemény utolsó nyilvántartásbeli változása 2009-ben történt, amikor az ún. profiltisztítás keretében a Ladula RRR fond megszűnt, a benne foglalt állagokat pedig különböző más fondokba helyezték át.⁶³ Így szűnt meg a P 773 törzsszám is, ahonnan 63 db oklevél jellegénél fogva az R 64 törzsszámú, Hazai címereslevelek és nemesi iratok c. gyűjteménybe, kettő pedig az

⁵⁹ HU-MNL-OL-Y 1-1921-61.

⁶⁰ <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/> (2020.10.26.)

⁶¹ Az alapleltár: BAKÁCS 1953, 233–237.

⁶² FONDJEGYZÉK 1959, 281–289.; BAKÁCS 1971, 72–92.

⁶³ 6258/2009. OL sz. ügyirat.

R 319 alatti gyűjteményes fondba került, ahol ma is megtalálhatók.⁶⁴

Lényegesen homályosabb az 1912-ben az Országos Levéltárba felküldött 141 másolat sorsa. Csánki Dezső a fent írt 1924. évi utasításában világosan megemlíti az eredetieket és a másolatokat egyaránt, de ez az utolsó említés az utóbbiakról.⁶⁵ A Magyar Országos Levéltár 1974. évi fondjegyzékében szerepel először konkrét évkör és terjedlem a P 773 állaghoz, eszerint az akkor ezen a törzsszámon őrzött oklevelek 1546 és 1708 között keletkeztek (ez megfelel a ma meglévő eredetiek évkörének), összterjedelmük pedig 0,84 iratfolyóméter volt.⁶⁶ Ha figyelembe vesszük, hogy a levéltári gyakorlatban egy ilyen oklevelet általában nagyjából 0,01 iratfolyóméternek számolunk, ez az adat hozzávetőlegesen meg is felel 60 darab, részben függőpecséttel ellátott oklevélnek, ebben tehát a másolatok már nem voltak benne. Az Y szekcióban egyelőre nem találtam nyomát a Beregszászba való visszaküldésüknek, a felküldésükről szóló 1912. évi ügyirat pedig a Lad. RRR-ben való elhelyezéssel, és az ezt követő irattározással ér véget 1924-ben.

Biztosat akkor mondhatnánk, ha a DAZO iratanyagában megtalálnánk őket. Erre vélhetően csak komolyabb helyszíni kutatás útján nyílna mód, ám némi segítséget nyújt ebben a Bereg vármegye főispánjának 1800 előtti iratait közlő jegyzék, amelyet a SZSZBML adott közre magyar fordításban 1998-ban.⁶⁷ Ebben a következő

– vélhetően másolatban meglévő – címereslevelek szerepelnek:

- UA-DAZO-10.-1.-43. Bethlen Gábor tasnádi Homa (helyesen tasnádszarvadjai Csoma) Péter részére, 1617⁶⁸
- UA-DAZO-10.-1.-55. II. Ferdinánd Demeter János és Ferenc részére, 1630
- UA-DAZO-10.-1.-116. III. Ferdinánd Miskolczy István részére, 1651⁶⁹
- UA-DAZO-10.-1.-275. I. Lipót Demeter Simon részére, 1687
- UA-DAZO-10.-1.-328. I. Lipót Pap János részére, 1698⁷⁰

Ezek közül kettő is szerepel az 1912-ben felküldött másolatok Beregszászból érkezett kísérőjegyzékében: a 40. sz. alatt Miskolczy Istváné (jelzete a jegyzék szerint 471., Horváth kivonata szerint Nob. fasc. I. No 114. volt), a 106. sz. alatt pedig Pap Jánosé (jelzete a jegyzék szerint 868., Horváth kivonata szerint Nob. fasc. II. No 94. és fasc. VIII. No 87. volt).⁷¹ Ha az 1912-ben az Országos Levéltárba felküldött másolatok közül kettő ma eredeti helyén, a DAZO iratai között található, akkor kézenfekvő a feltételezés, hogy valamikor 1924 és 1974 között a többi is visszakerülhetett Beregszászba, azonban ennek alátámasztása még várat magára.

* * *

⁶⁴ A 60 eredeti nagyjából betűrendben a HU-MNL-OL-R 64-1.- (906-965.), a három másolat pedig a már említett HU-MNL-OL-R 64-2.- (717-719.) jelzeteken található. A maradék kettő Rudolf király ítélet- vagy adománylevele özvegy Várday Mihályné Dobó Krisztina részére 1576-ból (az 1908-as kísérőjegyzékben a 16. sz. alatt), valamint szintén Rudolf király birtokadománya Farkas István részére 1593-ból (az 1908-as kísérőjegyzékben a 19. sz. alatt), mai jelzeteik: HU-MNL-OL-R 319- (2413-2414.).

⁶⁵ HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176.

⁶⁶ FONDJEGYZÉK 1974, 62.

⁶⁷ HENZSEL 1998.

⁶⁸ Eredeti: HU-MNL-OL-R 64-1.-916.

⁶⁹ Eredeti: HU-MNL-OL-R 64-1.-438.-a., közölve a XIII. sz. alatt.

⁷⁰ Eredeti: HU-MNL-OL-R 64-1.-943., közölve a XXIII. sz. alatt.

⁷¹ A DAZO-ban őrzött Miskolczy-armálismásolatról készült felvételeken jól látszik az 1912. évi kísérőjegyzéken látható 471. jelzet. A képeket ezúton is köszönöm Kujbusné dr. Mecsei Évának, az MNL SZSZBML igazgatójának és Kutassy Ilonának, a DAZO igazgatóhelyettesének.

A kötetben közölt huszonöt eredeti címereslevelet provenien-
ciától függetlenül a Bereg vármegye által történt kihirdetés alap-
ján választottuk ki. Ebből 17 származik Bereg vármegye egyko-
ri levéltárából,⁷² a többi pedig a Magyar Kamara Archivumából
(XVIII.), a gyulafehérvári káptalan országos levéltárából (IV.), a
csicseri Csicsery (VII.) és az ákosfalvi Szilágyi családok levéltára-
iból (XIV.), a Magyar Nemzeti Múzeum 1935-ben az Országos
Levéltárba olvadt levéltárának címereslevél-gyűjteményéből (V. és
XIX.), valamint későbbi vásárlásokból (XIII. és XXV.). A közölt
oklevelek 1590 és 1720 között keletkeztek, s a közbeeső idő majd
minden évtizedéből találunk a kötetben egyet-kettőt. Ez a váloga-
tás ilyenformán diplomatikailag és heraldikailag is jól reprezentálja
a 16. század végétől a 18. század elejéig tartó időszakot, amikor
arányaiban a legtöbb armálist adták ki Magyarországon és Erdély-
ben. Deák alias Kopasz Ferenc 1624-ben kelt erdélyi nemeslevelét⁷³
leszámítva mindegyik közölt oklevél magyar királyi kiadvány, Ru-
dolftól III. Károlyig. A korszak egyszerű – nem rangemelő – ar-
málisainál megszokott módon mindegyikük lap alakú, privilegiális
formájú, azaz ünnepélyes kiállítású és megfogalmazású oklevél, túl-
nyomó többségüket a magyar királyi titkospecséttel erősítették meg
annak idején, kivéve Simon Jánosét, amelyen valaha III. Ferdinánd
királyi kettőspecséte függött. Ez a huszonöt kora újkori latin okle-
vélszöveg a magyar armálisok diplomatikai vizsgálatának is alapjá-
ul szolgálhat, annál is inkább, mert a Mohács utáni címereslevelek
oklevéltani vizsgálatával egyelőre még adós a történész-levéltáros
szakma. A több, mint egy évszázad során elszórtan kiadott okle-
veleken megfigyelhető, hogy – a néhány ponton kicsit módosított

⁷² Közlésük sorszámait jeleztem az I. függelékben.

⁷³ Közölve a IV. sz. alatt.

megfogalmazású Dobrossói-armális (VI.) kivételével – a neveket
és a címerleírásokat leszámítva szinte szó szerint azonos a szöve-
gük, ami tükrözi a magyar kancellária korabeli működésének vi-
szonylagos változatlanságát. Említést érdemel az az elsősorban az
északkeleti vármegyékben, így Beregben is megfigyelhető formai,
adminisztratív sajátosság is, hogy az armálisok kihirdetésekor a vár-
megye jegyzője által rájuk vezetett záradékot gyakran az alispán és
olykor a szolgabírák és az esküdtek is ellenjegyezték.⁷⁴ Némelyik ar-
mális plicájának belső szélén egysoros feliratot találhatunk: ezekből
a vélhetően az aláíráskor a királyt tájékoztató kancelláriai feljegy-
zésekből derül ki, hogy Pap János nemességéért gróf Szentiványi
László és báró Károlyi Sándor szatmári főispán, Bindász másként
Almássy Demeteréért Csáky István és Koháry István grófok, egy
másik Pap Jánoséért pedig 1720-ban maga Bereg vármegye járt
közben a kancelláriánál és a királynál.

A kötetben a tipikus magyar osztatlan kék, egy-egy zöld dom-
bon vagy pázsiton ácsorgó vitézt, oroszánt vagy griffet ábrázoló
pajzsok mellett találhatunk egyszarvúkat, aranyszarvú kost, struc-
cokat, pálmafát, főnixet, szikéket vagy akár Noé galambját vagy
Dávid király hárfáját is tartalmazó címereket is. Mindegyik minia-
túrán találhatunk valami érdekességet, így például Suba Pál címer-
festményén az adományozott címert magában foglaló barokkos
kártust pajzstartók módjára két ágaskodó oroszán tartja, de ezek
valójában persze nem a címer részei. Megfigyelhetjük, hogyan vál-
toztak az idő előrehaladtával a címerszönyegeken látható kísérőcí-
merek, illetve milyen kombinációik fordulnak elő: három esetben
Magyarország külön pajzsban ábrázolt vágásos és kettőskeresztes

⁷⁴ Ilyen található a II., VI., XI., XIV., XVIII–XX. sz. alatt közölt oklevelekben.

címerei, nyolc esetben Magyarország és Csehország címere, kilencszer az egyébként is igen gyakori Magyarország–Csehország–Horvátország–Szlavónia négyes díszíti a miniatúrákat (hol kiegészítve a császári kétféjű sassal, hol anélkül). Egy-egy esetben találkozhatunk (Új-)Ausztria és (Ó-)Burgundia (III.), illetve Kasztília és Ráma (XXV.) címereivel is.⁷⁵ Egyetlen oklevélben sem találunk címermagyarázatot, de van, hogy rá lehet jönni, hogy miért pont azt kapta címerül az adományos, amit. Ilyen beszélő címerek Hárfás, másként Bonyhay Jánosé, benne Dávid király hárfájával (II.), Farkas Tamásé egy ágaskodó farkassal (V.), de Deák, másként Kopasz Ferencé is, amely a végvári harcok korát eleveníti fel egy véres kardjával hadonászó, hóna alatt egy török fogollyal vágató magyar vitéz élethűen megfestett alakjával (IV.).

Gyakran elhangzó kutatói kérdés, hogy vajon miért is kaphatta az illető a címereslevelét? Erre sajnos a magyar armálisok túlnyomó része nem ad választ, általában csak egy sablonszerű szövegrész szerepel bennük a Szent Koronának, a királynak és a kereszténységnek tett hűséges szolgálatokról. Ezért értékelendők az olyan címereslevelek, amelyek mégis tartalmaznak információkat az adományosokról: a már említett Deák, másként Kopasz Ferencről például kiderül, hogy budetini Szunyogh Gáspár kapitánysága alatt szolgált Kővár várában, az 1699-ben megnevesített Pap Jánosról pedig, hogy egy meg nem nevezett görögkatolikus pap fia volt. A kötetben szereplő legszebb címereslevél talán Dobrossói Bálinté, akiről semmi közelebbit nem árul el a latin szöveg, azonban az oklevél díszes kiállítása, ornamentikus iniciáléi az adományos módos voltára utalnak, hiszen mindezt külön meg kellett fizetnie a kérel-

⁷⁵ Az újkori magyar uralkodók országainak címereivel, illetve a kísértőcímerekkel kapcsolatban bővebben ld. KURECSKÓ 2020.

mezőnek. Ennek ellenpontosítása ebben az értelemben Nagy András armálisa, amelyen a címert nem is festették meg, helyét üresen hagyták, aminek az oka vélhetően az volt, hogy az adományos nem tudta vagy nem akarta megfizetni a festő taksáját, így a címerleírást is csak a latin szöveg alapján lehetett megírni (X.).

Természetesen sok egyéb szempontból is fedezhetünk fel további kutatásra érdemes részleteket a közölt oklevelekben, remélem, hogy sokak érdeklődését fel fogják kelteni ezek a szép kiállítású armálisok.

* * *

Az okleveleket teljes latin szövegükkel teszem közzé, beleértve a kihirdetési záradékokat és az olykor a plica belső szélén vagy a hátlap alján, a pecsétzsinórnál található, szintén a kiállításkor a Magyar Kancellárián készített feljegyzéseket is. A szövegeket alapvetően betűhíven, a korabeli helyesírási sajátosságokat megtartva írtam át, kivéve, hogy a mondatkezdő szavak, a tulajdonnevek (ideértve a *Deus* szót, a népneveket és a hónapneveket is) és az ünnepnevek kivételével mindent kisbetűvel írtam, a központosítást a mai szokás szerint alkalmaztam, az ún. hosszú s (l) helyett mindig rövidet írtam, a néhány esetben előforduló ún. *e caudatū* (ę) kiírtam, valamint, hogy az „u” és „v” félhangzókat hangértékük szerint írtam át (például *vniversis* helyett *universis*). A népnyelvi neveket teljesen betűhíven közlöm (például Czikamadeffalua, Marauich, Ztankowachky stb.). A tulajdonneveket és a hónapneveket leszámítva nem használok „j” betűt (*Januarii*, *Joannem*, *Jauriensis*, de *iuratus*, *iudicaria*, *iam*). A teljesen olvashatatlan, de az igen hasonló oklevélszövegek alapján egyértelműen kiegészíthető betűket, szórészeket vagy

szavakat szögletes zárójelbe tettem, ha pedig nem voltak megállapíthatók, akkor szögletes zárójelbe tett három ponttal – [...] – jelöltem. A teljesen kikopott tintájú szavak egy része sűrűfényben még olvashatónak bizonyult, különös tekintettel a rossz állapotú kihirdetési záradékokra. A rövidítéseket jelölés nélkül oldottam fel, az esetleges javításokat, megjegyzéseket lábjegyzetben tettem meg. Alapvetően úgy írtam egybe és külön a szavakat, ahogy az az eredetiben is szerepel, de a *sese*, *imposterum*, *necnon*, *Quinqueecclesiensis* szavakat mindig egyben közlöm.

A latin oklevélszövegeket – talán kissé szokatlan módon – határozottan négy mondatra bontva közlöm. Ennek oka, hogy ha behatóan megvizsgáljuk egy armális szövegét, megállapítható, hogy alapvetően három dolgot parancsol benne az uralkodó, s mindhárom mondatnak a *duximus*, azaz „parancsoltuk” ige az állítmánya: először a nemesek közé felvenni parancsolja az adományost, aminek jelül neki a leírt és megfestett címert parancsolja adni, végül a dolog emlékezetére az adott oklevelet parancsolja kiadni. A negyedik mondat a keltezés (*datatio*), állítmánya a *datum* szó maga. Ha bárhogyon kisebb mondatokra próbálnánk darabolni az oklevélszöveget, azoknak valójában nem lenne állítmánya. Az oklevélszövegben három helyen van közbeékelt mellékmondat (arról, hogy az uralkodó hogyan szokta jutalmazni híveit, arról, hogy a leírt címer hogyan van megfestve az oklevél élén és arról, hogy az adományos nemesi címét ki mindenkinek kell elismernie), ezeket gömbölyű zárójellel jelöltem, hogy elkülönüljenek a főmondattól, s ez utóbbi könnyebben érthető maradjon.

Mivel a történelmi Bereg vármegye területe ma két ország, Magyarország és Ukrajna között oszlik meg, s egykori lakóinak, köztük esetleg a címereslevelek adományosainak leszármazottai is elsősor-

ban e két állam polgárai, a várhatóan nem csak magyar anyanyelvű érdeklődőkre való tekintettel a jelen kötet nem latin nyelvű részeit ukrán és angol nyelven is közlöm, remélve, hogy ők is szívesen forgatják majd a kiadványt. A három nyelvű közlés alól területi okokból a jelen bevezető tanulmány kivétel, de ezt is ukrán és angol nyelvű rezümé kíséri.

A fent részletezett közlési elvek alapján preparált oklevélszövegek mellett szerepelnek azok regesztái, melyekben megadom az adományozót, az adományosokat és az adomány pontos mibenlétét, az oklevél keltezésének helyét és dátumát, a pecsét megnevezését és a kihirdetés(ek) adatait is. Mivel a közölt oklevelek lényeges jellemzője, hogy címeradományozásról is szólnak, a címerfestmények reprodukcióihoz a címereknek – elsősorban – a miniatúrák alapján készült leírásait is mellékelem.⁷⁶ Ezek elkészítésének éppen az volt a nehézsége, ami az érdekessége, nevezetesen, hogy a heraldikai terminológiát és a blazonálás mikéntjét három különböző nyelven kellett áttekinteni és alkalmazni, aminek a támpontjaira az alábbiakban részletesebben is kitérek.

A magyar nyelvű címerleírásoknál arra törekedtem, hogy minél tömörebb, szabályozottabb, lehetőleg sallangmentes leírást készítsék, csak a feltétlenül szükséges részletekre szorítkozva, egy mondatban összefoglalva a pajzs, a sisakdísz és a sisaktakarók lehetőség szerint mindig ugyanúgy megfogalmazott leírását. Az angol címerleírások esetében a patinás angol királyi címerügyi hivatal, a testületként 1484 óta folyamatosan működő College of Arms heroldjai által jelenleg használt módszert követtem, amennyire ezt a magyar

⁷⁶ Ha eltérést észleltem a festmény és a latin szöveges leírás között, azt a leírásnál lábjegyzetben jeleztem. A festmény és a szöveges leírás közti elsőbbség vitás kérdéséről bővebben ld. AVAR 2019, 171–172.

heraldika sajátosságai megengedték. Ennek a stílusnak a lényege, hogy a mázakat, a tulajdonveket és a címerábrákat nagybetűvel írják, valamint egyéb angol jogi szövegek mintájára teljesen elhagyják a központosítást, hogy az ne befolyásolja az értelmezést.⁷⁷ Az angol heraldikai szakterminológia és annak alkalmazása tekintetében elsősorban Arthur Charles Fox-Davies és James Parker alapvető műveire,⁷⁸ valamint a College of Arms honlapján fellelhető modern címeradományok címerleírásaira⁷⁹ támaszkodtam. A bő másfélszáz éve csiszolódó magyarral, és különösen a sok száz éve létező és szervesen alakuló angollal szemben az ukrán heraldikai szaknyelvnek nem volt annyi ideje a fejlődésre, így tulajdonképpen nem is igen találni összefoglaló terminológiai kézikönyvét. Alapvetően a történetét Nagy Péter koráig visszavezető orosz szakterminológiát ültetik át ukránra, igyekezvén megfelelni a címertan általánosan érvényes alapelveinek, különös tekintettel a közigazgatási címerekre. E tárgyban elsősorban Jaroslava Olehivna Icsenko tanulmányára támaszkodtam, amelyben összefoglalja az ukrán heraldika historiográfiáját, valamint a szaknyelv alapvetéseit.⁸⁰ A szaknyelv gyakorlati alkalmazásánál figyelembe vettem az Ukrán Heraldikai Társaság (Українське геральдичне товариство) honlapján megtalálható modern címerleírások⁸¹ nyelvezetét is.

* * *

⁷⁷ Az angol heraldika sajátosságairól a magyar államcímerek leírása kapcsán, bőszéges angol szakirodalmi hivatkozással ld. AVAR 2017, 190.

⁷⁸ PARKER 1894, FOX-DAVIES 1909.

⁷⁹ <https://www.college-of-arms.gov.uk/news-grants/grants> (2020.10.23.)

⁸⁰ ISCSSENKO 2008.

⁸¹ <http://uht.org.ua/ua/part/osobovi/> (2020.10.23.)

Végül, de nem utolsósorban annak a kellemes kötelességemnek teszek eleget, hogy a kötet elkészültéhez segítséget nyújtóknak köszönetet mondjak. Elsősorban Kujbusné dr. Mecsei Évának, a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára igazgatójának tartozom hálával azért, hogy felkérésével megtisztelt és a kiadványt tető alá hozta. Kurecskó Mihály főlevéltárosnak, az Országos Levéltár Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya főosztályvezető-helyettesének köszönöm figyelmes javításait, aprólékos észrevételeit. Dr. Reisz T. Csaba főlevéltárosnak, az Országos Levéltár Y szekciója referensének hálásan köszönöm a rengeteg kérdésemre adott készséges válaszait és segítségét. Végezetül pedig köszönöm édesanyámnak, Romanovszkaja Ljudmilának és barátnőjének, Galina Kukolnak az ukrán fordítások ellenőrzésében és javításában nyújtott segítségét, feleségemnek, Avar-Stumpf Juliannának pedig az oklevelek összeolvasását és a sok-sok türelmet.

Anton Avar

Patents of arms from Bereg county (resume)

The volume presents the patents of arms connected to the former Hungarian Bereg county, the territory of which now belongs mainly to Ukraine. The title may be interpreted in one of two ways: on the one hand, it can mean the patents once published (proclaimed) in Bereg county, on the other, the collection of the patents of arms of the former county archives. Among the 3158 patents of arms held in the National Archives of Hungary (NAH), nearly all of which are published in a comprehensive online database,⁸² there are only twenty-five patents published in Bereg county. In this volume the Latin texts of the said 25 charters are published alongside their abstracts and the blazons, illustrated by the images of both the patents themselves and the heraldic miniatures.

Formerly, the archives of Bereg county held a significant number of patents of arms. Catalogues of the collection were first published in 1886 by Tivadar Lehoczky, monographist of Bereg county, then in 1900–1901 by Tamás Szent-Imrey, archivist of Bereg county, and finally in 1909 by Dezső Rexa, then archivist of Árva county. The most comprehensive and detailed description was made between 1912–1915 by Sándor Horváth, vice-archivist of state, however it was never published. The bulk of the former Bereg county archives is now kept at the Ukrainian State Archives of the Zakarpattia Region (DAZO), but today there are no original grants of arms besides the one of Pál Hodermárszky from 1712 and of Bereg county itself from 1836. Appendix I contains the complete reconstructed catalogue of the former collection of original patents of arms of Bereg county.

The collection itself is now held in the Central Archives of the

⁸² <http://adatbazisokonline.hu/adatbazis/cimereslevel-adatbazis> (31.10.2020)

NAH. The reasons for this can be traced back to a scandal in Prague in 1902, when Alois Miller, self-proclaimed Knight of Mildenberg, was sentenced to two years in prison for forging archival documents with the purpose of attesting the nobility of his clients. As a consequence, in 1906 the Minister of the Interior of Hungary, Count Gyula Andrássy Jr. issued a general order, requesting the county archives to send their patents of arms to the Central Archives in Budapest for a revision. The official in charge of the project was vice-archivist Sándor Horváth (1872–1924), an expert on forged patents of arms. Between 1906 and 1919 he contacted 37 of the existing 64 counties, although in the end only 23 of them have actually sent their patents of arms to the capital. The synoptic table of the project is shown in Appendix II. While the archives of Bereg county had also been contacted in 1906 along with the others, their 67 patents of arms have only been sent to Budapest in 1908 (64 of these were original and 3 were copies). Upon Horváth's repeated request in 1912 the archives of Bereg county have sent 141 copies of patents of arms as well. Horváth has created detailed descriptions of every single piece of the collection, which were archived in the dossier of the project. In 1920 he was suspended from his office due to discipline violations, and in 1924 the patents of arms from Bereg county (both the originals and the copies) were incorporated in the holdings of the Central Archives in Budapest under No. 83. of the collection titled Ladula RRR.

Today only 65 of the 67 charters can be found at the Central Archives of the NAH in the funds R 64 and R 319. The patent of arms of István Bogdányi otherwise Bélteky from 1668 and the grant of land to the Gecsei family from 1464 had already gone missing by 1924. The 141 copies submitted in 1912 have likely been returned to Beregszász

sometime before 1945 because today some of them can be found in the published catalogues of the DAZO.

The twenty-five published charters date from 1590 to 1720. 17 of these originate from the Bereg county archives, the rest are from the archives of the Hungarian Chamber, the former Transylvanian government authorities, the Csicsery and Szilágyi families, as well as the former archives of the Hungarian National Museum (now part of the NAH). In this volume there is only one grant by a Prince of Transylvania, the rest are issues of the Kings of Hungary. Most of the latter were corroborated by the royal privy seal, several by the greater privy seal and only one by the double seal of the king. The language and diplomatics of the privilegial letters patent issued by the Hungarian Chancellery in the 16–17th centuries can be studied by comparing the Latin texts.

The heraldic paintings show a fine selection of typically Hungarian family coats of arms, depicting warriors, unicorns, griffins, lions, ostriches, a fiery phoenix, or even such peculiarities as the harp of King David or the dove of Noah.

Titles, regests, blazons, headlines of appendices and footnotes are presented parallelly in Hungarian, English and Ukrainian. The English blazoning was accomplished with the help of the fundamental works of Arthur Charles Fox-Davies and James Parker, as well as by consulting the blazons of recent grants of arms of the British College of Arms. As for the Ukrainian heraldic terminology, the summarizing study of Yaroslava Olehivna Ischenko and the modern blazons of the Ukrainian Heraldic Society were utilized.

Антон Авар
**Гербові грамоти з Березької жупи
(резюме)**

Збірник представляє гербові грамоти, пов'язані з колишньою Березькою жупою Угорщини, територія якої нині в основному належить Україні. Поняття «березьки гербові грамоти» можна розуміти двояко: з одного боку, це грамоти, колись оприлюднені в Березькій жупі, з іншого – колекція гербових грамот колишнього архіву жупи. Серед 3158 гербових грамот Угорського національного архіву (УНА), майже повністю оброблених у електронній базі даних,⁸³ є лише двадцять п'ять оприлюднених у цій жупі. У цій збірці видані латинські тексти цих двадцяти п'яти грамот, супроводжувані регестами, блазонами гербів, а також фотографіями грамот та геральдичних мініатюр.

Колись в архіві Березької жупи зберігалася значна колекція гербових грамот. Її перелік уперше був виданий у 1886 р. монографістом Березької жупи Тивадаром Легоцьким, потім у 1900-1901 рр. архіваріусом тієї самої жупи Тамашом Сент-Імреї, і, нарешті, в 1909 р. архіваріусом Оравської жупи Деже Рекса. Найбільш повний і докладний опис був зроблений в період з 1912 до 1915 року крайнім віцеархіваріусом Шандором Хорватом, проте він так і не був опублікований. Основна частина колишнього архіву Березької жупи зараз зберігається в Українському державному архіві Закарпатської області (ДАЗО), але сьогодні там немає оригінальних гербових грамот, за винятком грамоти Пала Ходермарського від 1712 року та грамоти самої Березької жупи від 1836 року. Додаток I містить повний реконструйований каталог колишньої колекції оригінальних гербових грамот Березької жупи.

Сама колекція зараз зберігається у Крайньому архіві УНА.

Причини цього можна звести до скандалу в Празі в 1902 році, коли Алоїз Міллер, самопроголошений лицар Мілденберзький, був засуджений до двох років в'язниці за підробку архівних документів із метою офіційного підтвердження дворянства своїх клієнтів. У результаті міністр внутрішніх справ Угорщини граф Дьюла Андраші в 1906 році видав циркулярний указ, у якому наказав жупним архівам вислати свої гербові грамоти в Крайній архів у Будапешті для перегляду. Відповідальним за цей проєкт був віцеархіваріус Шандор Хорват (1872–1924), фахівець з підроблених гербових грамот. Між 1906 і 1919 роками він зв'язався з 37 жупами із 64, але в кінцевому підсумку тільки 23 з них вислали свої гербові грамоти у столицю. Синоптичну таблицю проєкту приведено в Додатку II. Архів Березької жупи отримав запит в 1906 році разом з іншими, але відправив свої 67 грамот у Будапешт тільки в 1908 році (з них 64 були оригінальними та три – копіями). На повторне прохання Хорвата в 1912 році Березький архів додатково надіслав 141 копій грамот. Віцеархіваріус оформив докладні описи кожного документа, які були архівовані в справі проєкту. У 1920 році Хорват був відсторонений від посади через порушення службової дисципліни, а в 1924 році гербові грамоти з Березької жупи (оригінали та копії) були включені до фондів Крайнього архіву в Будапешті під №83 колекції під назвою Ladula RRR.

Із 67 грамот сьогодні тільки 65 містяться в Крайньому архіві УНА, у фондах R 64 та R 319. Гербова грамота Іштвана Богдані, інакше Белтеки від 1668 року і грамота родині Гечей від 1464 року зникли ще до 1924 року. 141 копії, надіслані в 1912 році, можливо, були повернуті в Берегово в невідомий час до 1945 року, оскільки деякі з них можна знайти сьогодні в опублікованих описах ДАЗО.

⁸³ <http://adatbazisokonline.hu/adatbazis/cimereslevel-adatbazis> (31.10.2020)

Двадцять п'ять опублікованих грамот датуються 1590-1720 роками. З них 17 походять з архіву Березької жупи, а решта – з архівів Угорської Комори, колишніх Трансільванських урядових органів і сімей Чичері й Сіладі, а також із колишнього архіву Угорського національного музею (нині входить до складу УНА). Серед них тільки одна грамота видана князем Трансільванії, усі інші – королями Угорщини. Більшість із них були скріплені королівською тасмною печаткою, кілька – більшою тасмною печаткою й тільки одна – двобічною печаткою короля. Порівнюючи відредаговані латинські тексти, можна досліджувати мову й дипломатику жалуваних грамот, виданих Угорською канцелярією в 16–17 століттях. На геральдичних мініатюрах представлено прекрасний вибір типово угорських фамільних гербів, що зображують воїнів, єдинорогів,

грифонів, левів, страусів, фенікса, або навіть такі рідкості, як арфа царя Давида або голуб Ноя.

Заголовки, регести, блазони, заголовки додатків і виноски представлені паралельно угорською, англійською та українською мовами. Блазони англійською мовою були написані за допомогою фундаментальних робіт Артура Чарльза Фокса-Девіса та Джеймса Паркера, а також з використанням описів гербів, що були подаровані лондонською Геральдичною колегією (College of Arms) останнім часом. Що стосується української геральдичної термінології, то були використані узагальнююче дослідження Ярослави Олегівни Іщенко та сучасні блазони Українського геральдичного товариства.

Oklevelek

Charters

Грамоти

I.

Rudolf magyar király magyar nemességet megújító és címeradományozó oklevele nagyari Ferenczy Gáspár részére. Prága, 1590. június 15. Az oklevelet Rudolf magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1590. július 29-én.

Letters patent of King Rudolph of Hungary renewing Hungarian nobility of and granting armorial bearings to Gáspár Ferenczy of Nagyar. Prague, 15th June 1590. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Rudolph.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 29th July 1590.

Грамота короля Угорщини Рудольфа, що поновляє угорське дворянство Гашпара Ференці з Надяру й дарує йому герб. Прага, 15 червня 1590 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Рудольфа.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 29 липня 1590 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-921.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld hármadombon könyöklő, a pajzs bal szélén lebegő felhőből kinyúló, aranymarkolatú kivont kardot tartó, páncélos jobb kar, mögötte a hármadombból kinövő három zöld szárú és levelű, arany bibéjű vörös rózsával; a koronás csőrsisakon két kék között egy arany strucctoll; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Trimount Vert issuant from a Cloud in the dexter side of the shield a dexter Arm embowed vambra-
ced proper the hand grasping a Sword proper hilt quillon and pommel Or issuant from the Trimount behind the arm three
Roses Gules seeded Or slipped and leaved Vert. Crest: Upon a tilting Helm crowned Or issuant three Ostrich Feathers
the dexter and sinister Azure the middle Or. Mantling: on the dexter Azure lined Or on the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті з хмари на лівому краю щита з'являється відсічена правиця в обладунках, що спирається ліктем на зелений тригорб та тримає меч з золотим ефесом, за рукою з тригорба виростають три червоні троянди з золотою серединою, зеленими стеблами та листям; щит увінчано турнірним шоломом під шоломовою короною, в нашоломнику три страусових пера, крайні сині, середнє золоте; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Rudolphus secundus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wirtembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landgravius Alsatiae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humilimam supplicationem nostrae factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri nobilis **GASPARIS FERENCZY DE NAGYAR**,⁸⁴ quae idem Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum diversitate fideliter exhibuisse et impendisse ac in futurum quoque exhibere et impendere velle dicitur; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi, eisque certa virtutum suarum monumenta,

⁸⁴ Nagyar, ma község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Fehérgyarmati járásban. ■ Nagyar, today a village in Szabolcs-Szatmár-Bereg county, District of Fehérgyarmat. ■ Надяр, нині село у Саболч-Сатмар-Березькій області, у Фехердярматському районі.

quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem Gasparem Ferenczy de Nagyar ac per eum Georgium similiter Ferenczy filium eiusdem, qui etiam antea nobilibus parentibus orti et libertate nobilitari semper gavisi esse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali denuo in caetum et numerum verorum et indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium duximus cooptandos, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi sicuti antea ita a modo quoque imposterum omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri et indubitati regni nostri Hungariae partiumque [ei s]ubiectarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint et valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibite⁸⁵ gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, cuius fundum triiugis viridis monticulus occupat, ex cuius eminentiori iugo tres ramusculi virides excrevisse ac singulus singulam rosam rubram producere,

⁸⁵ Recte: *exhibitae*

ex scuti vero sinistro superiori angulo nubes provolui, ex eaque brachium humanum armis indutum, incurvatim protendi et mucronem nudum, manu capulotenus fortiter apprehensum vibrare conspiciuntur, scuto impositam galeam militarem clausam, regia corona, tres pennas sive cristas strutionis, duas caelestini, intermediam vero crocei coloris producente ornatam, a summittate⁸⁶ vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et caelestini, illinc rubri et albi colorum in scuti oram defluentibus, illudque decenter exornantibus (prout haec omnia in capite seu principio praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus recte depicta esse cernuntur) eidem Gaspari Ferenczy de Nagyar ac per eum annotato Georgio similiter Ferenczy filio, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi sicuti antea ita a modo imposterum quoque futuris semper temporibus, eadem arma sive nobilitatis insignia instar aliorum regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium, sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem vel natura vel ex consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent ubique in praeliis, certaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, auleis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus, sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae et sincerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus

⁸⁶ Recte: *summitate*

universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeceminentiae homines existant, denuo insignitos dici, nominari haberique et reputari volumus) ferre, gestare, illisque uti, frui et gaudere possint et valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Gaspari Ferenczy de Nagyar ac per eum dicto Georgio similiter Ferenczy filio suo ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum in arce nostra regia Pragensi decima quinta die mensis Junii anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo, regnorum nostrorum Romani decimo sexto, Hungariae et aliorum decimo nono, Bohemiae vero anno similiter decimo sexto, venerabilibus in Christo patribus, dominis Gaspare Ztankowachky Zagrabiensis, Martino Pethe de Hethes Varadiensis, Joanne Kutassy Quinqueelesiensis, Francisco Forgach electo Vesprimiensi, Stephano Mathissy Vaciensis, Stephano Feierkewy Nitriensis, Paulo Zegeдино Chanadiensis, fratre Stephano Tarnovio Sirmiensi, Joanne Cheöreödy Tininiensis et Antonio de Dominis electo Segniensis et administratore Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei faeliciter gubernantibus, Strigoniensis, item Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum metropolitanis, necnon Agriensi, Transsylvaniensi, Jauriensi et Boznensi cathedralibus sedibus vacantibus, item spectabilibus

et magnificis comite Stephano de Bathor iudice curiae nostrae, comite Thoma Erdeody de Moniorokerek, comite perpetuo montis Claudii, regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Georgio de Zrinio tavernicorum, comite Francisco de Nadasd agazonum, Nicolao Palffy de Erdeöd cubiculariorum, Francisco de Rewa ianitorum, Stephano Illiezhazy curiae nostrae et Simone Forgach de Ghymes pincernarum nostrorum regalium magistris, eodem Nicolao Palffy comite Posoniensi caeterisque quam plurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Rudolphus

Tiburtius Himelreich⁸⁷

A hátlapon, a pecsétzsinór mellett / On the backside, near the seal cord / На зворотньому боці, біля шнура печатки:

Arma [Gasparis Ferenczy]

A hátlapon / On the backside / На зворотньому боці:

Exhibite et presentate sunt coram me Gedeone Matuznai de Kouazo vice comite comitatus Beregh in possessione Ardo, loco sedis nostre iudicarie 29⁸⁸ die mensis Julii anno Domini 1590, idem m.p.

⁸⁷ Az oklevélen nincs kancellári aláírás, ahogy a datációból is hiányzik a megszokott *per manus*-formula, mivel Heresinczy Péter korábbi magyar kancellár 1590. június 10-én meghalt, méltóságát pedig 1592. március 1-jéig, Kutassy János kinevezéséig nem töltötték be (FAZEKAS 2018, 223.). ■ The charter lacks the subscription of the chancellor and the usual formula *per manus* is also missing from the datation, because the former chancellor of Hungary, Péter Heresinczy died on 10th July 1590, and his successor, János Kutassy was only assigned on 1st March 1592. (FAZEKAS 2018, 223.) ■ На грамоті немає підпису канцлера, а в датуванні відсутня звична формула «*per manus*», тому що попередній Угорський канцлер, Петер Герешинці, помер 10 червня 1590 року, а його наступника, Яноша Куташі, призначили тільки 1 березня 1592 року. (FAZEKAS 2018, 223.)

⁸⁸ A 9-es számjegy utólagos betoldásnak tűnik. Így az eredeti dátum 1590. július 2. lenne. ■ The digit 9 appears to be a later addition. Thus, the original date would be 2nd July 1590. ■ Цифра 9 здається більш пізнішим додатком. Таким чином, первісна дата буде 2 липня 1590 року.

II.

II. Mátyás magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Hárfás, másként Bonyhay János részére. Linz, 1614. augusztus 19. Az oklevelet II. Mátyás magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg (hiányzik).

Kihirdették Bereg vármegye ismeretlen helyen tartott gyűlésén 1615 körül.

Letters patent of King Matthias II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Hárfás otherwise Bonyhay. Linz, 19th August 1614. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Matthias II (missing).

Published at an assembly of Bereg county at an unknown location around 1615.

Грамота короля Угорщини Матіаса II, що дарує угорське дворянство та герб Яношові Харфашові, інакше Боньхаї. Лінц, 19 серпня 1614 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Матіаса II (втрачена).

Оприлюднена на зборах Березької жупи в невідомому місці близько 1615 року.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-926.

Címerleírás ■ Blazon ■ Благон

Kék pajzsban Dávid király arany hárfája, melyet jobbról arany fogyó hold, balról arany csillag kísér; a koronás csőr-sisakon jobbjában kivont szablyát markoló növekvő arany oroslán; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure King David's Harp Or between on the dexter a Decrescent and on the sinister a Mullet of six points Or. Crest: Upon a tilting Helm crowned Or issuant a demi-Lion Or the dexter forepaw grasping a Sabre proper. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті проміж золотими місяцем та зіркою золота арфа царя Давида; щит увінчано турнірним шоломом під шоломовою короною, з якої виростає золотий лев, що тримає в правиці шаблю; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Matthias Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Vierthembergae et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landgravius Alsaciae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum, memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humilimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri agilis **JOANNIS HÁRFFÁS** aliter **BONIHAY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter et constanter exhibuisse et impendisse ac in futurum quoque pari fide et constantia exhibere et impendere velle dicitur; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra caesarea et regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi, eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem igitur Joannem Hárffás aliter Bonihay ac per eum fratrem carnalem Martinum Bonihay de statu et conditione

civili atque ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali exemptos in coetum, numerum et ordinem verorum et indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobilium duximus aggregandos, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus, omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis et libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri et indubitati regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius fundo viridis campus stratus⁸⁹ ac in eo lira Davidica erecte collocata, inque dextro scuti angulo superiori luna bicornis, sinistro vero stella aureae micare conspiciuntur, scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate, dimidium leonem ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque supra dorsum reflexa, levo pede anteriori ad rapiendum protenso, dextro vero framea Hungarica seu scimitarra vibrare visitur, a summitate vero sive

⁸⁹ A miniatúrán nincs pázsit, a hárfa lebeg. ■ There is no Field Vert in the miniature, the harp appears floating in the air. ■ У мініятурі немає зеленого поля, арфа ширяє в повітрі.

cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc coelestini et aurei, illinc [vero rubri] et albi colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus (prout haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus recte depicta esse cernuntur) eidem Joannem⁹⁰ Hárffás aliter Bonyhay ac per eum fratri carnali Martino Bonihay, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia instar aliorum verorum et indubitatorum ac antiquorum praedicti regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobiles sub iis iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus quibus iidem vel natura, vel vero ex consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, auleis, annulis, vexilis, clypeis, tentoriis, domibus, sepulchris, generaliter vero quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae et syncerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque uti, frui et gaudere possint et valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus damusque et concedimus praesentium per vigorem.

⁹⁰ Recte: *Joanni*

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Joanni Hárffás aliter Bonihay ac per eum supradictae personae ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Valentini Leepes episcopi ecclesiae Nitriensis, locique eiusdem comitis perpetui, consiliarii et aulae nostrae per Hungariam cancellarii in arce nostra Lyncz Austriae superioris die decima nona mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo decimo quarto, regnorum nostrorum Romani tertio, Hungariae et reliquorum sexto, Bohemiae vero anno quarto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Francisco Forgach de Ghymes Sanctae Romanae Ecclesiae praesbytero cardinali Strigoniensis et Demetrio Napraghy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Joanne Thelegdy electo Varadiensis, Petro Domittrouitth Zagrabiensis, Francisco Erghelio Vesprimiensis, dicto Valentino Leepes Nitriensis, Paulo Almassy Vacziensis, praefato Demetrio Napraghy administratore Jauriensis, Joanne Pyber electo Quinqueecclesiensis, Matthia Herovitio electo Chianadiensis, Ladislao Maittheny electo Sirmiensi, Paulo David electo Tininiensis et Thoma Balásffy electo Boznensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, Agriensi, Transylvaniensi, item Segniensi et Modrusiensi cathedralibus sedibus vacantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Georgio Thurzo de Bettlenffalwa regni nostri Hungariae palatino, comite Sigismundo Forgach de Ghymes iudice curiae nostrae, comite Thoma Erdeödy de Moniorokerék regnorum nostrorum Dalmatiae,

Croatiae et Slavoniae bano, Francisco de Battián agazonum, Thoma Zechy de Rymaszéch dapiferorum, Andrea Doczy de Nagy Luchie cubiculariorum, Georgio Drugeth de Homonna pincernarum, Petro de Rewa curiae nostrae et Nicolao Istuanffy de Kyssazonffalwa ianitorum nostrorum regalium magistris et Stephano Palffy de Erdeöd comite Poseniensi, coeterisque quam plurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Matthias

Valentinus Leepes episcopus Nittriensis m.p.

Laurentius Ferenczffy m.p.

A hátlapon / On the backside / На зворотньому боці:

Anno Domini millesimo sexcentesimo decimo [quinto?] feria secunda proxima post [...] praesentes literae [... sole]mniter publicate et exhibite sunt nemine contradicente. Gabriel Bo[...]⁹¹ notarius [...].

Ladizlaus Loniai vice comes Beregiensis m.p.⁹²

Andreas Begani iudex nobilium m.p.

Martinus [...]y iudex nobilium m.p.

Georgius K[...] iudex nobilium m.p.

Joannes Ilosway iuratus assessor m.p.

Petrus Mezei iuratus assessor m.p.

Tomas [...] assessor m.p.

⁹¹ Benda Kálmán adatai alapján vélhetően Borzsovay Gábor lehet (BENDA 1972, 279.). Horváth Sándor szerint Trochany Gábor volt a jegyző, de ez nem valószínű (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., fol. 107.). ■ According to the data of Kálmán Benda, this may be Gábor Borzsovay (BENDA 1972, 279.). Sándor Horváth suggested that the notary was Gabor Trochany, but this is unlikely (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., fol. 107.). ■ За даними Кальмана Бенди, це може бути Габор Боржоваї (BENDA 1972, 279.) Шандор Хорват припустив, що нотаріусом був Габор Трочані, але це малоімовірно (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176., л. 107.).

⁹² Mivel Lónyay László 1616-ban még alispán volt, de 1617-ben már nem (LEHOCZKY 1881, 358.), a kihirdetés 1615–1616-ra datálható. ■ Since László Lónyay was still vice-ispan in 1616, but not in 1617 (LEHOCZKY 1881, 358.), the publication can be dated to 1615–1616. ■ Оскільки Ласло Лоняї в 1616 році ще був піджупаном, але в 1617 році вже ні (LEHOCZKY 1881, 358.), оприлюднення може датуватися 1615–1616 роками.

III.

II. Mátyás magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Züllep Mihály és általa felesége, Kántor Katalin és fiai, András és Ferenc részére. Prága, 1615. november 15. Az oklevelet II. Mátyás magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Szabolcs vármegye Gyulaházán tartott közgyűlésén 1627. július 23-án és Bereg vármegye Beregardón tartott gyűlésén 1627. november 22-én.

Letters patent of King Matthias II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Mihály Züllep and through him to his wife, Katalin Kántor and his sons, András and Ferenc. Prague, 15th November, 1615. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Matthias II.

Published at the general assembly of Szabolcs county in Gyulaháza on 23rd July 1627 and at the assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 22nd November 1627.

Грамота короля Угорщини Матіаса II, що дарує угорське дворянство та герб Міхайові Зюллепові, а через нього його дружині, Каталіні Кантор і синам, Андрашові й Ференцові. Прага, 15 листопада 1615 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Матіаса II.

Оприлюднена на загальних зборах Сабольчської жупи в с. Дьюлахазі 23 липня 1627 р., та на зборах Березької жупи в с. Чепівці 22 листопада 1627 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-963.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Kékkel és vörössel vágott pajzs felső mezejében a vágóvonalból növekvő, jobbjában vasbuzogányt tartó arany griff, alsó mezejében három lebegő, arany bibéjű ezüst rózsza; a koronás csőrsisakon a pajzsbeli griff; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Per fess the first Azure a Griffin issuant Or the dexter foreclaw grasping a Mace proper the second Gules three Roses Argent seeded Or. Crest: Upon a tilting Helm crowned Or issuant a Griffin as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У щиті, перетятому синім та червоним, у першій частині зростаючий золотий грифон, що тримає в правиці залізну булаву, в другій частині три срібні троянди з золотою серединою; щит увінчано турнірним шоломом під шоломовою короною, з якої виростає грифон, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Matthias Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierttembergae et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landgravius Alsaciae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum, memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum praelatorum et baronum humilimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri agilis **MICHAELIS ZÜLLEP**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac deinceps quoque se exhibere et impendere velle pollicetur⁹³; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent discernere consuevimus) eundem itaque Michaellem Züllep ac per eum

Catharinam Caantor consortem, item Andream et Franciscum filios e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali exemptos, in coetum et numerum verorum atque indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque et provinciarum ei subiectarum nobilium duximus cooptandos, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui ac indubitati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et g[au]de[ant], uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium, veraeque et indubitatae [n]obilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum, linea transversa in coeruleam et purpuream areas divisum, in quarum quidem superiori coelestini coloris medius gryphus dextro pede argenteam⁹⁴ clavam tenens, sinistro vero ad rapiendum protenso, ore patulo lingua exerta, alis ad volandum expansis, atque

⁹⁴ A miniatúrán a buzogány nem ezüst, hanem természetes (vas-)színű. ■ On the miniature the mace is depicted proper (iron) instead of Argent. ■ У мініатюрі булава не срібна, а натуральна (залізна).

ad dextrum scuti latus conversus cernitur; inferior vero pars scuti supra rubeum colorem tribus candidis rosis decora exhibetur, scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate, medium gryphum inferiori per omnia similem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, dextris coeruleis et aureis, sinistris rubris et argenteis, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus clarius depicta esse cernuntur) eidem Michaeli Züllep ac per ipsum superius nominatim specificatis personis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo deinceps futuris semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium, sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, cartaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis, aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis mil[itar]ibus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare illisque uti, frui et gaudere possint atque valeant, haeredesque et posteritates ipsorum

utriusque sexus universae valeant atque possint, imo damus, nobilitamus et concedimus per praesentium vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Michaeli Züllep et per ipsum dictis personis ipsorumque haeredibus ac posteritatibus utriusque sexus universis (iam natis et deinceps nascituris)⁹⁵ gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Valentini Leepes, episcopi ecclesiae Nitriensis locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii, in arce nostra regia Pragensi die quinta mensis Novembris, anno Domini millesimo sexingentesimo decimo quinto, regnorum nostrorum Romani quarto, Hungariae et reliquorum septimo, Bohemiae vero anno quinto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Francisco Forgach de Ghymes Sanctae Romanae Ecclesiae praesbytero cardinali Strigoniensis et Demetrio Napraghy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Joanne Thelegdy electo Varadiensis, Petro Domyttrouith Zagrabiensis, Joanne Pyber Quinqueecclesiensis, Francisco Ergelio Vesprimiensis, eodem Demetrio Napraghy administratore Jauriensis, Paulo Almassy electo Vacziensis, praefato Valentino Léepes Nitriensis, Matthia Herovitio electo Chianadiensis, Ladislao Maytheni electo Sirmiensi, Thoma Balasffy electo Boznensis, Paulo David electo Tininiensis,

⁹⁵ A zárójel eredetileg is szerepel az oklevélben. ■ These parentheses were originally placed in the text. ■ Ці дужки були присутні в оригінальному тексті тож.

⁹³ Recte: *pollicetur*

fratre Alphonso de Requesens Rosonensis et Vincentio Martena Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, Agriensi et Transylvaniensi cathedralibus sedibus vacantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Georgio Thurzo de Bettlemffalua praedicti regni nostri Hungariae palatino, comite Sigismundo Forgach de Ghymes iudice curiae nostrae regiae, Benedicto Thuroczy de Ludbreggh dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Thoma Erdeody de Moniorokerék tavernicorum, Francisco de Battian agazonum, Andrea Doczy de NagiLuchie cubiculariorum, Thoma Zechy de Rymazech dapiferorum, Georgio Drugett de Homonna pincernarum, Petro de Rewa curiae nostrae et Ladislao Pethe de Hethes ianitorum nostrorum regalium magistris ac Stephano Palffy de Erdeőd comite Posoniensi, coeterisque quam plurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Matthias

Valentinus Leepes episcopus Nittriensis m.p.

Laurentius Ferenczffy m.p.

A hátlaon / On the backside / На зворотньому боці:

Anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo septimo die vigesima tertia mensis Julii exhibitae sunt, praesentatae et solem[niter] publicatae praesentes literae armales per iuratum sedis notarium in generali congregatione comitatus de Zabolch in possessione Gyulahaza celebrata, loco videlicet sedis iudiciariae, temporibus vice comitum generosorum dominorum Joannis Kerchy et Casparis Bay. Franciscus Ormos iuratus sedis notarius m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На згуні праворуч:

Anno 1627 feria secunda proxima post festum praesentationis gloriosissimae virginis Mariae in possessione Ardo die et termino sedis istius comitatus de Beregh exhibitae sunt et praesentatae praesentes literae privilegiales sacrae caesareae regiaeque maiestatis et acceptatae. Actum ut supra. Andreas Nieky notarius m.p.

IV.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem erdélyi nemességet és címert adományozó oklevele munkácsi Deák másként Kopasz Ferenc részére. Besztercebánya, 1624. január 12. Az oklevelet Bethlen Gábor erdélyi fejedelmi pecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Ardón tartott ítélőszékén, 1624. február 12-én.

Letters patent of Prince Gábor Bethlen of Transylvania granting Transylvanian nobility and armorial bearings to Ferenc Deák otherwise Kopasz of Munkács. Banská Bystrica, 12th January, 1624. The charter was corroborated with the Transylvanian princely seal of Prince Gábor Bethlen.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 12th February, 1624.

Грамота князя Трансільванії Габора Бетлена, що дарує трансільванське дворянство та герб Ференцові Деакові, інакше Копасові з Мукачева. Банська Бистриця, 12 січня 1624 р. Грамота була скріплена трансільванською княжою печаткою князя Габора Бетлена.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 12 лютого 1624 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-F 3-Ii-38.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Gesztenyeszín pajzsban fekete lovon vágató, kardját hüvelyébe visszatoló, hóna alatt mellvértet viselő török foglyot hurcoló, aranyzsinóros vörös ruhába öltözött, sisakos vitéz; a koronás csőrsisakon strucctollas süveg; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Tenné, a Hungarian Hungarian Warrior wearing a Robe Gules with Passementerie Or and a Helm riding a Horse Sable, sheathing his Sword proper, bringing an armoured Turkish Hostage under his Arm. Crest: Upon a tilting Helm crowned Or a Cap Sable adorned with Ostrich Feathers Argent. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У каштановому полі на чорному коні угорський воїн у шоломі та червоному одязі з золотими шнурами, що ховає шаблю у піхви й тягне з собою полоненого турка в кірасі; щит увінчано турнірним шоломом під шоломовою короною, на якій лежить чорна шапка з страусовими перами; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Gabriel Dei gratia Sacri Romani Imperii et Transsylvaniae princeps, partium regni Hungariae dominus, siculorum comes ac Oppuliae Ratyboriaeque dux etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium dominorum consiliariorum nostrorum serenitati nostrae humilimam propterea factam intercessionem, tum vero attentis et consideratis fidelitate fideliumque servitorum meritis agilis **FRANCISCI LITERATI** alias **KOPASZ DE MUNKACZ**,⁹⁶ quae ipse fideliter et summa cum animi sui promptitudine et alacritate, praecipue in aula ac sub capitaneatu magnifici Casparis Zunyogh de Budetin certorum militum nostrorum campestrium ac arcis et praesidii nostri Kőuariensis,⁹⁷ suppremi capitanei, fidelis nobis syncere dilecti, exhibuit et impendit ac in futurum etiam pari aut excellentiori animi synceritate, magnitudine et prosperitate exhibiturum et impensurum non ambigimus, eundem igitur Franciscum Literatum alias Kopasz de speciali nostra gratia et potestatis nostrae plenitudine e statu et conditione ignobili ac plebea in qua natus est hactenus et extitit eximimus ac in coetum et

numerum verorum regni nostri Transsylvaniae partiumque eidem annexarum nobilium duximus aggregandum, annumerandum, cooptandum et adscribendum, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipse a modo in posterum futuris quoque et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, privilegiis, indultis, libertatibus, honoribus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri regni nostri Transsylvaniae partiumque eidem annexarum nobiles, hactenus quomodolibet de iure et ab antiqua consuetudine usi sunt et gavisii utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possit, haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsum exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare castanei coloris, in cuius campo sive area homo integer variis hinc inde apparamentis praecipue nodis aureis exornatis, indutus vestibus rubris, nigro item equo assidens generoso iussaue sui imperantis exequens domini capitanei e medio castrorum hostilium in admirationem utriusque partis vivum sub brachio suo sinistro hostem cathafractum reportare, manu vero dextra pugionem sanguine hostili tinctum convertere ac reponere, ibidemque triumphasse conspicitur, supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis unionibusque variegatum, supra quam petasus nuncupatus pennis struthionum ornatus apparet, ex cono vero galeae teniae sive lemnisci hinc flavi et rubri, illinc coerulei et

argentei⁹⁸ coloris utramque scuti partim⁹⁹ pulcherrime ambiunt et exornant (prout haec omnia in principio sive capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus recte depicta esse cernuntur) eidem Francisco Literato alias Kopasz ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda, conferenda et concedenda duximus, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipse a modo in posterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia instar aliorum regni nostri Transsylvaniae partiumque eidem annexarum nobilium sub iis iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus ut idem vel natura, vel ex consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent ubique in praeliis, certaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis et aliis omnibus quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulacis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae ac syncere¹⁰⁰ nobilitatis titulo (quo eum ac haeredes ipsius utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, conditionis, honoris, ordinis, dignitatis et praeminentiae¹⁰¹ hominibus qualescunque existant, dici, nominari, haberique et reputari volumus) ferre, gestare illisque, uti, frui et

gaudere possit ac valeat, haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universae valeant atque possint, imo damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras pendentis et authentici sigilli nostri munimine communitas et roboratas, eidem Francisco Literato alias Kopasz ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis dandas duximus et concedendas.

Datum in libera ac montana civitate nostra Novizoliensi die duodecima mensis Januarii, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo quarto.

Gabriel mp.

Stephanus Kowáchoczy cancellarius mp.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azurii pravopryc:

Anno 1624 feria secunda proxima post dominicam Sexagesimae [in] possessione Ardo instante sede iudiciaria comitatus de Beregh praesentes literae privilegiales serenissimi principis domini domini nostri benignissimi exhibitae et praesentatae sunt ac per nos publicatae [...] dictusque introscriptus in medium nostrorum verorum nobilium acceptatus et annumeratus exstitit. Actum ut supra per me, notarium sedis m.p.

⁹⁶ Munkács, ma Mukacevo, város Ukrajnában, a Kárpátaljai területen. ■ Munkács, today Mukachevo, a city in the Transcarpathian oblast of Ukraine. ■ Мункач, нині Мукачево, місто в Закарпатській області України.

⁹⁷ Kővár vára Kővárvidék székhelye volt, majd Közép-Szolnok vármegye része lett. Ma Berkeszpataka község része (Berchezoaia, Máramaros megye, Románia). ■ The Castle of Kővár was the seat of the district of Kővár, later it was incorporated into Közép-Szolnok county. Today it is situated in the territory of the village Berchezoaia, Maramureş county, Romania. ■ Замок Кевар був центром округу Кевар, пізніше він був включений до складу Кезеп-Сольнокської жупи. Сьогодні він розташований на території села Беркезоая, Марамурешська область, Румунія.

⁹⁸ A szöveg jobbról arany–vörös, balról kék–ezüst sisaktakarókat ír, de a miniatúrán a megszokott kék–arany, vörös– ezüst kombináció látható. ■ The text describes the mantlings as to the dexter Or lined Gules to the sinister Azure lined Argent, but on the miniature they are depicted as to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent, as usual. ■ У тексті намет описано, як праворуч золотий з червоним, ліворуч синій з срібним підбиттям, але у мініатюрі зображено праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

⁹⁹ Recte: *partem*

¹⁰⁰ Recte: *syncerae*

¹⁰¹ Recte: *praeminentiae*

V.

II. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Farkas Tamás és általa fiai, István és Pál, valamint fivérei, András és Mihály részére. Bécs, 1629. május 10.
Az oklevelet II. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott közgyűlésén, 1629. június 11-én.

Letters patent of King Ferdinand II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Tamás Farkas and through him to his sons, István and Pál, and brothers, András and Mihály. Vienna, 10th May 1629. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand II.

Published at the general assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 11th June 1629.

Грамота короля Угорщини Фердинанда II, що дарує угорське дворянство та герб Тамашові Фаркашові, а через нього його синам, Іштванові й Палові, та братам, Андрашові й Міхайові. Відень, 15 травня 1629 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда II.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Чепівці 11 червня 1629 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-282.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld pázsiton ágaskodó természetes színű farkas, mellébe fúródott aranyszárú nyíl vesszővel; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli farkas növekvően; sisaktakarók: fekete–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert a Wolf rampant proper pierced by an Arrow Or feathered proper. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Wolf as on the shield. Mantling: to the dexter Sable lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі здиблений натуральний вовк, у груди якого встромилася стріла з золотим древком; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає вовк, як у щиті; навколо щита намет, праворуч чорний з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus secundus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae, superiorisque et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae, superiorisque et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes qui[bus] expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **THOMAE FARKAS**, quae ipse [Sacrae] primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum diversitate fideliter exhibuit et impendit ac imposterum quoque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra [regia] (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divo[rum] quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda e[os inci]tare po[ssent de]cernere consuevimus) eundem itaque Thomam Farkas et per ipsum filios illius carnales et legitimos Stephanum et Paulum, fratresque germanos Andream et Michaellem similiter

Farkas e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum atque indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitate nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer lupus naturali colore, distentis posterioribus pedibus, tota corporis mole arrecta, sagitta per collum transfixa et ore hianti, linguaque exerta et cauda elevata effigiatus, anterioribus pedibus ad rapiendum protensis, inque dextram scuti partem conversus esse cernitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, lupum alterum inguine tenus eminentem, alioquin inferiori similem, proferente

ornatam, a summita[te vero siv]e cono galeae laciniis seu l[emnis] cis, hinc flavis et nigris, illinc [autem can]didis et rubris, [in] scuti extremitates sese diffundentibus, illudque ambiendo decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus [clariu]s depicta esse co[nsp]iciunt[ur]) eidem Thomae Farkas et per ipsum superius nominatim specificatis personis ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gau[dere] possint atque valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti com[munita]s eidem Thomae Farkas et per ipsum praefatis filiis illius carnalibus Stephano et Paulo, fratribusque germanis Andreae et Michaeli similiter Farkas, ipsoru[mque] haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et deinceps nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Stephani Sennyey de Kys Sennye confirmati et electi episcopi ecclesiae Vesprimiensis, locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii in civitate nostra Vienna Austriae die decima mensis Maii anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono, regnorum nostrorum Romani decimo, Hungariae et reliquorum undecimo, Bohemiae vero anno duodecimo, reverendissimis et venerabilibus in Christo patribus, dominis Petro Pazmany metropolitanae Strigoniensis et Joanne Thelegdy Colocensis et Bachiensis ecclesi[arum canon]ice unitarum archiepiscopis, Joanne Pyber electo Agriensis, Emerico Lossy electo Varadiensis, Francisco Ergelio Zagrabiensis, Stephano Szentandrasy de Czikamadefalua electo Transylvaniensis, antelato Stephano Sennyey Vesprimiensis, Paulo David de Felestal electo Vacziensis, Georgio Draskou[ith] de Trakostian electo Quinqueecclesiensis, Nicolao Dallos electo Jauriensis, dicto Joanne Thelegdy administratore Nitriensis, Gregorio Nagyffaluy electo Sirmiensis, Joanne Posgay electo Boznensis, Joanne Iuanczi electo Tinniniensis, Georgio Dubowsky electo Chianadiensis, comite Vincentio Zucconi Rosonensis, fratre Joanne [Ba]ptista Agatich electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias

Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Esz[ter]hazy de Galantha comite de Frakno praefati regni nostri Hungariae palatino, comite Melchiore Alagy de Bekeny iudice curiae nostrae regiae, comite Sigismundo Erdeody de Monyorokerek dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano, comite Christophoro Banffy de Alsolindua tavernicorum, comite Paulo de Nadasd cubiculariorum, Paulo Rakoczi de Feolseo Vadasz ianitorum, Nicolao a Zrinio agazonum, Thoma Bosnyak de Magyarbel dapiferorum, Paulo Palffy de Erdeod pincernarum, Emerico Czobor de Czoborszenthaly curiae nostrorum regalium magistris ac Stephano Palffy de dicta Erdeod comite Posoniensi caeterisque quamplurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Stephanus Sennyey episcopus Vesprimiensis m.p.¹⁰²

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / На загони ліворуч:

Anno 1629 feria secunda proxima post dominicam sanctae et individuae Trinitatis in possessione Ardo die videlicet et loco celebrationis generalis congregationis comitatus Beregiensis praesentes literae [sacrae] caesareae regiaeque maiestatis domini nostri clementissimi privilegiales ad instantiam introscriptorum supplicantium publicatae et exhibitae eosdemque in caetum et numerum verorum nobilium huius comitatus nostri aggregavimus et annumeravimus vigore et testimonio praesentis publicationis nostrae. Actum ut supra. Andreas Nieký notarius comitatus m.p.

¹⁰²Ferenczffy Lőrinc magyar kancelláriai titkár ismeretlen okból nem írta alá az oklevelet.

■ Secretary of the Hungarian Chancellery Lőrinc Ferenczffy did not sign the charter for unknown reasons. ■ Секретар Угорської Канцелярії Льорінц Ференцфї з невідомої причини не підписав грамоту.

VI.

II. Ferdinánd magyar király magyar nemességet megújító és címert adományozó oklevele Literáti Dobrossói Bálint és általa felesége, Báni Katalin, valamint fiai, György és János és fivére, Dobrassovszky László részére. Bécs, 1629. augusztus 19. Az oklevelet II. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg (hiányzik).

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott közgyűlésén, 1630. június 10-én.

Letters patent of King Ferdinand II of Hungary renewing the Hungarian nobility of Bálint Literáti Dobrossóy and through him of his wife, Katalin Báni, his sons, György and János, and his brother, László Dobrassovszky and granting them armorial bearings. Vienna, 19th August 1629. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand II (missing).

Published at the general assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 10th June 1630.

Грамота короля Угорщини Фердинанда II, що поновляє угорське дворянство Балінта Доброшпої Літераті, а через нього його дружини Каталіни Бані, синів, Дьордя й Яноша та брата, Ласло Добрашшовського й дарує їм герб. Відень, 19 серпня 1629 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда II (втрачена).

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Чепівці 10 червня 1630 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-919.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Feketével és kékkel vágott pajzs felső mezejében jobbjában vasbuzogányt tartó, ágaskodó, kétfarkú arany orosz-lán, alsó mezejében lángokból kiemelkedő, kiterjesztett szárnyú, arannyal fegyverzett ezüst főnix; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli oroszlán növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Per fess the first Sable a Lion rampant Or queue fourchy the dexter forepaw grasping a Mace proper the second Azure a Phoenix rising from the flames wings displayed and elevated Argent beaked Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a Lion as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У щиті, перетятому чорним та синім, у першій частині здиблений золотий лев з роздвоєним хвостом, що тримає в правиці залізну булаву, в другій частині срібний фенікс з розгорнутими крилами, озброєний золотом, що піднімається з полум'я; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає лев, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus secundus divina favente clementia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Tekae, princeps Sveviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgii et Goritiae, landgravius Alsaciae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum inter diversa virtutum imperatoriarum officia atque munia, quibus thronus principum circumseptus, sublimioris eminentiae radios, longe lateque per universum orbem dilatare consuevit, non postremum locum sibi vendicat liberalitas, qua principes fideles suos subditos, deque patria benemeritos, quo ad maiora quoque prosequendarum virtutum studia excitentur, honorificentissimae condecorare consueverunt, hinc nos attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri nobilis **VALENTINI LITERATI DOBROSSOY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque exhibiturum pollicetur, eundem itaque Valentinum Literati Dobrossoy et per ipsum consortem illius Catharinam Bani ac filios eius Georgium et

Joannem, necnon fratrem ipsius Ladislaum Dobrossowsky, quio¹⁰³ etiam alias nobilitatis praerogativa gavisi esse perhibentur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali denuo in coetum et numerum verorum atque indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi sicuti antea, ita imposterum quoque futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum linea recta per medium transversum ducta superne in nigrum, inferne in coeruleum duos aequales campos divisum, in inferiori scuti coerulea area, inter flammam phoenix naturali suo colore effigiata ac alis expansis, oreque hianti et lingua rubicunda exerta, ad dextrum scuti latus conversa cernitur, in superiori porro

¹⁰³ Recte: *quis*

nigra scuti area integer fulvus leo, cauda bifurcata et volitanti ac ore hianti, lingua rubicunda exerta, anteriorum pedum sinistro raptui inhiare, dextro vero clavam vibrare ac ad dextram scuti partem conversus velociter curere¹⁰⁴ visitur, scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, alterum fulvum leonem, alioquin inferiori per omnia conformem, mediotenus eminentem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis,¹⁰⁵ illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus depicta esse conspiciuntur) eidem Valentino Literati Dobrossoy et per ipsum superius nominatim specificatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi, sicuti antea, ita imposterum quoque futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis, aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, anulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo

¹⁰⁴ Recte: *currere*

¹⁰⁵ Recte: *coeruleis*

eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint atque valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Valentino Literati Dobrossoy et per ipsum superius dictis personis ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et deinde nascituris, gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Stephani Senniey de Kys Sennie, episcopi ecclesiae Wesprimiensis, locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri et per Hungariam aulae nostrae cancellarii in civitate nostra Vienna Austriae die decima nona mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono, regnorum nostrorum Romani decimo, Hungariae et reliquorum duodecimo, Bohemiae vero anno decimo tertio, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Petro Pazmany metropolitanae Strygoniensis et Joanne Thelegdy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Joanne Pyber electo Agriensis, Francisco Ergelio Zagrabiensis, Emerico Lossy electo Waradiensis, Stephano Szent Andrassy de Czikamadeffalwa electo Transylvaniensis, Paulo David electo Wacziensis, antelato Stephano Senniey Wesprimiensis,

Nicolao Dallos electo Jauriensis, dicto Joanne Thelegdy administratore Nitriensis, Gregorio Nagifaluy electo Sirmiensis, Georgio Draskowith de Trakostyan Quinqueecclesiensis, Joanne Posgay electo Boznensis, Joanne Iwanczy electo Tininiensis, Georgio Dubowsky electo Chianadiensis, comite Vincentio Zucony electo Rosonensis, fratre Joanne Baptista Agatich electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Eszterhassy de Galantha praefati regni nostri Hungariae palatino, comite Melchiore Alaghy de Bekeny iudice curiae nostrae regiae, comite Sigismundo Erdeody de Moniorokerek dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano, comite Christophoro Banffy, comite de Also Lindwa tavernicorum, comite Paulo de Nadasd cubiculariorum, Comite Nicolao a Zrinio agazonum, Paulo Rakoczy de Felseő Vadasz ianitorum, Thoma Bosnyak de Magiarbeel dapiferorum, Paulo Palfi de Erdeöd pincernarum, Emerico Czobor de Czobor Szent Mihaly curiae nostrorum regalium magistris ac Stephano Palfi comite Poseniensi, coeterisque quam plurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Stephanus Sennyey episcopus Vesprimiensis m.p.

Laurentius Ferenczffy m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / Ha szaruni liborpyu:

Andreas Begani vicecomes m.p.

Nicolaus Boronioi(?) assessor m.p.

Sandrinus Girsani iudex nobilium comitatus de Beregh m.p.

Petrus Kisfalu[dy] iudex nobilium

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha szaruni pravopyu:

Anno 1630 feria secunda proxima ante festum Beatorum Viti et Modesti martyrum hic in possessione Ardo vocata, termino et loco celebrationis generalis congregationis istius comitatus de Beregh praesentes literae privilegiales sacratissimae caesariae regiaeque maiestatis, domini nostri clementissimi pro parte introscriptorum praesentatae, publicatae et acceptatae, iidemque in caetum et numerum verorum et indubitatorum nobilium annumerati et per nos acceptati sunt vigore praesentis publicationis nostrae. Actum ut supra. Andreas Nieky [iuratus] notarius sedis m.p.

VII.

II. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Szabó Mihály és általa felesége, Körösy Ágota, fiai, András és István, valamint leánya, Erzsébet részére. Bécs, 1634. május 20. Az oklevelet II. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott közgyűlésén, 1636. április 14-én.

Letters patent of King Ferdinand II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Mihály Szabó and through him to his wife, Ágota Körösy, sons, András and István and daughter, Erzsébet. Vienna, 20th May 1634. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand II.

Published at the general assembly of Bereg county in Beregardó (today Čepivka) on 14th April 1636.

Грамота короля Угорщини Фердинанда II, що дарує угорське дворянство та герб Міхайові Сабо, а через нього його дружині Аготі Кереші, синам, Андрашові й Іштванові, та дочці Ержебеті. Відень, 20 травня 1634 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда II.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Чепівці 14 квітня 1636 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-P 635-13.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Kék pajzsban zöld pázsiton jobbjában aranymarkolatú kivont szablyát tartó, farkát lábai közé húzó, ágaskodó arany griff; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli griff növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert a Griffin segreant coward Or the dexter foreclaw grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Griffin as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі зображений золотий грифон, що підігбає хвіст поміж ноги та тримає в правиці шаблю з золотим ефесом; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає грифон, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus secundus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sveviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri agilis **MICHAELIS SZABO**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac imposterum quoque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis ac republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monimenta, quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possent discernere consuevimus) eundem itaque Michaellem Szabo simul cum consorte eiusdem Agatha Keöreösy ac filiis Andrea et Stephano, item filia Elizabetha suis e statu et conditione ignobili, in qua hactenus

perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum et indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, iuribus, privilegiis, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitate nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris fundum illius viridi campo occupante, in quo integer aureus gryphus divaricatis posterioribus pedibus et cauda inter pedes reflexa erecte stare ac expansis alis oreque patulo et lingua exerta effigiatus, anteriori sinistro pede ad rapiendum protenso, dextro autem nudam frameam vibrare inque dextram scuti partem conversus esse cernitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alterum aureum gryphum mediotenus eminentem, alioquin inferiori similem proferente ornatam, a summi[tate] vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti

extremities sese passim diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris ma[nu et] artificio propriis suis coloribus depicta esse conspiciuntur) eidem Michaeli Szabó simul cum superius nominatis personis ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris semper et perpetuis temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum dicti regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeeminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus, donamus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti

communitas eidem Michaeli Szabo simul cum superius dictis consorte, filiis et filia suis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et deinceps nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Stephani Senniey de Kis Sennie episcopi Jauriensis, locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii in civitate nostra Vienna Austriae die vigesima mensis Maii anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, regnorum nostrorum Romani decimo quinto, Hungariae et reliquorum decimo sexto, Bohemiae vero anno decimo septimo, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Petro Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinale Pazmany metropolitanae Strigoniensis et Joanne Thelegdy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Emerico Lossy electo Agriensis, Francisco Ergelio Zagrabiensis, Ladislao Hoszutothy electo Varadiensis, Georgio Lyppay Wesprimiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Georgio Draskouith Vaciensis, antelato Stephano Senniey Jauriensis, Benedicto Vinkovith Quinqueecclesiensis, dicto Joanne Thelegdy administratore Nitriensis, Gregorio Nagyfaluy electo Syrmiensis, Joanne Iuancy electo Timiniensis, Joanne Tomco electo Bosnensis, Georgio Dubouszky electo Chianadiensis, comite Vincentio Zucconi Rosonensis, fratre Joanne Baptista Agatich Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Eszterhasy de Galantha praefati regni nostri Hungariae palatino, comite Paulo Rakoczy de Felseő Vadasz iudice curiae nostrae regiae, comite Sigismundo Erdeődy de Moniorokerek

dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Christophoro Banffi de Alsó Lyndua tavernicorum, comite Nicolao a Zrinio agazonum, Nicolao Forgach de Ghymes cubiculariorum, comite Stephano Nyary de Bedegh ianitorum, Thoma Bosnyak de Magyarbel dapiferorum, comite Paulo Palffi de Erdeőd pincernarum, Emerico Czobor de Czoborzentmihaly curiae nostrorum regalium magistris ac Stephano Palffi de praememorata Erdeőd comite Posoniensi caeterisque quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Stephanus Sennyey episcopus Jauriensis m.p.

Laurentius Ferenczffy m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загни правосычу:

Exhibitae et publicatae sunt praesentes armales sacratissimae caesariae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi pro parte introscripti nobilis Michaelis Szabo et reliquorum etc. in congregatione nostra generali et possessione Ardo die 14 mensis Aprilis anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo sexto nobis et coram nobis universitate dominorum magnatum ac nobilium comitatus de Beregh. Notarius sedis m.p.

VIII.

II. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Suba Pál és általa felesége, Soós Magdolna és fiai, István, János, Pál és György, leánya, Erzsébet és unokái, György, Mihály és Péter részére. Sopron, 1635. január 29. Az oklevelet II. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott közgyűlésén, 1635. november 19-én.

Letters patent of King Ferdinand II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Pál Suba and through him to his wife, Magdolna Soós, sons, István, János, Pál and György, daughter, Erzsébet and grandsons, György, Mihály and Péter. Sopron, 29th January 1635. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand II.

Published at the general assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 19th November 1635.

Грамота короля Угорщини Фердинанда II, що дарує угорське дворянство та герб Палові Шубі, а через нього його дружині Магдолні Шоош, синам, Іштванові, Яношові, Палові й Дьордьові, дочці Ержебеті, й онукам, Дьордьові, Міхайові та Петерові. Шопрон, 29 січня 1635 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда II.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Чепівці 19 листопада 1635 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-954.

Címerleírás ■ Blazon ■ Благон

Vörös pajzsban zöld hármadombon ágaskodó aranyszarvú ezüst kos; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli kos növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Gules upon a Trimount Vert a Ram forcené Argent attired Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Ram as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому тригорбі здиблений срібний баран з золотими рогами; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає баран, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus secundus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Vierthembergae et Theckae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum, memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae ideo factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate fideliumque servitiorum meritis fidelis nostri agilis **PAULI SUBA**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae ac deinde maiestati nostrae pro locorum ac temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac imposterum quoque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra caesarea ac regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum munimenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possint discernere consuevimus) eundem itaque Paulum Suba ac per eum consortem ipsius Magdalenam Sóós et filios ipsorum Stephanum, Joannem, Paulum ac Georgium, filiam Elisabetham, necnon

nepotes eiusdem Georgium, Michaellem ac Petrum, haeredesque et posteritates eorum utriusque sexus universas e conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali exemptos, in numerum verorum ac indubitatorum regni nostri Hungariae ac partium ei subiectarum nobilium duximus cooptandos, annumerandos et adscribendos, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis semper temporibus omnibus illis gratis, honoribus, indultis, privilegiis, iuribus, praerogativis, libertatibus et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobiles usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae, clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius campo¹⁰⁶ viridi interoccupante, in quo iuvenus coloris subcinericeí¹⁰⁷ salienti similis erecte

¹⁰⁶ A miniatúrán pázsit helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted instead of a Field. ■ На мініатюрі замість поля зображено тригорб.

¹⁰⁷ A szó sötét hamuszürkét jelent, de a magyarországi címereslevelekben sokszor az ezüst színönimájaként használják (pl. HU-MNL-OL-E 148-a-1180.-23., HU-MNL-OL-R 64-1.-1079.-a, HU-MNL-OL-E 152-Reg.-Coll. Poseniense-13.-37.). Igaz, van ellenpélda is, így kászoni Bene alias Kászoni Sámuel 1742-ben kifejezetten szürke mezejű pajzsot kapott (HU-MNL-OL-F 21-B-44.). ■ This word means dark ashen grey, but in Hungarian patents of arms it is often used as a synonym for Argent (e. g. HU-MNL-OL-E 148-a-1180.-23., HU-MNL-

stare ac in dextram scuti partem conversus esse visitur, scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, ex eoque alium iuvenum mediotenus eminentem, denique inferiori per omnia similem, proferente ornatam, a sumitate¹⁰⁸ vero sive cono galeae lacciniis¹⁰⁹ seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, inde vero rubris et albis, in scuti extremitatem sese diffundentibus, illudque decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio suis coloribus clarius depicta esse conspiciuntur) eidem Paulo Suba ac per eum supranominatis personis ipsorumque haeredibus ac posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia more aliorum regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, privilegiis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, torneamentis, hastiludiis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis,

OL-R 64-1.-1079.-a, HU-MNL-OL-E 152-Reg.-Coll. Poseniense-13.-37.). However, there are counter-examples, e. g. Sámuel Bene otherwise Kászoni of Kászon was granted a grey shield in 1742 (HU-MNL-OL-F 21-B-44.). ■ Це слово означає темно-попелясто-сірий, але в угорських гербових грамотах воно часто використовується як синонім срібного металу (напр. HU-MNL-OL-E 148-a-1180.-23., HU-MNL-OL-R 64-1.-1079.-a, HU-MNL-OL-E 152-Reg.-Coll. Poseniense-13.-37.). Але можливо знайти й протилежні приклади, напр. Шамуєлові Бене інакше Касоні з Касону даровано саме сірий щит у 1742 році (HU-MNL-OL-F 21-B-44.).

¹⁰⁸ Recte: *summitate*

¹⁰⁹ Recte: *laciniis*

anulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Paulo Suba ac supranominatis personis, ipsarumque haeredibus ac posteritatibus utriusque sexus universis clementer dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Stephani Sennyey de Kys Sennye episcopi Jauriensis, locique eiusdem comitis perpetui, consiliarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii in libera ac regia civitate nostra Soproniensi die vigesima nona mensis Januarii anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quinto, regnorum nostrorum Romani decimo sexto, Hungariae et reliquorum decimo septimo, Bohemiae vero anno decimo octavo, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus ac dominis Petro Sacrae Romanae Ecclesiae presbytero cardinale Pazmany metropolitanae Strigoniensis et Joanne Thelegdi Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Emerico Lossy electo Agriensis, Ladislao Hoszutoty electo Varadiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Francisco Erghelio

Zagrabiensis, Georgio Lyppay de Zombor electo Vesprimiensi, Georgio Draskouith de Trakostyan Vacienſis, Benedicto Vinkouich Quinqueeccleſienſis, dicto Stephano Sennyei Jaurienſis, nominato Joanne Thelegdi administratore Nitrieniſis, Joanne Tomko Boſnenſis, Joanne Iuanchy Tinninieniſis, Gregorio Nagifaluay Sirmieniſis, Georgio Dubouſky Chanadieniſis, comite Vincentio Zuccony Roſonenſis, fratre Joanne Baptiſta Agatich Segnieniſis et Modruſienſis eccleſiarum episcopis eccleſias Dei feliciter gubernantibus, item ſpectabilibus et magnificis comite Nicolao Ezterhaſy de Galanta, comite perpetuo de Frakno, aurei velleris equite, Hungariae palatino, comite Paulo Rakoczy de Feölſeö Vadaſz iudice curiae noſtrae regiae, comite Sigismundo Erdeödi de Moniorokerek dictorum regnorum noſtrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano, comite Chriſtophoro Banfi de Alſolindua tavernicorum, Nicolao Forgach de Ghymes cubiculariorum, comite Nicolao a Zrinio agasonum, comite Paulo Palfi de Erdeöd pincernarum, Stephano Nyáry de Bedegh ianitorum, Emerico Czobor de Czoborszentmihály curiae noſtrorum regalium magiſtris, dapiferorum noſtrorum regalium dignitate vacante ac Stephano Palfi de memorata Erdeöd comite Poſoniensi coeterisque quamplurimis regni noſtri Hungariae et partium provinciarumque eidem ſubiectarum comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Stephanus Sennyey episcopus Jauriensis m.p.

Laurentius Ferenczffy m.p.

A hátlapon, a pecsétzsinór mellett / On the backside, near the seal cord / На зворотньому боці, біля шнура печатки:

Pauli Suba

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загині правооруч:

Anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo quinto die decima nona mensis Novembris in possessione Ardo et congregatione nostra generali praesentibus generosis ac egregiis dominis Andrea Beghany vice comite, iudicibus nobilium, iuratis assessoribus exhibitae et praesentatae, publicatae ac proclamatae sunt praesentes armales sacratissimae caesariae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi pro parte introscripti Pauli Suba ac per eum consortis Magdalenae Sos ac filiorum Stephani, Pauli, Joannis, Georgii et reliquorum etc. coram universitate dominorum nobilium ac magnatum comitatus de Beregh per me, Joannem Dobsai, iuratum sedis notarium m.p.

IX.

II. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Karmacsy Tamás és általa fiai, Pál, Tamás, János és István, valamint feltehetően Bedő István és fia, Mihály részére. Bécs, 1636. május 16. Az oklevelet II. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1637. április 20-án, valamint Szatmár vármegye Szatmárban tartott ítélőszékén, 1639. március 23-án.

Letters patent of King Ferdinand II of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Tamás Karmacsy and through him to his sons, Pál, Tamás, János and István, and probably to István Bedő and his son, Mihály. Vienna, 16th May 1636. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand II.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 20th April 1637 and at the judicial assembly of Szatmár county in Szatmár (today Satu Mare) on 23rd March 1639.

Грамота короля Угорщини Фердинанда II, що дарує угорське дворянство та герб Тамашові Кармачі, а через нього його сином, Палові, Тамашові, Яношові й Іштванові, а також можливо Іштванові Бедьо та його синові Михайлові. Відень, 16 травня 1636 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда II.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 20 квітня 1637 р. та на судових зборах Сатмарської жупи в м. Сату-Маре 23 березня 1639 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-930.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld pázsiton baloldalt álló vörös ruhás, fekete süveges, sárga csizmás, a vele szemben, jobb-oldalt ágaskodó természetes színű leopárdot arany markolatú kardjával keresztülszúró, balját csípőjére támasztó vitéz; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli vitéz növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert to the dexter a Leopard proper spotted Sable to the sinister a Hungarian Warrior wearing a Robe Gules buttoned Or a Cap Sable and Boots Yellow combatant the latter piercing the former with a Sword proper hilt quillon and pommel Or his sinister hand resting on his hip. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Hungarian Warrior as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі ліворуч угорський воїн у червоному одязі, чорній шапці та жовтих чоботах, який пронизує мечем з золотим ефесом здибленого натурального леопарда, що стоїть навпроти нього, а лівою рукою спирається на стегно; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає воїн, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus secundus Dei gratia electus [Ro]manorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, L[odomeriae], Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lu[cemburgae ac superioris et] inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyro[liis], Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatiae, marchio Sacri Romani Imperii [supra Anasum], Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium signif[cantes quibus expedit uni]versis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humilimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fi[delibus servitiis fidelis] nostri **THOMAE KARMACZY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coron[ae ac dein]de maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit [ac imposterum qu]oque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis ac republica Christiana benemeritos virt[utis cole]ndae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo pros[equi eisque certa] virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praest[and] a eos incitare [possint decer]nere consuevimus) eundem itaque Thomam Karmaczy ac per ipsum Paulum, Thom[am, Joa]nnem

et Stephanum filios necnon Stephanum Bedo filium Michaelem¹¹⁰ suos, e st[atu et conditi]one ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et g[rati]a [spe]ciali eximentes, in coetum et numerum verorum et indubitatorum regni nostri Hu[ngariae partiu]mque ei annexarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et [ex] certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum fut[uris et perpetuis] semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, iuribus, libertatibus, [praeroga]tivis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hung[ariae partium] que ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum [utrius]que s[exus] universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae [ac] liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis

¹¹⁰A Mihály név utólagos beírásnak tűnik, mégis, eredetileg is ez állhatott itt, mivel az egy évvel későbbi kihirdetési záradékban is szerepel ez a személy. Elképzelhető, hogy Bedő Mihály fia Istvánról van szó (*Stephano Bedo filio Michaelis*). A *suos* szó előtt hiányzik a rokonsági fok megjelölése. ■ The name Mihály appears to be a later addition in the text, but this had to be the original wording, because the same person is mentioned in the publication clause a year later. It is possible, that this is István, son of Mihály Bedő (*Stephano Bedo filio Michaelis*). Before the word *suos* the indication of kinship is absent. ■ Ім'я Михай, мабуть, було вписано пізніше, а втім, це повинно було бути початкове формулювання, тому що одна її та сама особа згадується в клаузулі про оприлюднення роком пізніше. Можливо, що це Іштван, син Міхая Бедьо (*Stephano Bedo filio Michaelis*). Перед словом *suos* відсутнє визначення ступеня споріднення.

signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum [coelesti]ni coloris, fundum eius viridi campo occupante, in quo integer vir militaris iuvenili forma con[spicitur], capite nigro pileo tecto ac rubra tunica, albisque caligis more Hungarico amictus, flavis cothurnis calceatus¹¹¹ stare ac obvium sibi leopardum ore [hianti, lingua rubi]cunda exerta, posterioribus pedibus innixum, anterioribus vero protensis naturali suo [col]ore effigiatum, stricto ense contraluctantem transverberasse cernitur, scuto incumbentem galeam militar[em cratic]ulatam sive apertam regio di[adem]ate, alterum virum pubetenus eminentem, sinistra manu lumbis iniecta, dextra vero strictum acina[em] vibrantem, alioquin inferiori similem, proferente ornatam, a summitate vero sive c[ono g]aleae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, [il]linc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum de[center] exornantibus (quemadmodum haec [omn]ia in principio seu capite praesentium liter[arum nostraru]m pictor[is] manu et artificio propriis suis [color]ibus depicta esse conspiciuntur) eidem Thomae Karmaczy ac per ipsum superius nominati[m speci]ficatis perso[nis ipsorum]que haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis se[mpe]r temporibus

¹¹¹Itt belső ellentmondás van a szövegben. Előbb azt írja, hogy a vitéz fehér csizmában van (*albae caligae*), majd pedig azt, hogy sárgában (*flavi cothurni*). A miniatúrán a megszokott sárga látható. ■ There is an internal contradiction in the text here. It first states that the warrior wears white boots (*albae caligae*) and then that he wears yellow ones (*flavi cothurni*). The miniature shows the usual yellow boots. ■ Тут в тексті внутрішнє протиріччя. Спочатку говориться, що воїн в білих чоботах (*albae caligae*), потім, що в жовтих (*flavi cothurni*). На мініатюрі зображені звичайні жовті чоботи.

ea[dem arma] seu nobilitatis insignia more aliorum dicti regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobili[tatis] titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab [om]nibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeeminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus ac man[damus]) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus, don[amus] et concedimus praes[entium] per vigorem.

In cuius rei [m]emoriam, firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Thomae Karmaczy ac per ipsum superius dictis personis, ips[orum]que hae]redibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et deincep[s] nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Georgii Lippay de Zombor episcopi Wesprimiensis lo[cique eiusdem] comitis perpetui, consiliarii nostri et aulae nostrae per Hungariam

[c]ancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae die decima sexta mensis Maii anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo sexto, regnorum nostrorum Romani decimo septimo, Hungariae et reliquorum decimo octavo, Bohemiae vero anno decimo nono, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Petro Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinale Pazmany metropolitanae Strigoniensis et Joanne Telegdy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum [canonice unitarum archiepiscopis, Emerico Lossy Agriensis, Francisco Ergelio Zag[r]abiensis, Ladislao Hoszutoty Varadiensis, antelato Georgio Lippay Wesprimiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Gregorio Nagyfaluy electo Vaciensis, Georgio Draskouith Jauriensis, [Benedicto] Vinkouith Quinqueecclesiensis, dicto Joanne Telegdy administratore Nittriensis, Georgio Jakusith electo Sirmiensis, Joanne Iuancy Tininiensis, Joanne Tomco Bosnensis, Georgio Dubouszky electo Chianadiensis, Joanne

Friderico [Prainer] Rosonensis, [fratre Joanne] Baptista Agatich Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Eszterhassy de Galantha, praefati regni nostri Hungariae palatino, comite Joanne Drugeth [de H]omonna iudice curiae nostrae regiae, comite Sigismundo Erdeődi de Moniorokerek dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Christophoro Banffy de Alsolindua tavernicorum, comite Nicolao a Zrinio agazonum, [Joanne] Palffy de Erdeőd cubiculariorum, comite Stephano Nyary ianitorum, Stephano Osztrosith dapiferorum, comite Paulo Palffy de dicta Erdeőd pincernarum, Emerico Czobor de Czoborszentmihaly curiae nostrorum regalium m[agistris] ac comite Stephano Palffy de antelata Erdeőd comite Posoniensi caeterisque quamplurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Georgius Lippay episcopus Wesprimiensis m.p.

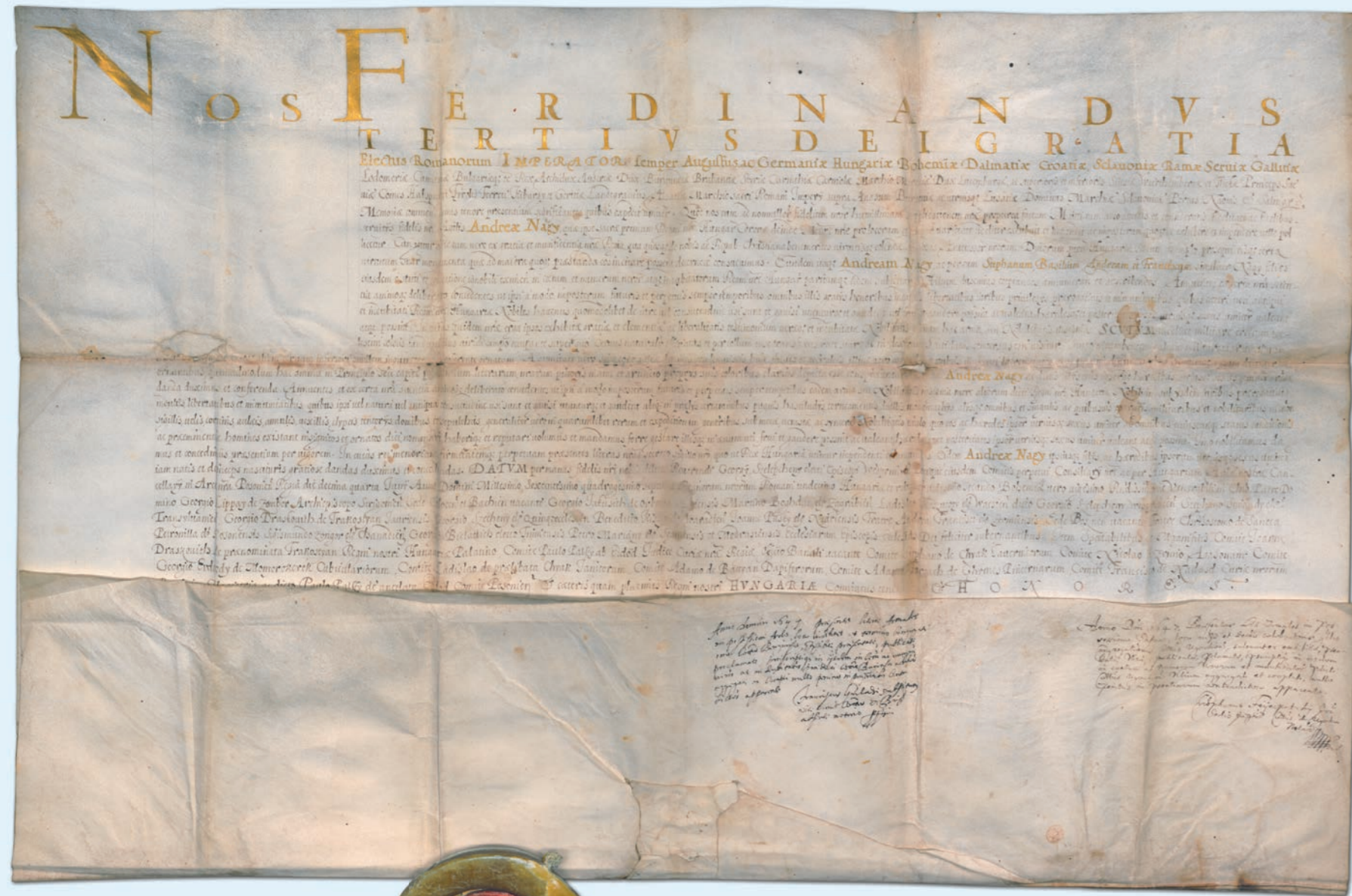
Laurentius Ferenczffy m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / На загини ліворуч:

163[9] die vigesima tertia mensis Martii in oppido Zathmar loco [...] et termino celebrationis sedis iudicariae comitatus Zathmariensis praesentes [literae] armales solemniter praesentatae, exhibitae, publicatae, proclamatae [sunt ...] Paulo [...] qui praesenti gratiosae [...] numerum verorum et indubitatorum comitatus [...] Zathmariensis nobilium [...] et aggregati [...]. Matthaeus Pas[zthóy iuratus comitatus] Zathmariensis n[otarius m.p.]

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загини праворуч:

Anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo septimo feria secunda proxima post dominicam Quasimodo gene[rali?] in sede iudicaria possessionis Ardo et comitatus nostri de Beregh, praesentibus vicecomite comitatus praedicti, iudicibus nobilium et iuratis assessoribus praesentes armales sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi introscriptis nobilibus Thomae Karmaczi ac per ipsum Paulo, Thomae, Joanni, Stephano necnon Stephano Bedö, filio Michael[is?] gratiose concessae coram universitate dominorum magnatum et nobilium [...] comitatus de Beregh exhibitae sunt ac per me Joannem Dobrai iuratum sedis notarium solemniter anno et die praedictis publicatae sunt. Joannes Dobrai [...] m.p.

X.

III. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Nagy András és általa fiai, István, Vazul, András és Ferenc részére. Pozsony, 1647. június 14. Az oklevelet III. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Ugocsa vármegye Tiszasásváron tartott közgyűlésén és Bereg vármegye ismeretlen helyen tartott gyűlésén 1647-ben.

Letters patent of King Ferdinand III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to András Nagy and through him to his sons, István, Vazul, András and Ferenc. Bratislava, 14th June 1647. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand III.

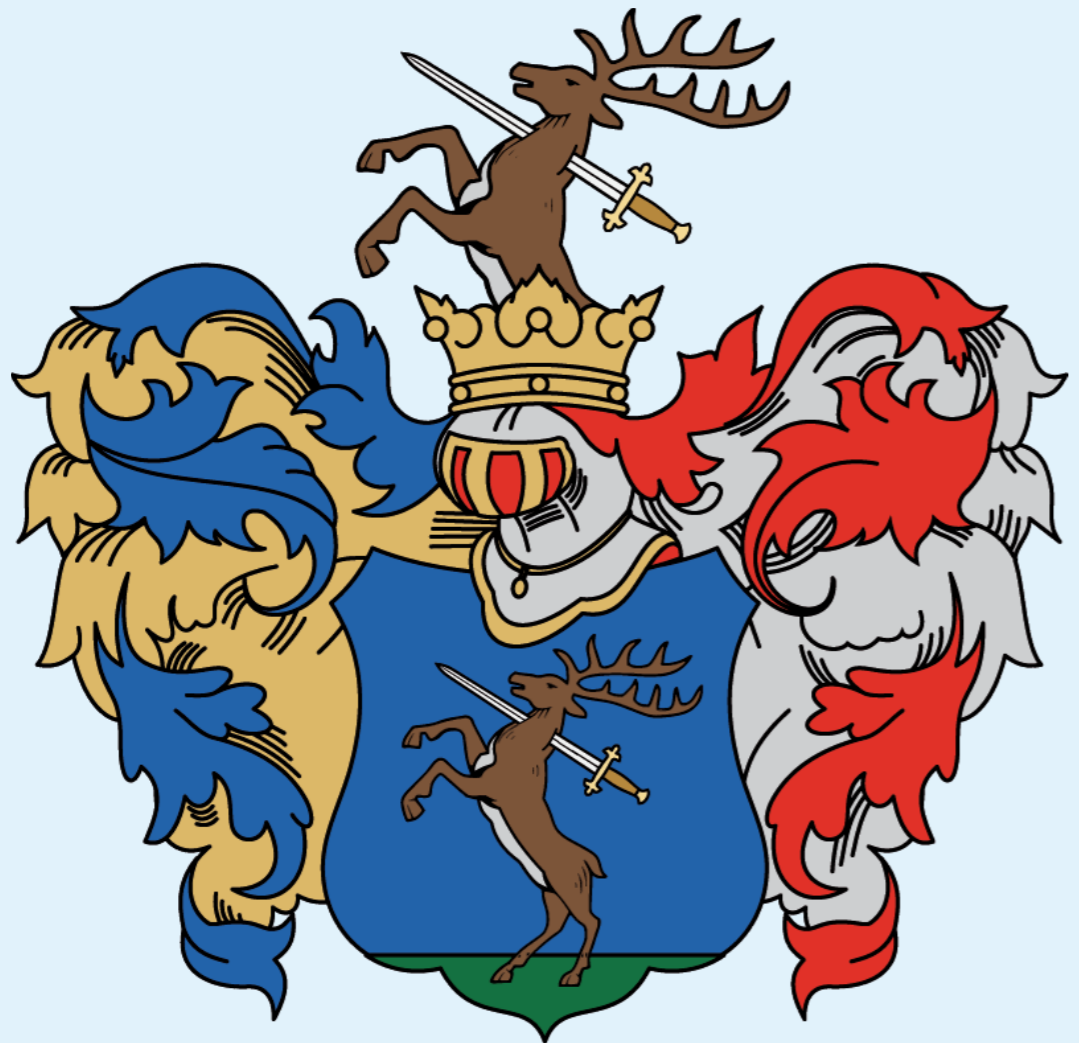
Published at the general assembly of Ugocsa county in Tiszasásvár (today Trosnyk) and at the assembly of Bereg county at an unknown location in 1647.

Грамота короля Угорщини Фердинанда III, що дарує угорське дворянство та герб Андрашові Надьові, а через нього його синам, Іштванові, Вазулові, Андрашові й Ференцові. Братіслава, 14 червня 1647 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда III.

Оприлюднена на загальних зборах Угочанської жупи в с. Троснику та на зборах Березької жупи в невідомому місці в 1647 році.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-937.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld pázsiton karddal átszúrt nyakú ágaskodó természetes szarvas; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli szarvas növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst (a címer nincs megfestve az oklevélen).

Arms: Azure upon a Field Vert a Stag rampant proper the neck pierced by a Sword proper. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Stag as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent (the heraldic bearings were not depicted on the charter).

У синьому щиті на зеленому полі зображений натуральний олень з пронизаною мечем шиєю; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає олень, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зі срібним підбиттям (герб не зображено на грамоті).

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgii et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelibus servitiis fidelis nostri agilis **ANDREAE NAGY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac imposterum quoque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis ac republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Andream Nagy ac per eum Stephanum, Basilium, Andream et Franciscum similiter Nagy filios eiusdem e statu et conditione ignobili eximentes, in

coetum et numerum verorum atque indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque eidem subiectarum nobilium duximus cooptandos, annumerandos et adscribendos, annuentes ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, libertatibus, iuribus, privilegiis, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi campo occupante, super quo cervus naturaliter effigiatus et per collum ense transfixus recte stare ac in dextrum scuti latus conversus esse visitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam regio [diademate,] ex eoque alium cervum inferiori similem inguinet[e]n[us p]roferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero can[didis] et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter [ex]ornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite p[raese]ntium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus clarius depicta esse conspiciuntur) [eidem] Andreae Nagy ac dictis

filiis eius ipsorumque haeredibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum dicti regni nostri Hungariae nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universos ab omnibus cuiuscunque status, conditionis ac praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Andreae Nagy ipsiusque filiis ac haeredibus ipsorum utriusque sexus universis iam natis et deinceps nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Georgii Szelepcheny electi episcopi Wesprimiensis locique eiusdem

comitis perpetui, consilarii nostri ac per Hungariam aulae nostrae cancellarii, in arce nostra Posoniensi Regia die decima quarta Junii anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo, regnorum nostrorum Romani undecimo, Hungariae et reliquorum vigesimo secundo, Bohemiae vero vigesimo, reverendissimo ac venerabili in Christo patre domino Georgio Lippay de Zombor archiepiscopo Strigoniensis, sede Colocensis et Bachiensis vacante, Georgio Jakusith de Orbowa Agriensis, Martino Boghdan electo Zagrabiensis, Ladislao Hoszutoty electo Wacziensis, dicto Georgio Szelepcheny Wesprimiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Georgio Draskouith de Trakostyan Jauriensis, Georgio Szecheny electo Quinqueecclesiensis, Benedicto Kisdy electo Waradiensis, Joanne Püsky electo Nitriensis, fratre Andrea Francisci electo Syrmiensis, sede Bosznensis vacante, fratre Chrisostomo de Sancta Petronilla electo Rosonensis, Sigismundo Zongor electo Chanadiensis, Georgio Bielauich electo Tniniensis,¹¹² Petro Mariany electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus et magnificis comite Joanne Draskouith de praenominata Trakostyan regni nostri Hungariae palatino, comite Paulo Palffy ab Erdöd iudice curiae nostrae regiae, officio banali vacante, comite Stephano de Chyak tavernicorum, comite Nicolao a Zrinio agasonum, comite Georgio Erdeödy de Monyorokerék cubiculariorum, comite Ladislao de praelibata Chyak ianitorum, comite Adamo de Battyán dapiferorum, comite Adamo Forgach de Ghymes pincernarum,

¹¹²Recte: *Tininiensis*, de ez lehet egy átmeneti forma is a horvát (Knin) és a latin (Tininium) névalak között. ■ Recte: *Tininiensis*, but that can also be a transitional form between the Croatian (Knin) and the Latin (Tininium) name of the city. ■ Recte: *Tininiensis*, але це також може бути перехідна форма проміж хорватською (Knin) та латинською (Tininium) назвою міста.

comite Francisco de Nadasd curiae nostrorum regalium magistris ac dicto Paulo Palfy de antelata Erdeöd comite Posoniensi et caeteris quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenen[tibus] et honores.

Ferdinandus

Georgius Szelepchény electus episcopus Wesprimiensis m.p.

Georgius Orozy m.p.

A plicán középen / In the middle of the upfold / Ha cepaduni azanyu:

Anno Domini 1647 praesentes litere armales in possessione Ardo, loco videlicet et termino congregationis comitatus Beregiensis exhibite, praesentate, publicate, proclamate praescriptique in eisdem in cetum¹¹³ ac numerum verorum ac indubitatorum praedicti comitatus Beregiensis nobilium aggregati et cooptati nullo penitus in praesentiarum contradictore apparente. Franciscus Gulachi substitutus vice comes comitatus de Beregh absente notario m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni pravoryu:

Anno Domini 1647 praesentes literae armales in possessione Sasuar, loco videlicet et termino celebrationis generalis congregationis comitatus Ugochiensis solemniter exhibitae, praesentatae, visae, publicatae, proclamatae, praescriptique in eisdem in coetum ac numerum verorum et indubitatorum praedicti comitatus Ugochiensis nobilium aggregati et cooptati, nullo penitus in praesentiarum contradictore apparente. Christophorus Feyerpataky iuratus sedis iudicariae comitatus de Ugochia notarius m.p.

¹¹³ Recte: *coetum*

III. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Simon János és általa felesége, Márk Anna és fiai, Mihály, Gergely és János részére. Bécs, 1650. augusztus 14. Az oklevelet III. Ferdinánd magyar királyi kettőspeccsétjével erősítették meg (hiányzik).

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1653. szeptember 22-én.

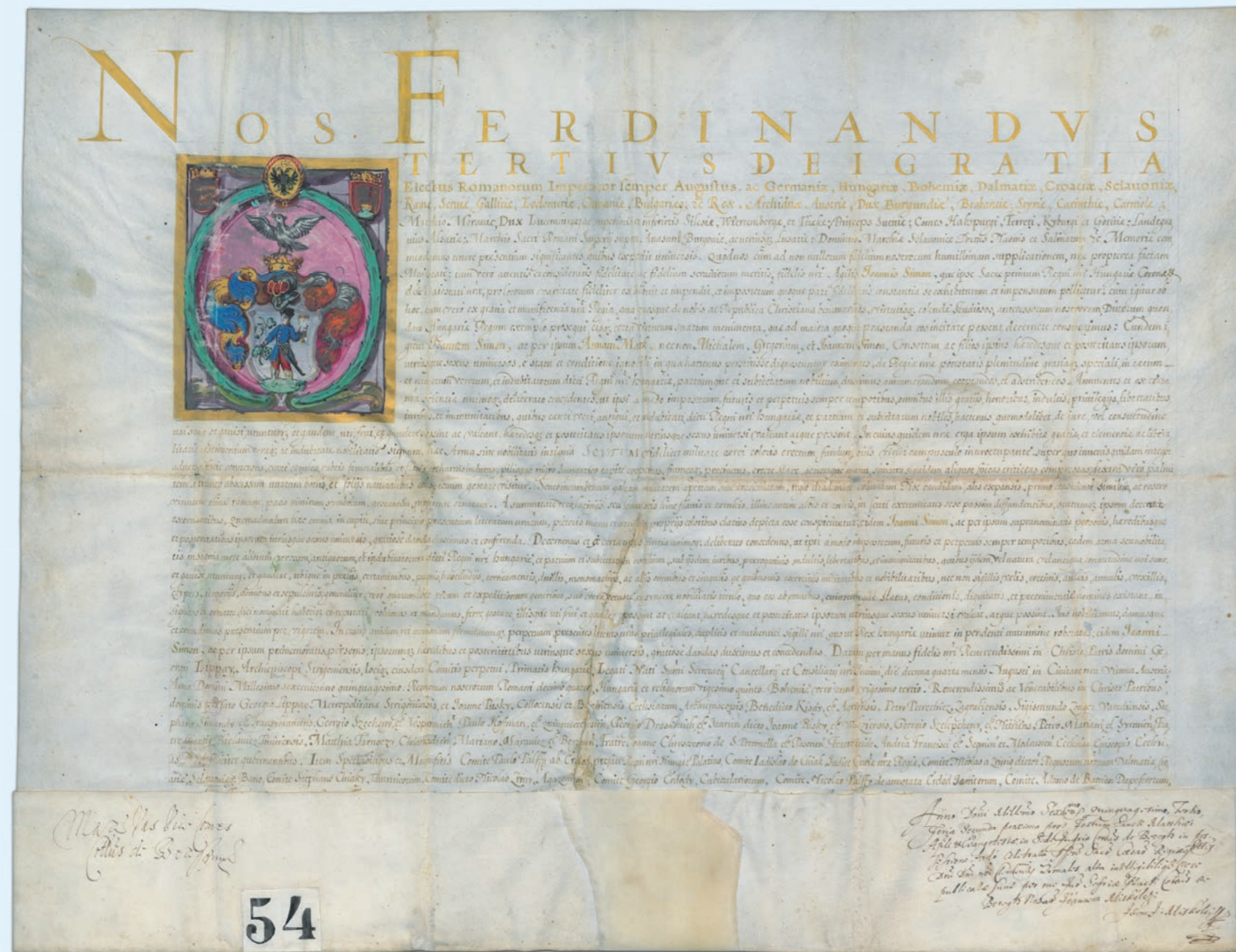
Letters patent of King Ferdinand III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Simon and through him to his wife, Anna Márk and sons, Mihály, Gergely and János. Vienna, 14th August 1650. The charter was corroborated with the Hungarian royal double seal of King Ferdinand III (missing).

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 22nd September 1653.

Грамота короля Угорщини Фердинанда III, що дарує угорське дворянство та герб Янопові Шимонові, а через нього його дружині Анні Марк і синам, Михайлові, Гергейові та Янопові. Відень, 14 серпня 1650 р. Грамота була скріплена угорською королівською двобічною печаткою короля Фердинанда III (втрачена).

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 22 вересня 1653 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-949.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Égszínkék pajzsban zöld pázsiton álló kék ruhás, vörös nadrágos, sárga csizmás, fekete süveges, karddal felövezett, jobbában arany szárú, zöld levelű és fürtű szőlőindát, baljában arany búzakévért tartó vitéz; a koronás pántos sisakon Noé felröppenő, arannyal fegyverzett, ezüst galambja, amely csőrében zöld olajágot tart; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Bleu Celeste upon a Field Vert a Hungarian Warrior statant affronty wearing a Robe Azure buttoned Or Trousers Gules Boots Yellow and a Cap Sable at his side a Sword sheathed proper hilt quillon and pommel Or holding in the dexter hand a Vine slipped Or leaved and fructed Vert in the sinister hand a Garb Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a Dove of Noah rising wings displayed and elevated Argent beaked and legged Or holding in the beak an Olive Branch Vert. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У блакитному щиті на зеленому полі угорський воїн у синьому одязі, червоних штанах, жовтих чоботах та чорній шапці, оперезаний мечем, у правиці тримає зелену виноградну лозу, а в лівиці золотий сніп пшениці; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на ній злітаючий срібний, озброєний золотом голуб Ноя, що тримає в дзьобі зелену оливкову гілку; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Luxemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wiertembergae et Thaecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi,¹¹⁴ Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatiæ, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelium servitiorum meritis fidelis nostri agilis **JOANNIS SIMON**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum varietate fideliter exhibuit et impendit et imposterum quoque pari fidelitatis constantia se exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis ac republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possent discernere

¹¹⁴Itt a tiroli grófi címet (*Tyrolis*) véletlenül kihagyták a szövegből. ■ Here the title of Count of Tyrol (*Tyrolis*) was accidentally omitted from the text. ■ Тут титул графа Тіроля (*Tyrolis*) був випадково пропущений у тексті.

consuevimus) eundem igitur Joannem Simon ac per ipsum Annam Mark necnon Michalem,¹¹⁵ Gregorium et Joannem Simon, consortem ac filios ipsius haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dignoscuntur eximentes, de regiae nostrae potestatis plenitudine gratiaque speciali in caetum et numerum verorum et indubitatorum dicti regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium duximus annumerandum, cooptandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati dicti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsum exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque ac indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare aërei coloris erectum, fundum eius viridi campusculo interoccupante, super quo iuvenis quidam integer adversa facie conversus, veste caerulea, rubris femoralibus et flavis cothurnis indutus, pilioque¹¹⁶ nigro Hungarico capite coopertus, frameaque praecinctus, erecte stare ac utraque

¹¹⁵Recte: *Michaelem*

¹¹⁶Recte: *pilioque*

manu, sinistra siquidem aliquot spicas triticeas compressas, dextra vero palmitem a trunco abscissum uvarum botris et foliis naturalibus conspicuum gestare visitur, scuto incumbentem galeam militarem apertam sive craticulatam regio diademate, columbam Noë candidam, alis expansis, primo considenti similim¹¹⁷ ac rostro virentem olivae ramum, pacis nimirum symbolum, gestantem, proferente ornatam, a summitate vero laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem albis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in capite sive principio praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis coloribus clarius depicta esse conspiciuntur) eidem Joanni Simon ac per ipsum supranominatis personis haeredibusque et posteritatibus ipsorum utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum, antiquorum et indubitatorum dicti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus,¹¹⁸ necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub verae, vetustae et syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque

¹¹⁷Recte: *similem*

¹¹⁸Recte: *nobilitaribus*

status, conditionis, dignitatis et praeceminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque uti, frui et gaude[re] possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damusque et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius quidem rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales duplicis et authentici sigilli nostri, quo ut rex Hungariae utimur, in pendenti munimine roboratas eidem Joanni Simon ac per ipsum praememoratis personis ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri reverendissimi in Christo patris, domini Georgii Lippay archiepiscopi Strigoniensis locique eiusdem comitis perpetui, primatis Hungariae, legati nati, summi secretarii cancellarii et consilarii nostri intimi die decima quarta mensis Augusti in civitate nostra Vienna Austriae anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo, regnorum nostrorum Romani decimo quarto, Hungariae et reliquorum vigesimo quinto, Bohemiae vero anno vigesimo tertio, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis praefato Georgio Lippay metropolitanae Strigoniensis et Joanne Püsky Collocensis¹¹⁹ et Bachiensis ecclesiarum archiepiscopis, Benedicto Kisdý electo Agriensis, Petro Petrechicz Zagrabiensis, Sigismundo Zongor Varadiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Georgio Szecheny electo

¹¹⁹Recte: *Colocensis*

Vesprimiensis, Paulo Hoffman electo Quinqueecclesiensis, Georgio Draskouith electo Jauriensis, dicto Joanne Püsky electo Wáczziensis, Georgio Szelepchény electo Nitriensis, Petro Mariani electo Syrmiensis, fratre Georgio Bielauicz Tininiensis, Matthia Tarnoczy Chianadiensis, Mariano Marauicz electo Bosznensis, fratre Joanne Chrysostomo de Sancta Petronella electo Rosonensis, fratre itide¹²⁰ Andrea Francisci electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiar¹²¹ episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus et magnificis comite Paulo Pálffy ab Erdőd praefati regni nostri Hungariae palatino, comite Ladislao de Chiák iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae Slavoniaeque bano, comite Stephano Chiáky tavernicorum, comite dicto Nicolao Zriny agazonum, comite Georgio Erdődý cubiculariorum, comite Nicolao Pálffy de annotata Erdőd ianitorum, comite Adamo de Battian dapeferorum,¹²² comite Adamo Forgác pincernarum, comite Francisco de Nadasd curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris et comite Paulo Pálffy iamfato comite Posoniensi caeterisque quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Georgius Lippay archiepiscopus Strigoniensis m.p.

Andreas Ruthkay m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / Ha azuni livořyč:

Martinus Vas vice comes comitatus de Beregh m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni pravoryč:

Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio, feria secunda proxima post festum Sancti Matthaei apostoli et evangelistae in sede iudiciaria comitatus de Beregh in possessione Ardó celebrata praesentes sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi armales alta intelligibilique voce publicatae sunt per me iuratum sedis iudiciariae praetacti comitatus de Beregh notarium Joannem Miskólci. Idem Joannes Miskólci m.p.

¹²⁰ Recte: *itidem* (hiányzik a rövidítésjel ■ the sign of abbreviation is missing ■ знак скорочення відсутній)

¹²¹ Recte: *ecclesiarum* (hiányzik a rövidítésjel ■ the sign of abbreviation is missing ■ знак скорочення відсутній)

¹²² Recte: *dapeferorum*

XII.

III. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele kecskeméti Bornemisza András és általa felesége, Huszthy Katalin és fiai, István, András, Márton és János részére. Bécs, 1650. november 20. Az oklevelet III. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye ismeretlen helyen tartott közgyűlésén, 1651. június 26-án.

Letters patent of King Ferdinand III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to András Bornemisza of Kecskemét and through him to his wife, Katalin Huszthy and his sons, István, András, Márton and János. Vienna, 20th November 1650. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand III.

Published at the general assembly of Bereg county at an unknown location on 26th June 1651.

Грамота короля Угорщини Фердинанда III, що дарує угорське дворянство та герб Андрашові Борнемісі з Кечкемету, а через нього його дружині Каталіні Хусті, й синам, Іштванові, Андрашові, Мартонові та Яношові. Відень, 20 листопада 1650 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда III.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в невідомому місці 26 червня 1651 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-912.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Vörös pajzsban zöld hármasdombon álló, csőrében ezüst patkót tartó, arannyal fegyverzett ezüst strucc; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli strucc; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Gules upon a Trimount Vert an Ostrich statant Argent beaked and legged Or holding in the beak a Horseshoe Argent. Crest: Upon a barred Helm crowned Or statant an Ostrich as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У червоному полі на зеленому тригорбі срібний, озброєний золотом страус, що тримає в дзьобі срібну підкову; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на якій стоїть страус, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, W[irthem]bergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore tenore¹²³ praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **ANDREAE BORNEMISZA DE KECHKEMETH**,¹²⁴ quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi

eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Andream Bornemisza ac per ipsum consortem Catharinam Huszthy necnon Stephanum, Andream, Martinum et Joannem filios suos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numeru[m] vero]rum atque indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato conceden[tes, ut ipsi a] modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, anti[qui et indubitati regni] nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant h[eredesque et posteritates ipsorum] utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ip[sos] exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum [videlicet militare erectum ru]bri coloris, fundum eius viridi monticulo¹²⁵ occupante,

¹²³ A *tenore* szót véletlenül kétszer írta le egymás után az írnok. ■ The scribe accidentally wrote the word *tenore* twice. ■ Писар випадково написав слово *tenore* двічі.

¹²⁴ Kecskemét város, ma Bács-Kiskun megye, Kecskeméti járás. ■ Kecskemét, today a city in Bács-Kiskun County, District of Kecskemét. ■ Кечкемет, нині місто в Бач-Кішкунській області, у Кечкеметському районі.

¹²⁵ A miniatúrán domb helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted instead of a Mount. ■ На мініатюрі замість пагорба зображено тригорб.

super quo [stru]tio naturaliter effigiatus,¹²⁶ corpore ac collo sursum arrecto, utrisque pedibus insistere, rostro vero ferream¹²⁷ soleam gestare et in dextram scuti partem conversus esse visitur, scu[to incumbentem ga]leam militarem craticulatam sive apertam regio diad[emate, ex] eoque [a]lium strutionem inferiori per omnia conformem, proferente ornatam, a summitate vero cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti e[xtremities sese diff]undentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus depicta esse conspiciuntur) eidem Andreae Bornemisza [ac per ipsum su]perius nominatim specificatis personis ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque diliberato¹²⁸ concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum, atque indubitatorum regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter

¹²⁶ A miniatúrán a strucc nem természetes, hanem ezüst. ■ On the miniature the ostrich is depicted as Argent instead of proper. ■ У мініатюрі страус не натуральний, а срібний.

¹²⁷ A miniatúrán a patkó nem vas, hanem ezüst. ■ On the miniature the horseshoe is depicted as Argent instead of iron. ■ У мініатюрі підкова не залізна, а срібна.

¹²⁸ Recte: *deliberato*

vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberive et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Andreae Bornemisza ac per ipsum praespecificatis personis ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Georgii Szelepchény electi episcopi Nitriensis locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima mensis Novembris anno Domini mille[simo sexcentesimo] quinquagesimo, regnorum nostrorum Romani decimo quarto, Hungariae et reliquorum vigesimo quinto, Bohemiae vero anno vigesimo tertio, reverendissimis ac venerabilibus in Christo p[atribus, dom]inis Georgio Lippay de Z[ombor] metropolitanae Strigoniensis et Joanne Püsky Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, praefato Georgio Szelepcheny electo Nitriensis, Benedicto Kisdý electo Agriensis, Sigismundo [Zongor] Varadiensis, Petro Petrechich electo Zagrabiensis, Stephano Simandy Transylvaniensis, Georgio Szecheny electo

Vesprimiensis, Paulo Hoffman electo Quinqueecclesiensis, praefato Joanne Püsky administratore Jauriensis, sede episcop[ali Vacziensis] vacante, Petro Mariany electo Sirmiensis, fratre Mariano Marauich electo Bosnensis, altero fratre Georgio Bielauch electo Tininiensis, Matthia Tarnoczy electo Chianadiensis, fratre Joanne Chrisostomo de Sancta Petronilla electo Rosonensis ac itidem fratre Andrea Francisci electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Paulo Palffy ab Erdeőd dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Ladislao de Chak iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio memoratorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae b[ano, comite] Stephano de praenominata Chak tavernicorum, comite Georgio Erdeödy de Monyorokerek cubiculariorum, praenotato comite N[icolao a] Zrinio agazonum, comite altero Nicolao Palffy de antelata Erdeőd ianitorum, comite Adamo de Battyan dapifer[orum], comite itidem Adamo Forgach de Ghymes pincernarum, comite Francisco de Nadasd curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac memorato Paulo Palffy de praelibata Erdeőd comite Posonie[nsi] coeterisque quam plurimis annotati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

[Ferdinandus]

Stephanus Szelepcheny electus episcopus Nitriensis m.p.

Andreas Ruthkay m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni nřavofyuc:

Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo p[rimo] 26 die Junii praesentes sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis [privilegia]les seu armales literae in hac [generali con]gregatione universitatis dominorum [et magnatum?] comitatus de Beregh publicatae, perlectae, proclamatae sunt praesent[ibus ...] donatarii in coetum verorum et indubitatorum huius comitatus [...] et numerati nulla penitus contradictioni apparente. [... Am]brosium Gulaczy iuratum assessorem comitatus de Beregh.

XIII.

III. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Miskolczy István részére. Bécs, 1651. május 16. Az oklevelet III. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1651. augusztus 28-án.

Letters patent of King Ferdinand III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to István Miskolczy. Vienna, 16th May 1651. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand III.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 28th August 1651.

Грамота короля Угорщини Фердинанда III, що дарує угорське дворянство та герб Іштванові Мішкольці. Відень, 16 травня 1651 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда III.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 28 серпня 1651 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-438.-a

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Kék pajzsban zöld pázsiton arany koronából kinövő, aranymarkolatú kivont szablyát tartó arany griff; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli griff; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert a Crown Or issuant therefrom a demi-Griffin Or the dexter foreclaw grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Griffin as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі золота корона, з якої виростає золотий грифон, що тримає в правиці шаблю з золотим ефесом; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає грифон, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque¹²⁹ rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landtgravius Alsatiae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris¹³⁰ Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attent[is et cons]ideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **STEPHANI MISKOLCZY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter et constanter exhibuit et impendit

^[129] Itt egy egész sor hiányzik az intitulációból: Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. A Sclavoniaeque szó végén lévő -que kötőszó azért szerepel ott, mert az oklevélben Szlavónia a felsorolás utolsó tagja, de ez, mint láthatjuk, tévedés volt, hiszen még hat további országot fel kellett volna sorolni. ■ A whole line is omitted from the intitulation: Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. The conjunction -que at the end of the word Sclavoniaeque stands there, because in this charter Slavonia is the last member of the enumeration of the titles of the king, but that is a mistake, since six more countries should have been listed. ■ Цілий рядок є відсутній з інтигуляції: Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. Союз -que в кінці слова Sclavoniaeque стоїть там, тому що в цій грамоті Славонія є останнім членом перерахування титулів короля, але це помилка, або повинні були бути перераховані ще шість країн.

^[130] Alsó-Lausitz kimaradt a felsorolásból. ■ Lower Lusatia has been omitted in the list. ■ Нижня Лужиця пропущена у переліку.

ac in futurum quoque pari fidelitatis constantia se exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana¹³¹ benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Stephanum Miskolczy ipsiusque haeredes et posteritates utriusque sexus universas e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicitur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in caetum ac numerum verorum, antiquorum et indubitatorum regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium duximus annumerandum, cooptandum et adscribendum, annuentes ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipse a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisī, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possit et valeat¹³² haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universi valeant atque possint.

^[131] Írva: Xstiana ■ Written: Xstiana ■ Написане: Xstiana

^[132] Itt következetlenül szerepelnek az egyes és többes számú igealakok. ■ The singular and plural forms of verbs are used inconsistently here. ■ Однини і множини дієслів використовуються тут непослідовно.

In cuius quidem nostrae erga ipsosn¹³³ exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, super quo regium diadema gemmis aliisque unionibus conspicuum, ex eoque gryphus naturali suo colore¹³⁴ effigiatus, alis expansis, ore hiante, linguaque rubicunda exerta, anteriorum vero pedum dextro nudum acinacem unguibus ipsis fortiter compressum erecte vibrare, sinistro vero ad rapiendum protenso mediotenus eminere, ad dextrumque scuti latus conversus esse cernitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alterum gryphum mediotenus eminentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae lacciniis¹³⁵ seu lemniscis hinc caeruleis et flavis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter

^[133] Recte: ipsūm. Az írnok leírta a megszokott ipsos szót, majd ügyetlenül megpróbálta átjavítani a szükséges egyes számú szóalakra. ■ Recte: ipsūm. The scribe had written the usual word ipsos, then clumsily tried to change it into the necessary singular form. ■ Recte: ipsūm. Писар написав звичне слово ipsos, а потім незграбно спробував переробити його на необхідну форму однини.

^[134] Kérdéses, hogy egy mesebeli állatnak mi a természetes színe. A griffet az esetek túlnyomó részében aranyszínűnek ábrázolják, de elvétve előfordul magyar címeresleveleken a valóban természetes (a sas és az oroszlán színeit utánzó) ábrázolás is, például az Izabella magyar királyné által 1545-ben máramarosi Szigethy Pál jegyzőnek adott címerben (HU-MNL-OL-P 655-II.-25.). ■ One may ask, what could be the “proper” colouring of a mythical creature? The griffin is depicted in most cases as Or, but seldom an actually proper emblazonment (recalling the colours of an eagle and a lion) can be found on Hungarian grants of arms as well, such as in the coat of arms granted to notary Pál Szigethy of Máramaros by Queen consort Isabella of Hungary in 1545 (HU-MNL-OL-P 655-II.-25.). ■ Можна запитати, який може бути «натуральний» колір міфічної істоти? У більшості випадків грифон зображується золотим, але часом в угорських гербових грамотах він зустрічається і дійсно натуральний (кольору орла та лева), як у гербу, що був дарований нотаріусові Палові Сігетти з Марамарошу королевою Угорщини Ізабеллою у 1545 році (HU-MNL-OL-P 655-II.-25.).

^[135] Recte: laciniis

exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Stephano Miskolczy ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et concedenda, decernentes ex certa nostra scientia animoque deliberito¹³⁶ concedentes, ut ipse a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia more aliorum verorum et indubitatorum regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisī, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae et sincerae nobilitatis titulo (quo eum ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeeminentiae homines existant, insignitosn¹³⁷ et ornatum dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre et gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possit et valeat, haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

^[136] Recte: deliberato

^[137] Recte: insignitūm. Az írnok leírta a megszokott insignitos szót, majd ügyetlenül megpróbálta átjavítani a szükséges egyes számú szóalakra. ■ Recte: insignitūm. The scribe had written the usual word insignitos, then clumsily tried to change it into the necessary singular form. ■ Recte: insignitūm. Писар написав звичне слово insignitos, а потім незграбно спробував переробити його на необхідну форму однини.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Stephano Miskolczy, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Georgii Szelepchény electi episcopi ecclesiae Nitriensis locique eiusdem comitis perpetui et consilarii nostri ac per dictum regnum nostrum Hungariae aulae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die decima sexta mensis Maii anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo, regnorum nostrorum Romani decimo quinto, Hungariae et reliquorum vigesimo sexto, Bohemiae vero anno vigesimo quarto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et Joanne Püsky Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, praefato Georgio Szelepchény electo Nitriensis, Benedicto Kisdý electo Agriensis, Sigismundo Zongor Varadiensis, Petro Petretich Zagrabienensis, Stephano Simandi electo Transylvaniensis, Georgio Szechény electo Wesprimiensis, Paulo Hoffman electo Quinqueecclesiensis, dicto Joanne Püsky administratore Jauriensis, Matthia Tarnoczy electo Vaciensis, Petro Mariany electo Sirmiensis, Mariano Marauich Bosnensis, altro¹³⁸

¹³⁸Recte: *altero*. Itt a szó értelmetlennek tűnik, hiszen látszólag nincs a felsorolásban Bielavich György előtt más szerzetes püspök, de valójában a közvetlenül előtte említett ferences Maravich Mariánhoz viszonyítva lesz „másik” testvér a szintén ferences Bielavich (vö. Bornemisza András armálásának méltóságsorával, ahol mindkettőnél szerepel a *frater* kitétel). ■ Recte: *altero*. This word in this place may seem to be erroneous, since there is seemingly no other monk-bishop included in the list before György Bielavich himself, but in fact the Franciscan Bielavich is an “other” brother in relation to Marián Maravich, also a Franciscan monk (cf. the list of dignitaries [*series dignitatum*] of the patent of arms of András Bornemisza,

fratre Georgio Biela[ui]ch electo Tininiensis, Stephano Rohonczy electo Chanadiensis, fratre Joanne Chrisostomo de Sancta Petronilla electo Rosonensis ac itidem fratre Andrea Francisci electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, ittem¹³⁹ spectabilibus ac magnificis comite Pa[ulo] Pálffy ab Erdeőd dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Ladislao de Chák iudice curiae nostrae regiae, comi[te] Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae bano, comite Stephano de dicta Chiák tavernicorum, dicto comite Nicolao a Zrini[o] agasonum, comite Georgio Erdeödy cubiculariorum, comite Nicolao Pálffy ianitorum, comite Ad[amo] de Batt]ian dapiferorum, comite Adamo Forgach perpetuo de Ghimes pincernarum, comite Francisco de Nadasd curiae nostrorum in Hungaria magistris ac dicto comite Paulo Pálffy ab Erdőd saepementionata comite Posoniensi caeterisque quam plurimis dicti r[eg]ni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Georgius Szelepchény electus episcopus Nitriensis

m.p.Andreas Ruthkay m.p.

where the title *frater* appears at both). ■ Recte: *altero*. Це слово в даному місці може здатися помилковим бо на перший погляд до самого Дьордя Беявіча в списку немає іншого монаха-єпископа, але насправді францисканець Беявіч і є цей «інший» брат по відношенню до Маріану Маравічу, теж францисканському монахові (див. т. зв. перелік сановників [*series dignitatum*] у гербовій грамоті Андраша Борнеміси, де титул *frater* фігурує в обох випадках).

¹³⁹Recte: *item*

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / На загнути ливофуч:

Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo die vigesima octava mensis Augusti in possessione Ardo, die ac loco celebrationis sedis iudiciariae comitatus de Beregh, praesentibus literis armalibus exhibitis ac per infrascriptum iuratum notarium solemniter publicatis, suprascriptus Stephanus Miskolczy haredesque et posteritates eiusdem utriusque sexus universi praenotati in coetum et numerum verorum et indubitatorum eiusdem comitatus de Beregh nobilium asscripti sunt et assumpti nemine contradicente. Gabriel Szilagyí iuratus notarius comitatus de Beregh m.p.

XIV.

III. Ferdinánd magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Huszty András és általa fivérei, Mihály és Pál, valamint anyai unokatestvére, Szőke István részére. Bécs, 1652. április 27.
Az oklevelet III. Ferdinánd magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1652. május 27-én és Abaúj vármegyében, Kassán, 1655. január 14-én.

Letters patent of King Ferdinand III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to András Huszty and through him to his brothers, Mihály and Pál, and to his maternal cousin, István Szőke. Vienna, 27th April 1652. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Ferdinand III.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 27th May 1652, and in Abaúj county, in Kassa (today Košice), on 14th January 1655.

Грамота короля Угорщини Фердинанда III, що дарує у орське дворянство та герб Андрашові Хусті, а через нього його братам, Михайлові й Палові та двоюрідному братові по материнській лінії, Іштванові Сьоке. Відень, 27 квітня 1652 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Фердинанда III.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 27 травня 1652 р. й в Абауйській жупі, у Кошицах 14 січня 1655 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-P 80-1.-1652-1.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld hármasdombon arany koronából kinövő ezüst egyszarvú; a koronás pántos sisakon jobbról arannyal és késsel, balról ezüsttel és vörössel vágott bivalyszarvak között a pajzsbeli egyszarvú; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Trimount Vert a Crown Or issuant therefrom a demi-Unicorn Argent. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Unicorn as on the shield between two Buffalo's Horns the dexter per fess Or and Azure the sinister per fess Argent and Gules. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому тригорбі золота корона, з якої виростає срібний єдиноріг; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої проміж двома буйволівими рогами, праворуч перетягати золотим і синім, ліворуч – срібним і червоним, виростає єдиноріг, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae, superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **ANDREAE HUSZTY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et tempororum¹⁴⁰ varietate fideliter et constanter exhibuit et impendit ac imposterum quoque sese exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Andream Huszty

ac per eum Michaelem et Paulum similiter Huszty fratres carnales et uterinos, necnon Stephanum Szeöke matrualem eiusdem e statu et conditione ignobili in caetum ac numerum verorum, antiquorum et indubitatorum regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium duximus annumerandos, cooptandos et adscribendos, annuentes ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint et valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caelestini coloris fundum illius viridi campo¹⁴¹ occupante super quo regium diadema gemmis aliisque unionibus ornatum, ex eoque monoceros naturali suo colore designatus mediotenus eminere, ore hiante, linguaque rubicunda exerta, anterioribus pedibus ad saliendum protensus et ad dextram scuti partem conversus esse cernitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive

¹⁴¹ A miniatúrán pázsit helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted instead of a Field. ■ На мініатюрі замість поля зображено тригорб.

apertam regio diademate, inter duo cornua bubalina diversis coloribus conspicua alterum unicornem mediotenus eminentem aliquin¹⁴² inferiori per omnia similem itidem ad dextrum scuti latum conversum proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae lacciniis¹⁴³ seu lemniscis, hinc caeruleis et flavis, illinc candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Andreae Huszty ac per eum supra nominatim spificatis¹⁴⁴ personis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et concedenda, decernentes ex certa nostra scientia animoque deliberato concedendo, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum, antiquorum et indubitatorum regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae et syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus

¹⁴² Recte: *alioquin*

¹⁴³ Recte: *laciniis*

¹⁴⁴ Recte: *specificatis*

cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre et gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint et valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Andreae Huszty, praementionatis personis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Georgii Szelepchény electi episcopi ecclesiae Nittriensis locique eiusdem comitis perpetui, consilarii nostri ac per dictum regnum nostrum Hungariae aulae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima septima mensis Aprilis anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, regnorum nostrorum Romani decimo sexto, Hungariae et reliquorum vigesimo septimo, Bohemiae vero anno vigesimo quinto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et Joanne Püsky Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, praefato Georgio Szelepchény electo Nittriensis, Benedicto Kisdý electo Agriensis, Sigisimundo¹⁴⁵ Zongor electo Varadiensis, Petro Petretich electo Zagrabiensis, Stephano Simandy electo Transylvaniensis, Georgio Szechény

¹⁴⁵ Recte: *Sigismundo*

¹⁴⁰ Recte: *temporum*

electo Wesprimiensis, Paulo Hoffman electo Quinqueecclesiensis, dicto Joanne Püsky administratore Jauriensis, Matthia Tarnoczy electo Vaciensis, Petro Mariany electo Sirmiensis, Mariano Marauich Bosnensis, fratre Georgio Bielauith electo Tininiensis, Stephano Rohonczy electo Chanadiensis, fratre Joanne Chrisostomo de¹⁴⁶ Sancta Petronilla electo Rosonensis ac itidem fratre Andrea Francisci electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus magnificisque comite Paulo Palffy ab Erdőd dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Ladislao de Chák iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Stephano de Chiák tavernicorum, dicto comite Nicolao a Zrinio agazonum, comite Georgio Erdödy de Moniorokerék cubiculariorum, comite Nicolao Pálffy ianitorum, comite Adamo de Battian dapiferorum, comite Adamo Forgach perpetuo de Ghimes pincernarum, comite Francisco de Nadasd curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac dicto comite Paulo Palffy a praementionata Erdőd comite Poseniensi caeterisque quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus

Georgius Szelepcheny electus episcopus Nitriensis m.p.

Andreas Ruthkay m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / Ha azuruni ліворуч:

Martinus Vas vice comes comitatus de Beregh m.p.

A plicán jobboldalt felül / On the upfold to the right, top / Ha azuruni pravoruch, zverxy:

Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, feria secunda proxima post dominicam tertiam sacrosanctae et individuae Trinitatis, in sede iudiciaria comitatus de Beregh in possessione Ardó celebrata praesentes sacratissimae caesareae ac regiae maiestatis domini nostri clementissimi literae armales pro parte superius specificatarum personarum clementer elargitae alta intelligibilique voce publicatae sunt per me, iuratum sedis iudiciariae comitatus de Beregh notarium Joannem Miskólczy. Idem notarius m.p.

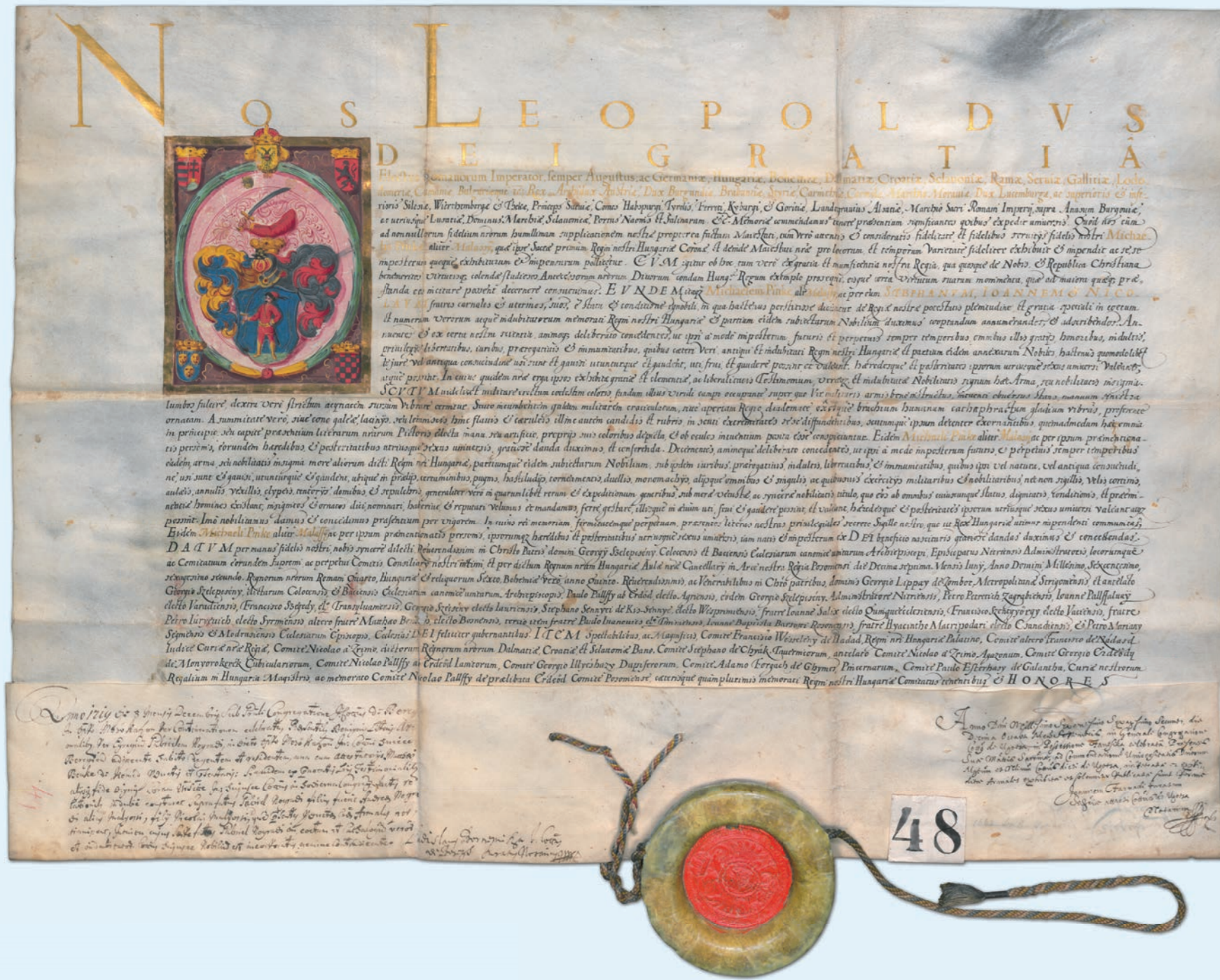
A plicán jobboldalt alul / On the upfold to the right, bottom / Ha azuruni pravoruch, zнизу:

Anno Domini 1655 die 14 mensis Januarii in libera regiaque civitate Cassoviensi praesentes suae maiestatis etc. donationales, nobilitationales, privilegiales[que?] exhibitae sunt mihi Christofforo Pongracz tabulae regiae iurato assessori et comitatus Abauyvariensis vicecomite m.p.

¹⁴⁶Eredetileg *electo*-t írt az írnok, azután ennek a rövidítését (el^o) átjavította *de*-re. ■ The scribe wrote *electo* first, but then changed its abbreviation (el^o) to *de*. ■ Писар спочатку написав *electo*, але потім змінив його аббревіатуру (el^o) на *de*.

XV.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Pinke, másként Malassy Mihály és általa fivérei, István, János és Miklós részére. Pozsony, 1662. június 17. Az oklevelet

I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Ugocsa vármegye Fancsikán tartott közgyűlésén, 1662. szeptember 18-án és Bereg vármegye Mezőkaszonyban tartott közgyűlésén, 1719. december 8-án.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Mihály Pinke otherwise Malassy and through him to his brothers, István, János and Miklós. Bratislava, 17th June 1662. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Ugocsa county in Fancsika (today Fanchikove) on 18th September 1662, and at the general assembly of Bereg county in Mezőkaszony (today Koson) on 8th december 1719.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Михайові Пінке, інакше Малашші, а через нього його братам, Іштванові, Яношові й Міклошові. Братіслава, 17 червня 1662 р.

Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на загальних зборах Угочанської жупи в с. Фанчикові 18 вересня 1662 р. та на загальних зборах Березької жупи в с. Косоні 8 грудня 1719 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-945.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Kék pajzsban zöld pázsiton álló vörös ruhás, fekete prémmel szegett, sastollas vörös süveges, sárga csizmás, jobbja-ban aranymarkolatú kivont szablyát tartó vitéz; a koronás pántos sisakon könyöklő, kivont szablyát tartó, vörös ruhás, levágott jobb kar; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert a Hungarian Warrior statant affronty wearing a Robe Gules buttoned and belted Or Trousers and a Cap Gules with Eagle Feathers trimmed with fur Sable and Boots Yellow the dexter hand grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a dexter Arm embowed coupé proper vested Gules the hand grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or his sinister hand resting on his hip. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі угорський воїн у червоному одязі й шапці з чорним обрамленням та орлиними перами, в жовтих чоботах, що тримає в правиці шаблю з золотим ефесом, а лівою рукою спирається на стегно; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на яку спирається ліктем відсічена правиця, одягнута в червоне, що тримає шаблю з золотим ефесом; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **MICHAELIS PINKE** aliter **MALASSY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Michaelem Pinke aliter Malassy, ac per eum Stephanum, Ioannem et Nicolaum, fratres carnales et uterinos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus

perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali in coetum et numerum verorum, atque indubitatorum memorati regni nostri Hungariae et partium eidem subiectarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium eidem annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint et valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, super quo vir militaris armis bene instructus intuenti obversus stans, manuum sinistra lumbos fulcire, dextra vero strictum acynacem sursum vibrare cernitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque brachium humanum cathaphractum gladium vibrans, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter

exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu seu artificio propriis suis coloribus depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Michaeli Pinke aliter Malassy, ac per ipsum praementionatis personis, eorundem haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum dicti regni nostri Hungariae partiumque eidem subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisii, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberive et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint et valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Michaeli Pinke aliter

Malassy, ac per ipsum praementionatis personis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et imposterum ex Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis sincere dilecti reverendissimi in Christo patris, domini Georgii Szelepcsény Colocensis et Baciensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi, episcopatus Nitriensis administratoris, locorumque ac comitatum eorundem supremi ac perpetui comitis, consilarii nostri intimi et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in arce nostra regia Poseniensi, die decima septima mensis Junii, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, regnorum nostrorum Romani quarto, Hungariae et reliquorum sexto, Bohemiae vero anno quinto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et antelato Georgio Szelepcsény, dictarum Colocensis et Baciensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Paulo¹⁴⁷ Pallffy ab Erdőd electo Agriensis, eodem Georgio Szelepcsény administratore Nitriensis, Petro Petretich Zagrabiensis, Joanne Pallffaluy electo Varadiensis, Francisco Szegedy electo Transylvaniensis, Georgio Szecsény electo Jauriensis, Stephano Sennyei de Kis-Sennye electo Wesprimiensis, fratre Joanne Salix electo Quinqueecclesiensis, Francisco Szentgyörgy electo Vaciensis, fratre Petro Jüryeuich electo Syrmiensis, altero fratre Matthaeo Ben[lic]h electo

¹⁴⁷ Ez elírás, az egri püspök 1660–1669 között nem Pálffy Pál, hanem Pálffy Tamás volt (Pálffy. In: MKL). ■ This is a mistake, between 1660–1669 the Bishop of Eger was Tamás Pálffy instead of Pál Pálffy (Pálffy. In: MKL). ■ Це помилка, проміж 1660–1669 роками єпископом Егера був Тамаш Палффі, а не Пал Палффі (Pálffy. In: MKL).

Bosnensis, tertio item fratre Paulo Iuanouics electo Tininiensis, Joanne Baptista Barsotti Rosonensis, fratre Hyacintho Macripodari electo Csanadiensis et Petro Mariany Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Francisco Wesseleny de Hadad regni nostri Hungariae palatino, comite altero Francisco de Nádasd iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Stephano de Chyák tavernicorum, antelato comite Nicolao a Zrinio agazonum, comite Georgio Erdeődy de Monyorókerék cubiculariorum, comite Nicolao Pállffy ab Erdeőd ianitorum, comite Georgio Illyéshazy dapiferorum, comite Adamo Forgach de Ghymes pincernarum, comite Paulo Esterhazy de Galantha curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac memorato comite Nicolao Pálffy de praelibata Erdőd comite Poseniense caeterisque quam plurimis memorati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Georgius Szelepchény archiepiscopus Colocensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / Ha azuni nivopnyu:

Anno 1719 die 8 mensis Decembris, sub generali congregatione in clyti comitatus de Bereg in oppido Mező Kaszon per continuationem celebrata, praesentibus benignis literis armalibus per egregium Gabrielem Nogradi in dicto oppido Mező Kaszon in clyti comitatus huicce Beregiensi adiacente habito degentem et residentem, una cum attestatoriis Matthaei Benke de Kémed productis et praesentatis, siquidem ex praenotatis literis testimonialibus aliisque fide dignis coram universitate in clyti huiusce comitatus in hodierna congregatione factis relationibus indubie constaret suprafatus Gabriel Nogradi filius fuerit Andreae Nogradi alias Mályossi, filii Nicolai Malyossi quem praesentes productae literae armales pertinuissent, intuitu cuius saepe fatus Gabriel Nogradi in coetum et cathalogum verorum et indubitatorum comitatus huiusce nobilium est incorporatus nemine contradicente. Ladislaus Bornemisza in clyti comitatus de Beregh iuratus notarius m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni pravopnyu:

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, die decima octava mensis Septembris, in generali congregatione comitatus de Ugotsa in possessione Fantsika celebrata, praesentes suae maiestatis sacratissimae ad commendationem universitatis dominorum magnatum et nobilium comitatus dicti de Ugotsa impetratae et expeditae armales exhibitae et solemniter publicatae sunt per me, Joannem Farnadi iuratum sedis iudicariae attacti comitatus de Ugotsa notarium m.p.

XVI.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Veres István és általa felesége, Kegyes Zsófia és fivérei, István, másik István és János részére. Pozsony, 1662. augusztus 19. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Kigyóson tartott közgyűlésén, 1664. január 22-én.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to István Veres and through him to his wife, Zsófia Kegyes and brothers, István, other István and János. Bratislava, 19th August 1662. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Bereg county in Kidyosh on 22nd January 1664.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Іштванові Верешові, а через нього його дружині Жофії Кедеш і братам, Іштванові, іншому Іштванові та Яношові. Братіслава, 19 серпня 1662 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Кідьошу 22 січня 1664 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1-961.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld pázsiton álló vörös ruhás, rózsaszín nadrágos, sárga csizmás, fekete, nyestprémmel szegett, sastollas kék süveget viselő, jobbában leveles szőlőfürtöt, baljában szőlőkést tartó vitéz; a koronás pántos sisakon növekvő, vörös ruhás, jobbában aranymarkolatú kivont kardot tartó, balját csípőjére támasztó vitéz; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Field Vert a Hungarian Warrior statant affronty wearing a Robe Gules buttoned Or with a Belt Argent Trousers a Purple Cap Azure with Eagle Feathers trimmed Sable and Boots Yellow the dexter hand grasping a Bunch of Grapes Vert the sinister grasping a Grape Knife proper. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Hungarian Warrior as on the shield the dexter hand grasping a Sword proper hilt quillon and pommel Or his sinister hand resting on his hip. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому полі угорський воїн у червоному одязі, рожевих штанах, синій шапці з орлиними перами, обрамлений кунім хутром, та жовтих чоботах, що тримає в правиці зелене гроно винограду з двома листами, а в лівиці виноградний ніж; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає воїн, як у щиті, що тримає в правиці меч з золотим ефесом, а лівою рукою спирається на стегно; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **STEPHANI VERES**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad moiora¹⁴⁸ quaeque praestanda eos incitare possent discernere consuevimus) eundem itaque Joannem Veres,

ac per eum consortem Sophiam Kegies, Stephanum ac alterum Stephanum et Joannem, fratres carnales e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali in coetum et numerum verorum, atque indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumque eidem subiectarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati praefati regni nostri Hungariae et partium eidem annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo integer vir militaris, tunica rubra indutus, capite pileo caeruleo pelle mardurina subducto ac ternis plumis nigris aquilinis ornato, manuum dextra racemum botri, sinistra vero falcem vitiscissorium tenens, obversus stare visitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque alium virum

militarem, inferiori consimilem inguinitenus¹⁴⁹ eminentem, manuum quidem sinistra lumbos fulcientem, dextra autem fuscinatam acinacem vibrantem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis,¹⁵⁰ illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu seu artificio propriis suis coloribus depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Stephano Veres, ac per eum praedecaratis personis, haeredibusque et posteritatibus eorundem utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum dicti regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitariis, necnon sigillis, velis, cortinis, aulacis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberive et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque

¹⁴⁹ Recte: *inguinelenus*

¹⁵⁰ Recte: *caeruleis*

et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Stephano Veres, ac per eum praementionatis personis, haeredibusque et posteritatibus eorundem utriusque sexus universis iam natis et imposterum ex Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis syncere dilecti reverendissimi in Christo patris, domini Georgii Szelepcsény Colocensis et Bacsensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi, episcopatus Nitriensis administratoris, locorumque ac comitatum eorundem supremi ac perpetui comitis, consiliarii nostri intimi et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in arce nostra regia Poseniensi, die decima nona mensis Augusti, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, regnorum nostrorum Romani quarto, Hungariae et reliquorum septimo, Bohemiae vero anno sexto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et antelato altero Georgio Szelepcsény, dictarum Colocensis et Bacsensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Thoma Pállffy ab Erdeőd electo Agriensis, eodem Georgio Szelepcsény administratore Nitriensis, Petro Petretich Zagrabiensis, Joanne Pallffaluay electo Varadiensis, Francisco Szegedy electo Transylvaniensis, Georgio Szécseny electo Jauriensis, Stephano Sennyei de Kis-Sennye electo Wesprimiensis, fratre

¹⁴⁸ Recte: *maiora*

Joanne Salix electo Quinqueecclesiensis, Francisco Szentgyeörgy electo Vacziensis, sede episcopatus Sirmiensis vacante, altero fratre Matthaeo Benlics electo Bosnensis, tertio item fratre Paulo Iuanouics electo Tininiensis, Joanne Baptista Barsotty Rosonensis, fratre Hyacinto Macripodary electo Csanadiensis et Petro Mariany Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Francisco Wesselény de Hadad regni nostri Hungariae palatino, comite altero Francisco de Nadasd iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Stephano de Csyák tavernicorum, antelato comite Nicolao a Zrinio agazonum, comite Georgio Erdeődy de Monyorókerék cubiculariorum, comite Nicolao Pallffy ab Erd[eő]d ianitorum, comite Georgio Illyésházy dapiferorum, comite Adamo Forgach de Ghymes pincernarum, comite Paulo Esterhazy curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac memorato comite Nicolao Pallffy de dicta Erdőd comite Poseniense caeterisque quam plurimis memorati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Georgius Szelepchény archiepiscopus Colocensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загни правофу:

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto, die vigesima secunda mensis Januarii, in generali congregatione comitatus de Beregh in possessione Kigyos celebrata, praesentes sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis, domini domini nostri naturaliter clementissimi literae armales privilegiales solemniter alta et intelligibili voce lectae et publicatae sunt per me, Andream Tolcsvai iuratum praefati comitatus de Beregh notarium m.p.

Ambrosius Gulaczi vice comes comitatus de Beregh m.p.

XVII.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Fogarasy Mihály és általa felesége, Oláh Margit és apai unokatestvérei, Fogarasy másként Pap András, Gergely, János és György részére. Pozsony, 1662. szeptember 5. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott közgyűlésén, 1664. május 1-jén.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Mihály Fogarasy and through him to his wife, Margit Oláh and his paternal cousins, András, Gergely, János and György Fogarasy otherwise Pap. Bratislava, 5th September 1662. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 1st May 1664.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Михайові Фогараші, а через нього його дружині Маргіті Олах і двоюрідним братам по батьківській лінії Андрашові, Гергейові, Яношові та Дьордьові. Братіслава, 5 вересня 1662 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Чепівці 1 травня 1664 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-922.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Hasított pajzs első vörös mezejében zöld hármasdombon arany koronából növekvő, jobbában szablyát, baljával arany oszlopfőös márványoszlopot ölelő páncélos-sisakos vitéz, hátsó mezeje késsel és ezüsttel vágott, felső részében zöld dombon ágaskodó ezüst egyszarvú, alsó részében két vörös pólya; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli vitéz; sisaktakarók: vörös–ezüst, kék–arany.

Arms: Per pale in the dexter half Gules upon a Trimount Vert a Crown Or issuant therefrom a Hungarian Warrior armed proper the dexter hand grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or the sinister arm embracing a Marble Pillar proper with Capital Or the sinister half per fess the first Azure upon a Mount Vert a Unicorn rampant Argent the second Argent two Bars Gules. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Hungarian Warrior as on the shield. Mantling: to the dexter Gules lined Argent to the sinister Azure lined Or.

У розтятому щиті у першому червоному полі на зеленому тригорбі золота корона, з якої виростає воїн в обладунках та шоломі, що тримає в правиці шаблю з золотим ефесом, а лівицею обіймає мармурову колону з золотою капітеллю, друге поле перетяте, у верхній синій частині на зеленому пагорбі здиблений срібний єдиноріг, у нижній срібній частині дві червоні балки; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає воїн, як у щиті; навколо щита намет, праворуч червоний зо срібним, ліворуч синій з золотим підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Servie, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis¹⁵¹ et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus us servitiis fidelis nostri **MICHAELIS FOGARASY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque

¹⁵¹ Itt kimaradt a következő szövegrészlet: *Ferretí, Kyburgi*. ■ The following words were omitted: *Ferretí, Kyburgi*. ■ Наступні слова були пропущені: *Ferretí, Kyburgi*.

Michaelem Fogarasy, ac per eum consortem Margaretham Olah, fratresque patruales Andream, Gregorium, Joannem et Georgium Fogarasy aliter Pap e statu et conditione ignobili, in qua perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum, atque indubitatorum dicti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium duximus cooptandum, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati annotati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac haleant¹⁵² haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum militare erectum rubri coloris bipartite divisum, in qua quidem dextra scuti dimidietate, fundum viridis campus¹⁵³ occupat, super eoque aurea corona locata esse, ac ex ea vir militaris, capite casside

¹⁵² Recte: *valeant*

¹⁵³ A miniatúrán pázsit helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted instead of a Field. ■ На мініатюрі замість поля зображено тригорб.

ferrea imposita cataphracta indutus, genuumtenus eminere, manuum autem dextra acynacem tenere, sinistra vero columnae innixus sese fulciens, in dextram scuti partem conversus, visitur; alteram vero dimidietatem, inferne nimirum quatuor flumina, Tybiscus videlicet, Danubius, Dravus et Szavus,¹⁵⁴ repraesentari, ac superne in coeruleo spacio¹⁵⁵ unicornis supereminere, conspiciuntur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque alium virum militarem inferiori per omnia conformem genuumtenus eminentem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc autem coeruleis et flavis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus depicta esse conspiciuntur) eidem Michaeli Fogarasy, ac per ipsum superius nominatim specificatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus

¹⁵⁴ A megfestett címerben a négy folyót vagy vörös mezőben négy ezüst pólyával, vagy pedig ezüst mezőben három vörös pólyával kellett volna ábrázolni, ehelyett ezüst mezőben két vörös pólya szerepel benne, azaz csak három ezüst sáv (folyó). ■ The four rivers mentioned in the blazon should have been depicted as either Gules four Bars Argent or Argent three Bars Gules, instead, there is Argent two Bars Gules, which makes only three silver stripes, i. e. rivers. ■ Чотири річки, згадані в блазоні, повинні були бути зображені або як чотири срібні балки у червоному полі, або як три червоні балки у срібному полі, але замість цього на мініатюрі зображені дві червоні балки у срібному полі, утворюючи всього три срібні смуги, тобто річки.

¹⁵⁵ A miniatúrán látható domb a leírásban nem szerepel. ■ The mount shown on the miniature is not mentioned in the textual description. ■ Пагорб, що зображено на мініатюрі, не згадується в текстовому описі.

eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum atque indubitatorum memorati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerę nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberive et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Michaeli Fogarasy, ac per ipsum supranominatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et in futurum nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis syncere dilecti reverendissimi in Christo patris, domini Georgii Szelephény Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum electi archiepiscopi, episcopatus Nitriensis administratoris, locique ac comitatus eiusdem supremi et

perpetui comitis, consilarii nostri intimi et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in arce nostra regia Poseniensi, die quinta mensis Septembris, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, regnorum nostrorum Romani quinto, Hungariae et reliquorum septimo, Bohemiae vero anno sexto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et altero praefato Georgio Szelepchény, dictarum Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Benedicto Kisdy Agriensis, eodem Georgio Szelepchény administratore Nitriensis, Petro Petrechich Zagrabienis, Joanne Palffaluay electo Varadiensis, Francisco Szentgyörgy electo Transylvaniensis, Stephano Sennyei de Kis Sennye electo Wesprimiensis, fratre Joanne Salix electo Quinqueecclesiensis, Georgio Szechény electo Jauriensis, Thoma Palffy electo Vaciensis, fratre Petro Juryeuich electo Sirmiensis, altero fratre Mariano Marauich Bosnensis, tertio item fratre Georgio Bielauich Tininiensis, Joanne Baptista Barsotti electo Rosonensis, fratre Hyacintho Macripodary electo Chanadiensis et Petro Mariany Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Francisco Vesselény de Hadad dicti regni nostri Hungariae palatino, comite altero Francisco de Nadasd iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao a Zrinio dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano, comite Stephano de Chiak tavernicorum, comite antelato Nicolao a Zrinio agazonum, comite Georgio Erdeődy de Monyorokerék cubiculariorum, comite Nicolao Pálffy ab Erdeőd ianitorum, officio sive dignitate baronatus dapiferorum vacante, comite Adamo Forgach de Ghymes pincernarum, comite Georgio de Frangepanibus a Tersath curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac memorato comite Nicolao Palffy de praelibata Erdeőd

comite Poseniensi coeterisque quamplurimis annotati regni nostri Ungariae comitatus tenentibus et honores.¹⁵⁶

Leopoldus

Georgius Szelepchény archiepiscopus Colocensis m.p.¹⁵⁷

¹⁵⁶ A teljes méltóságsor mintegy két évvel az oklevél keltezése előtti állapotot tükröz. 1662-ben az oklevélben megnevezett Pálffy Tamás helyett valójában Szentgyörgyi Ferenc volt a váci, Szentgyörgyi Ferenc helyett Szegedy Ferenc az erdélyi és a már két éve halott Kisdy Benedek helyett Pálffy Tamás az egri püspök (Váci püspökség, Erdélyi püspökség, Egri püspökség, Kisdy Benedek szócikkek. In: MKL). A jelen oklevél megszövegezésekor láthatólag tévedésből felhasznált méltóságsor-szöveg az itt üresedésben lévőként feltüntetett asztalnokmesterei méltóság alapján 1659. március 15. (Batthyány Ádám halála – Péter–Benda–Horn–Koltai 2008) és 1659. november 16. (Illésházy György kinevezése - HU-MNL-OL-A 57 - 12. köt. - 436–437. o.) közé datálható. Gyakorlatilag szó szerint megtalálható a ténylegesen erre az időszakra keltezett címerlevelekben, így pl. Heinzely István 1659. október 3-án kelt armálisában (HU-MNL-OL-R 64-1.-482.-a). ■ The whole series of dignitaries reflects the situation of two years prior to the date of the charter. In 1662 the Bishop of Vác was Ferenc Szentgyörgyi instead of Tamás Pálffy named in the charter, the Bishop of Transylvania was Ferenc Szegedy instead of Ferenc Szentgyörgyi and the Bishop of Eger was Tamás Pálffy instead of Benedek Kisdy, who deceased two years earlier (entries Váci püspökség, Erdélyi püspökség, Egri püspökség, Kisdy Benedek. In: MKL). This text of the series of dignitaries, which was obviously used to formulate this charter by mistake, can be dated judging from the vacancy of the office of the Master of Stewards (*magister dapiferorum*) between 15th March 1659 (the death of Ádám Batthyány – Péter–Benda–Horn–Koltai 2008) and 16th November 1659 (the assignment of György Illésházy – HU-MNL-OL-A 57 - vol. 12. - p. 436–437.). It can be found practically verbatim in patents of arms dated actually from the specified time interval, such as the patent of István Heinzely dated 3rd October 1659 (HU-MNL-OL-R 64-1.-482.-a). ■ Весь перелік сановників відображає ситуацію, що склалася за два роки до дати грамоти. У 1662 році єпископом Ваца був Ференц Сентдьорді замість Тамаша Палфі, названого в грамоті, єпископом Трансільванії був Ференц Сегеді замість Ференца Сентдьорді, а єпископом Егера був Тамаш Палфі замість Бендека Кісді, який помер двома роками раніше (статті Váci püspökség, Erdélyi püspökség, Egri püspökség, Kisdy Benedek. In: MKL). Цей перелік сановників, який, можливо, був використаний для формулювання цієї грамоти помилово, судячи з вакансії посади магістра стовбників (*magister dapiferorum*) може бути датований проміж 15 березня 1659 року (смерть Адама Баттяні – Péter–Benda–Horn–Koltai 2008) і 16 листопада 1659 року (призначення Дьордя Іллешгазі - HU-MNL-OL-A 57 - 12. köt. - 436–437. o.). Його можна знайти практично дослівно в гербових грамотах, дійсно датованих зазначеним часовим інтервалом, таких як грамота Іштвана Хейнцелі від 3 жовтня 1659 року (HU-MNL-OL-R 64-1.-482.-a).

¹⁵⁷ Orbán István kancelláriai titkár ismeretlen okból nem írta alá, pedig már 1662. március 5-én

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загини праворуч:

Anno Domini millesimo sexcentesimo¹⁵⁸ sexagesimo quarto, die prima mensis Maii, in poessione¹⁵⁹ Ardo, in generali congregatione comitatus de Beregh, praesentos¹⁶⁰ sacrae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi literae armalis¹⁶¹ privilegiales intro scriptis personis clementis¹⁶² elargitae praesentibus generoso domino Ambrosio Galachi¹⁶³ de eadem vice comiti¹⁶⁴ ac egregiis quatuor iudicibus nobilium exhibitae et solleniter¹⁶⁵ publicatae sunt nostrae(?)¹⁶⁶ Michaelem Bay iuratum [...] comitatus de Beregh notarium m.p.

kinevezték ezen állásába (FAZEKAS 2018, 224.). ■ The charter was not signed by the secretary of the Hungarian Chancellery István Orbán for unknown reasons, although he was appointed to this position already on 5th March 1662 (FAZEKAS 2018, 224.). ■ Секретар Угорської Канцелярії Іштван Орбан з невідомої причини не підписав грамоту, хоча він був призначений на цю посаду вже 5 березня 1662 року (FAZEKAS 2018, 224.).

¹⁵⁸ Recte: *millesimo sexcentesimo*

¹⁵⁹ Recte: *possessione*

¹⁶⁰ Recte: *praesentes*

¹⁶¹ Recte: *armalis*

¹⁶² Recte: *clementer*

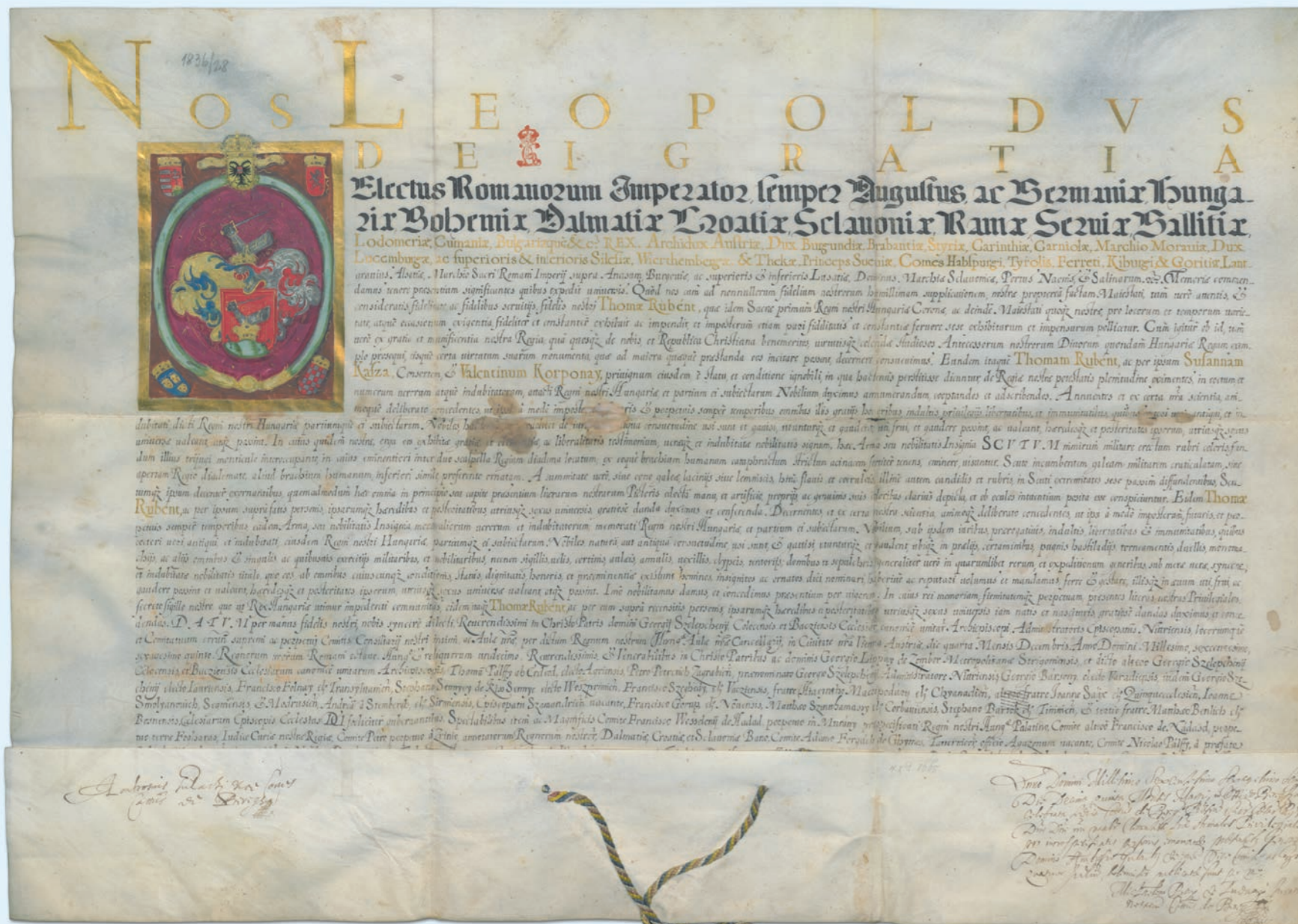
¹⁶³ Recte: *Galachi*

¹⁶⁴ Recte: *comite*

¹⁶⁵ Recte: *solemniter*

¹⁶⁶ Recte: *per me*

XVIII.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Rubént Tamás és általa felesége, Kasza Zsuzsanna és mostohafia, Korponay Bálint részére. Bécs, 1665. december 4. Az oklevelet

I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg (hiányzik).

Kihirdették Bereg vármegye Beregszászon tartott ítélőszékén, 1666. március 15-én.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Tamás Rubént and through him to his wife, Zsuzsanna Kasza and his stepson, Bálint Korponay. Vienna, 4th December 1665. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I (missing).

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregszász (today Berehove) on 15th March 1666.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Тамашові Рубентові, а через нього його дружині Жужанні Касі й пасинкові Балінтові Корпонаї. Відень, 4 грудня 1665 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I (втрачена).

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в м. Берегове 15 березня 1666 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-E 148-a-1836.-28.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Vörös pajzsban zöld hármasdomb, szélső csúcsain egy-egy szike, középső csúcsán arany koronán könyöklő, arany-markolatú kivont kardot tartó, páncélos, levágott jobb kar; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli kar; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Gules upon a Trimount Vert on the side peaks two Scalpels Argent on the middle peak a Crown Or thereon a dexter Arm embowed coupéd vambraced and gauntleted proper the hand grasping a Sword proper hilt quillon and pommel Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a dexter Arm as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У червоному полі зелений тригорб, на крайніх вершинах якого лежать два скальпеля, на середній золота корона, на яку спирається ліктем відсічена правиця в обладунках, що тримає меч з золотим ефесом; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на яку спирається ліктем правиця, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний зо срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Luxemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, lantgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **THOMAE RUBÉNT**, quae idem Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae ac deinde maiestati quoque nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter et constanter exhibuit ac impendit et imposterum etiam pari fidelitatis et constantiae fervore sese exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Thomam Rubént ac per ipsum Susannam Kasza consortem et Valentinum Korponay

privignum eiusdem e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine eximentes, in coetum et numerum verorum, atque indubitatorum attacti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium duximus annumerandum, cooptandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposte[rum futu]ris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati dicti regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobiles hacten[us] qu[om]odolibet de iur[e vel an]tiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga eos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum nimirum militare erectum rubri coloris, fundum illius triiugi monticulo interoccupante, in cuius eminentiori inter duo scalpella regium diadema locatum, ex eoque brachium humanum cataphractum strictum acinacem fortiter tenens eminere visuntur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam, sive apertam regio diademate, aliud brachium humanum inferiori simile¹⁶⁷ proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et

¹⁶⁷ Recte: *similem*

rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu et artificio propriis ac genuinis suis coloribus clarius depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Thomae Rubént, ac per ipsum suprafatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et indubitatorum memorati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati eiusdem regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobiles natura aut antiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, syncerae et indubitatae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque conditionis, status, dignitatis, honoris et praecminentiae existunt homines, insignitos ac ornatos dici, nominari, haberive ac reputari volumus et mandamus) ferre et gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint et valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impedenti¹⁶⁸ communitas eidem itaque Thomae Rubént, ac per eum supra recensitis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis syncere dilecti reverendissimi in Christo patris, domini Georgii Szelepcheny Colocensis et Bacziensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi, administratoris episcopatus Nitriensis, locorumque et comitatum eorumdem supremi ac perpetui comitis, consilarii nostri intimi ac aulae nostrae per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae¹⁶⁹ cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die quarta mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quinto, regnorum nostrorum Romani octavo, Hungariae et reliquorum undecimo,¹⁷⁰ reverendissimis et venerabilibus in Christo patribus ac dominis Georgio Lippay de Zombor metropolitanae Strigoniensis et dicto altero Georgio Szelepchény Colocensis et Bacziensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Thoma Pálffy ab Erdeod electo Agriensis, Petro Petretich Zagrabiensis, praenominato Georgio Szelepchény administratore Nitriensis, Georgio Bársony electo Varadiensis, itidem Georgio Szechény electo Jauriensi, Francisco

¹⁶⁸ Recte: *impedenti*

¹⁶⁹ Az *aulae nostrae* szavak az írnök hibája folytán kétszer szerepelnek a mondatban. ■ The words *aulae nostrae* figure twice in the sentence due to the scribe's mistake. ■ Слова *aulae nostrae* фігурують у реченні двічі через помилку писаря.

¹⁷⁰ Itt kimaradt a datáció szövegéből a Lipót király csehországi uralkodására vonatkozó rész (*Bohemiae vero anno decimo*). ■ The part of the datation about the Bohemian reign of King Leopold is missing (*Bohemiae vero anno decimo*). ■ У датації відсутня згадка про чеське правління короля Леопольда (*Bohemiae vero anno decimo*).

Folnay electo Transylvaniensis, Stephano Sennyey de Kiss Sennyey electo Weszprimiensis, Francisco Szeghedy electo Vacziensis, fratre Hiacyntho Macripodáry electo Chyanadiensis, altero fratre Joanne Salix electo Quinqueecclesiensis, Joanne Smolyanouich Segniensis et Modrusiensis, Andrea a Stembergh electo Sirmiensis, episcopatu Szamandriensis vacante, Francisco Gorup electo Novensis, Matthaeo Szentthamassy electo Corbaviensis, Stephano Bartok electo Tininiensis et tertio fratre Matthaeo Benlich electo Bosnensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, spectabilibus item ac magnificis comite Francisco Wesseleny de Hadad perpetuo in Murány praespecificati regni nostri Hungariae palatino, comite altero Francisco de Nádasd perpetuo terrae Fogharas iudice curiae nostrae regiae, comite Petro perpetuo a Zrinio annotatorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Adamo Forgách de Ghymes tavernicorum, officio agazonum vacante, comite Nicolao Pálffy a praefata Erdeod cubiculariorum, comite itidem Nicolao Draskouith de Trakostyan ianitorum, comite Georgio Illyesházy perpetuo a Trinchin dapiferorum, officio pincernarum vacante, comite Paulo Eszterhásy de Galantha curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac mentionato comite Nicolao Pálffy a praelibata Erdeod comite Posoniensi coeterisque quamplurimis saepefati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Georgius Szelepchény archiepiscopus Colocensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / Ha zaxuni ливоpуy:

Ambrosius Gulachi vice comes comitatus de Beregh m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha zaxuni npaвоpуy:

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto die decima quinta mensis Martii in oppido Beregszaz celebrata sede iudiciaria comitatus de Bereg praesentes sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri naturaliter clementissimi literae armales, privilegiales pro introspecificatis personis emanatae praesentibus generoso domino Ambrosio Gulachi de eadem vice comite ac egregiis quatuor iudicibus nobilium solemniter publicatae sunt per me, Michaellem Bay de Ludany iuratum notarium comitatus de Bereg m.p.

XIX.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Péczy János és általa felesége, Töltt Katalin és fia, András részére. Bécs, 1668. október 31. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg (hiányzik).

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1669 februárjában.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Péczy and through him to his wife, Katalin Töltt and his son, András. Vienna, 31st October 1668. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I (missing).

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) in February 1669.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Яношові Печі, а через нього його дружині Каталіні Телт. Відень, 31 жовтня 1668 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I (втрачена).

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці в лютому 1669 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-552.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld dombon arany koronából kinövő természetes színű egyszarvú, felette jobbról ezüst fogyó hold, balról arany csillag lebeg; a koronás pántos sisakon növekvő, jobbában aranymarkolatú kivont szablyát, baljában levágott török fejet tartó páncélos-sisakos vitéz; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Mount Vert a Crown Or issuant therefrom a demi-Unicorn proper in chief to the dexter a Decrescent Argent to the sinister a Mullet of six points Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a demi-Hungarian Warrior armed proper the dexter hand grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or the sinister hand holding a Turk's Head coupéd proper. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому пагорбі золота корона, з якої виростає натуральний єдиноріг, над ним праворуч срібний півмісяць ріжками вліво, ліворуч золота зірка; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає угорський воїн в обладунках та шоломі, що тримає в правиці шаблю з золотим ефесом, у лівиці відрубану голову турка; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Luxemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsaciae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelium servitorum meritis fidelis nostri **JOANNIS PÉCZY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter exhibuit et impendit ac sese imposterum quoque pari fidelitate et constantia exhibiturum et impensurum velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent discernere consuevimus) eundem itaque Joannem Péczy, ac per eum Catharinam Tölft, consortem, necnon Andream similiter Péczy,

filium suos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstiti[ss] e asseruntur eximentes, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia nostra speciali in coetum et numerum verorum, antiquorum atque indubitatorum memorati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium duximus cooptandos, [an]numerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus us caeteri veri, antiqui et indubitati iam fati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque ac posteritates ipsorum [utriu]sque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae liberalitatisque testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini [colo]ris, fundum illius viridi monticulo interoccupante, in quo aureum diadema, ex eoque unicornis naturaliter effigiatus, ac inter lunam a dextris et stellam a sinistris sibi e diametro positas, in dextram scuti partem conversum esse visitur, scuto incumbentem galeam milita[rem] craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque virum militarem, mere cataphractum, ferrea casside capite tectum, verum dextra manu nudam frameam vibrantem, sinistra vero obtruncatum Turcicum caput per comam

tenentem, genuumtenus eminentem, proferente ornat[am], a summitate vero sive cano¹⁷¹ galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et caeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter et venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu seu artificio propriis suis et genuinis coloribus depicta et ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Joanni Péczy, ac per eum suprafatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concernentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum, antiquorum atque indubitatorum annotati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus ipsi vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisí, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberive et deputari volumus ac mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates

¹⁷¹ Recte: *omno*

ipsorum utriusque sexus universae iam natae et imposterum Dei beneficio nasciturae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Joanni Péczy, ac per eum suprafatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis (ut praemissum est)¹⁷² natis et nascituris clementer dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Francisci Szegedy, episcopi ecclesiae Vaciensis, consiliarii nostri ac per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die trigesima prima mensis Octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo o[ctavo], regnorum nostrorum Romani undecimo, Hungariae et reliquorum decimo quarto, Bohemiae vero anno duodecimo, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis Georgio Szelepchény ecclesiae metropolitanae Strigoniensis, altero Georgio Széchény Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonicè unitarum archiepiscopis, Thoma Pálffy ab Erdeöd Agriensis, fratre Martino Borkouicz electo Zagrabiensis, dicto Georgio Széchény administratore Jauriensi, Leopoldo a Kollonich Nitriensi, Stephano Szennyey de Kis Sennye electo Weszprimiensi, Georgio Barsony Varadiensi, antefato Francisco Szegedy Vaciensi, Matthaeo SzentThamassy electo Transylvaniensi, altero fratre

¹⁷² A zárójel eredetileg is szerepel az oklevélben. ■ These parentheses were originally placed in the text. ■ Ці дужки були присутні в оригінальному тексті тож.

Hiacyntho Macripodary electo Chanadiensis, Joanne Gubasoczy electo Quinqueecclesiensis, itidem Joanne Szaszy electo Sirmiensis, Francisco Gorup electo Novensis, Joanne Szmolianouicz electo Segniensis et Modrusiensis, episcopatu Scopiensi vacante, Georgio Pongracz electo Samandriensis, episcopatu Scardonensi vacante, Andrea Mokchai electo Chorbaviensis, tertio fratre Christophoro de Roxas electo Tininiensis, quarto fratre Matthaeo Benlich electo Bosnensis et Georgio Berdoczy electo Rosonensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, item spectabilibus et magnificis dignitate palatinali annotati regni nostri Hungariae vacante, comite Francisco de Nadasd iudice curiae nostrae regiae, comite Petro a Zrinio memoratorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Adamo Forgach de Ghymes thavernicorum, comite aequae Adamo a praefata Zrinio agazonum, comite Nicolao Palffy a dicta Erdeőd cubiculariorum, comite altero Nicolao Draskouiz de Trakostyán ianitorum, comite Georgio Illiesházy a Trenchén dapiferorum, comite Christophoro de Battyán pincernarum, comite Paulo Eszterházy de Galantha curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac memorato comite Nicolao Palffy a praelibata Erdeőd comite comitatus Posoniensi caeterisque quamplurimis totiesdicti regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Franciscus Szegedy episcopus Vaciensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni nřavofyuc:

Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die decima [...] mensis Februarii in possessione Bereghszász [Vég] Ardo die celebrationis sedis iudiciariae [...] lectae, publicatae [...] per me Michaellem Bay [...].

Ambrosius Gulachi vice comes comitatus [de Bereg m.p.]

Nicolaus Keviczky iudex nobilium [comitatus de Bereg m.p.]

Paulus Somosi iudex nobilium comitatus de Bereg m.p.

Joannes Fulo iudex nobilium comitatus de Bereg m.p.

Franciscus Zoltai iudex nobilium comitatus de Beregh m.p.

Címerleírás ■ Blazon ■ Благон

Kék pajzsban zöld hármadombon jobbjában aranymarkolatú kivont szablyát tartó ágaskodó kétfarkú arany oroszlán; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli oroszlán növekvően; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Trimount Vert a Lion rampant Or queue fourchy the dexter forepaw grasping a Sword proper hilt quillon and pommel Or. Crest: Upon a barred Helm crowned Or issuant a Lion as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому тригорбі здиблений золотий лев з роздвоєним хвостом, що тримає в правиці меч з золотим ефесом; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, з якої виростає лев, як у щиті; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sveviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, landtgravius Alsatae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelibus servitiis fidelis nostri **STEPHANI BAIZAT**, quae ipse Sacrae primum dicti regni nostri Hungariae Coronae ac deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter et constanter exhibuit et impendit ac imposterum quoque pari fidelitatis constantia sese exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra caesarea atque regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possint decernere consuevimus) eundem itaque Stephanum Baizát, ac per ipsum

Annam Variu, consortem, et Emericum ac Stephanum filios, necnon Mariam similiter Baizat filiam suos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum ac numerum verorum et antiquorum praememorati regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium duximus annumerandum, cooptandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati praefati regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel de consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius triiugi viridi monticulo interoccupante, super quo integer fulvus leo naturaliter effigiatus, divaricatis posterioribus pedibus sursum erectus stare, ore hianti, linguaque rubicunda exerta, ac cauda bifurcata ad dorsum elevata, anteriorum pedum dextro strictam frameam vibrare, sinistro vero ad rapiendum protenso, ad dextramque eiusdem scuti partem

conversus esse visitur, scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alium itidem leonem inferiori per omnia conformem inguinetenus tamen eminentem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus (quemadmodum haec omnia in principio sive capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu et artificio propriis ac genuinis suis coloribus clarius depicta et ob intuentium oculos lucidius posita esse conspiciuntur) eidem Stephano Baizát, ac praespecificatis singulis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia more aliorum verorum et antiquorum annotati regni nostri Hungariae partiumque ei subiectarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem vel natura, vel antiqua consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, gradus, honoris, conditionis et praecminentiae homines existant, insignitos et ornatos dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates

ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et conferimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Stephano Baizát, necnon praenominatis singulis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Francisci Szegedy, episcopi ecclesiae Vacziensis, consilarii nostri ac per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quarta mensis Januarii, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, regnorum nostrorum Romani undecimo, Hungariae et reliquorum decimo quarto, Bohemiae vero anno decimo tertio, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus et dominis Georgio Szelepchény metropolitanae Strigoniensis et altero Georgio Szechény Colocensis et Bacziensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Thoma Pálffy ab Erdeöd Agriensis, fratre Martino Borkouich electo Zagrabiensis, Leopoldo a Kollonich Nitriensis, Georgio Bársony Varadiensis, dicto altero Georgio Széchény administratore Jauriensis, Matthaeo Szenthamásy Transylvaniensis, Stephano Senniey de Kis Sennie electo Veszprimiensis, antefato Francisco Szegedy Vacziensis, altero fratre Hyacintho Macripodary Chanadiensis, Joanne Gubasoczy Quinqueecclesiensis, itidem Joanne Szmolianouich electo Szegniensis et Modrusiensis, episcopatu Scopiensi

vacante, Francisco Gorup electo Novensis, Joanne Szászy electo Sirmiensi, Georgio Pongrácz electo Samandriensi, episcopatu Scardonensi vacante, Andrea Mokchay electo Corbaviensi, tertio fratre Christophoro de Rojas Thininiensi, quarto fratre Matthaeo Benlich electo Bosnensi et Georgio Berdoczy electo Rosonensi ecclesiarum episcopis ecclesias Dei foeliciter gubernantibus, item spectabilibus et magnificis dignitate palatinali vacante, comite Francisco de Nádasd perpetuo terrae Foharas¹⁷³ iudice curiae nostrae regiae, comite Petro a Zrinio memoratorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Adamo Forgach de Ghymes tavernicorum, comite aequae Adamo a praetacto Zrinio agazonum, comite Nicolao Pálffy a praetacta Erdeőd cubiculariorum, comite similiter Nicolao Draskouith de Trakostián ianitorum, comite Georgio Illiesházy de eadem dapiferorum, comite Christophoro de Battyán pincernarum, comite Paulo Esterhazy de Galantha perpetuo de Frakno curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac mentionato comite Nicolao Pálffy a praetitulata Erdeőd comite Posoniensi coeterisque quamplurimis totiesdicti regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honoribus.

Leopoldus

Franciscus Szegedy episcopus Vaciensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

---

¹⁷³ Recte: *Fogbaras*

A plicán baloldalt / On the upfold to the left / На загині ліворуч:

Ambrosius Gulaczi de eadem vice comes comitatus de Beregh m.p.

Joannes Fulo iudex nobilium comitatus de Beregh m.p.

Franciscus Zoltai iudex nobilium comitatus de Beregh m.p.

Paulus Somosi iudex nobilium comitatus de Beregh m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загині праворуч:

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die decima quinta mensis Maii, in generali congregatione comitatus de Beregh in Ardo celebrata praesentes suae maiestatis sacratissimae literae armales, vigore quarum egregium Stephanum Baizot suosque praerecensitos in numerum ac coetum regni nobilium annumerare clementer dignoscit, praesentibus generoso domino Ambrosio Gulacsy vice comiti et quatuor iudicibus nobilium ac nonnullis iuratis assessoribus, perlectae proclamatae ac soleniter¹⁷⁴ publicatae, nemine tamen contradicente, per me, Nicolaum Keviczky, iudicem nobilium et pro tempore substitutum notarium m.p.

---

¹⁷⁴ Recte: *solemniter*

XXI.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Kajor Gáspár és általa felesége, Bíró Erzsébet, fia, Ferenc, leánya, Borbála és fivére, Miklós részére. Bécs, 1676. november 20. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Munkácson tartott közgyűlésén, 1677. január 8-án.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Gáspár Kajor and through him to his wife, Erzsébet Bíró, son, Ferenc, daughter, Borbála and brother, Miklós. Vienna, 20th November 1676. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Bereg county in Munkács (today Mukachevo) on 8th January 1677.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Гашпарові Кайорові, а через нього його дружині Ержебеті Біро, синові Ференцові, дочці Борбалі та братові Міклошові. Відень, 20 листопада 1676 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в Мукачеві 8 січня 1677 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-932.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Vörös pajzsban zöld pázsitba szúrt két ezüst ekevas, felettük lebegő bikaszarv-pár a koponyatetővel együtt, közöttük felröppenő természetes pacsirta; a koronás pántos sisakon a pajzsbeli bikaszarv-pár között arany búzakéve; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Gules two Ploughshares Argent in pale stuck into a Field Vert over them a pair of Bull's Horns with the skull roof between them a Lark rising wings displayed and elevated all proper. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a Garb Or between a pair of Bull's Horns as on the shield. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У червоному щиті у зелене поле встромлені два срібних сошника, понад ними пара бичачих рогів з частиною черепу, проміж якими натуральний злітаючий жайворонок; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на якій бичачі роги, як у щиті, а проміж ними золотий сніп пшениці; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae,¹⁷⁵ Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthemberge et Thekae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsaciae, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelium servitorum meritis fidelis nostri **CASPARIS KAIOR**, quae ipse Sacrae primum memorati regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate occasionumque exigentia fideliter constanterque exhibuit ac impendit et imposterum quoque pari fidelitatis et constantia fervore sese exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum

monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Casparem Kaior ac per ipsum Elisabetham Biro consortem, Franciscum filium, Barbaram filiam et Nicolaum fratrem carnalem et uterinum suos e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum atque indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumve eidem annexarum nobilium duximus annumerandum, cooptandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus antiqui, veri et indubitati memorati regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga eos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum nimirum militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, in quo duo vomeres infixi, sibi invicem oppositi sursumque erecti ac supra eos duo cornua bovina versus scuti angulos flexuose exurgentia, accommodata locata, inque medio eorum alauda esse cernuntur,

scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alia cornua bovina manipulum triticeum complectentia proferente ornatam, a summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta et ob oculos intuentium lucidius posita esse conspiciuntur) eidem Caspari Kaior, ac per ipsum superius nominatim specificatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et concedenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumve eidem annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus, privilegiis et immunitatibus, quibus ipsi natura vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, gradus, honoris, conditionis, dignitatis et praecminentiae homines existant, insignitos et ordinatos dici, nominari, haberive et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque

et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Caspari Kaior ac per ipsum superius nominatim specificatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis ac deinceps Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Thomae Palffy ab Erdeőd, episcopi Nitriensis, locique ac comitatus eiusdem supremi et perpetui comitis, consiliarii nostri et aulae nostrae per regnum nostrum Hungariae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima mensis Novembris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto, regnorum nostrorum Romani decimo nono, Hungariae et reliquorum vigesimo secundo, Bohemiae vero anno vigesimo primo, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus ac dominis Georgio Szelepcheny metropolitanae Strigoniensis archiepiscopo et per Hungariam in iudiciis locumtenente nostro, altero Georgio Szecheny Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonicè unitarum itidem archiepiscopo, tertio Georgio Barsony electo Agriensis, fratre Martino Borkouich Zagrabiensis, praenominato Thoma Palffy a dicta Erdeőd Nitriensis, Joachimo Lusinszky Varadiensis et dicto Georgio Szecheny administratore Jauriensis, Andrea Mokchay electo Transylvaniensis, Stephano Sennyey de Kis Sennye Weszprimiensis, Joanne Gubasoczy electo Vacziensis,

¹⁷⁵ Recte: *Lodomeriae*

comite Ferdinando Palffy a repetita Erdeőd Chanadiensis, fratre Paulo Szecheny electo Quinqueecclesiensis, fratre Joanne Kéry de IpolyKér electo Sirmiensis, Thoma Pessina de Csechorod electo Samandriensis, Francisco Gorup electo Noviensis, Andrea Szily electo Scopiensis, Petro Korompay electo Corbaviensis, fratre Christophoro de Royas Tininiensis, fratre Don Mario a Trivultio electo Scardonensis, fratre Nicolao Plumbeo electo Bosznensis, Jacobo Hasko electo Rosonensis, Joanne Szmolyanouics electo Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis officio palatinali vacante, comite Adamo Forgach perpetuo de Ghemes administratore officii iudicatus curiae nostrae regiae, comite Nicolao Erdeödy de Monyorokerek antelatorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regnorum nostrorum officii banatus locumtenente, praefato comite Adamo Forgach tavernicorum, comite pariter Adamo a Zrinio agazonum, comite Nicolao Palffy a praefata Erdeőd cubiculariorum, comite similiter Nicolao Draskouith de Trakostyan ianitorum, comite Georgio Illyeshazy de eadem perpetuo a Trenchin dapiferorum, comite Christophoro de Batthyan pincernarum, comite Paulo Eszterhasy de Galantha perpetuo in Frakno curiae nostrorum regalium in Hungaria magistris ac mentionato comite Nicolao Palffy a memorata Erdeőd comite Posoniensi caeterisque quamplurimis totiesfati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Thomas Palffy episcopus Nitriensis m.p.

Stephanus Orbán m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загнути правофу:

Anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo septimo celebrata generali congregatione comitatus huius nostri in oppido Munkacs praesentes benignae suae maiestatis sacratissimae literae a[rm]ales exhibitae, proclamatae et nemine contradicente solenniter publicatae sunt die 8 Ianuarii per me Franciscum Turoczy iuratum sedis notarium m.p.

XXII.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Verbiássy János és általa fia, László részére. Bécs, 1688. július 18. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Nagymuzsalyon tartott közgyűlésén, 1688. augusztus 21-én.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Verbiássy and through him to his son, László. Vienna, 18th July 1688. The charter was corroborated with the Hungarian royal privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Bereg county in Nagymuzsaly (today Muzhiyevo) on 21st August 1688.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Яношові Вербіяшші, а через нього його синові Ласло. Відень, 18 липня 1688 р. Грамота була скріплена угорською королівською таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Мужіві 21 серпня 1688 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-960.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld pázsiton álló, csőrében ezüst patkót tartó természetes strucc; a pajzsot fedő arany koronán három (vörös, ezüst, arany) strucctoll. A címert két pálmaág keretezi, melyek szára a pajzs alatt keresztezi egymást.

Arms: Azure upon a Field Vert an Ostrich statant proper holding in the beak a Horseshoe Argent. Crest: A Crown jewelled Or issuant therefrom three Ostrich Feathers (Gules Argent and Or). The Escutcheon is framed by two Palm Branches Vert stems crossed in saltire in base.

У синьому щиті на зеленому полі натуральний страус, що тримає в дзьобі срібну підкову; щит увінчано золотою короною, понад нею три страусових пера, справа наліво червоне, срібне й золоте. Щит обрамлюють дві перехрещені під ним пальмові гілки.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariae etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, Lucemburgae¹⁷⁶ ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sveviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landgravius Alsaciae, marchio Romani¹⁷⁷ Imperii supra Anasum, Burgoviae ac superioris et inferioris Lusatiae, dominus marchiae Sclavoniae,¹⁷⁸ Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate ac fidelibus servitiis fidelis nostri egregii **JOANNIS VERBIASY**, quae ipse Sacrae primum regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter exhibuit et impendit ac imposterum quoque pari fidelitatis constantia sese exhibiturum et impensum¹⁷⁹ pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica¹⁸⁰

¹⁷⁶ A Lucemburgae szó előtt kimaradt a hercegi címre utaló dux szó. ■ The word dux (referring to the title of a Duke) is missing before the word Lucemburgae. ■ Слово дux (що відноситься до титулу герцога) відсутнє перед словом Lucemburgae.

¹⁷⁷ A Romani szó előtt kimaradt a Sacri szó. ■ The word Sacri is missing before the word Romani. ■ Слово Sacri відсутнє перед словом Romani.

¹⁷⁸ Recte: *Sclavonicae*

¹⁷⁹ Recte: *impensurum*

¹⁸⁰ Recte: *republica Christiana*

benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaequae¹⁸¹ praestanda eos incitari possent decernere consuevimus) eundem itaque Joannem Verbiasy ac per ipsum Ladislaum filium e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum ac indubitatorum regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium duximus annumerandos, cooptandos et adscribendos, annuentes et ex nostra certa scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris semper temporibusque perpetuis omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus coeteri veri, antiqui et indubitati praedicti regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavis, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitate¹⁸² nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo struthius integer erecte stare, rostro

¹⁸¹ Recte: *quaeque*

¹⁸² Recte: *indubitatae*

soleam tenere ac in dextram scuti partem conversus esse cernitur, scuto demum incumbentem galeam¹⁸³ militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque tres plummas truthinas,¹⁸⁴ unam quidem in medio albam, a dextra rubram, sinistra vero partibus ceruleam,¹⁸⁵ proferente ornatam, a summitate vero sive cono [ga]leae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et ceruleis,¹⁸⁶ illic vero candidis et rubris, in scuti extr[emitat]es sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium litera[rum] nostrarum pictoris edocta manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depic[ta et luc]idius ob oculos intuentium posita esse conspiciuntur) eidem Joanni Verbiasi, ac per ipsum filio suo Ladislao, ipso[ru]mque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et confer[en]da, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eaem¹⁸⁷ arma sive nobilitatis insignia more aliorum verorum et antiquorum praefati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultib,¹⁸⁸ libertatibus et imunitatibus,¹⁸⁹ quibus caeteri veri, antiqui et indubitati regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobiles natura aut antiqua consuetudine usi sunt et

¹⁸³ A miniatúrán nincs sisak, a korona közvetlenül a pajzson nyugszik. ■ There is no helmet on the miniature, instead the crown is resting directly on the shield. ■ На мініатюрі немає шолома, замість цього корона спочиває прямо на щиті.

¹⁸⁴ Recte: *plumas struthionis*

¹⁸⁵ Recte: *caeruleam*. A miniatúrán a baloldali strucctoll máza kék helyett arany. ■ Recte: *caeruleam*. On the miniature the sinister ostrich feather is Or. ■ Recte: *caeruleam*. Ліве страусове перо на мініатюрі замість синього золоте.

¹⁸⁶ Recte: *caeruleis*

¹⁸⁷ Recte: *eadem*

¹⁸⁸ Recte: *indultis*

¹⁸⁹ Recte: *immunitatibus*

gavis, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis¹⁹⁰ militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, chlypeis,¹⁹¹ tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae et indubitatae synceraeque nobilitatis titulo (quos¹⁹² eos ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, honoris et praeeminentiae hominibus existentibus, insignitos et ornatos dici, nominari, haberi et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Joanni Verbiasy ac per eum Ladislao filio suo, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Petri Korompay, electi episcopi Nitriensis, locique ac comitatus eiusdem supremi ac perpetui comitis, consilarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die decima octava mensis Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo

¹⁹⁰ Itt kimaradtak a formulából az *aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis* szavak. ■ Here the words *aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis* were omitted in the formula. ■ Тут у формулі були пропущені слова *aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis*.

¹⁹¹ Recte: *chlypeis*

¹⁹² Recte: *quo*

octavo, regnorum nostrorum Romani XXX°, Hungariae et reliquorum XXXIII°, Bohemiae vero anno XXXII°, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis Georgio Szecheny ecclesiae metropolitanae Strigoniensis archiepiscopo, sede alterius archiepiscopatus Colocensis et Bacciensis ecclesiarum canonice unitarum vacante, Georgio Fenyessi Agriensis, Alexandro Mikulich Zagrabiensis, praenominato Petro Korompay electo dictae Nitriensis, Leopoldo Sanctae Romanae Ecclesiae praesbitero¹⁹³ cardinale a Kolonich Jauriensis, fratre Augustino Benkovich Varadiensis, Stephano Kada electo Transylvaniensis, fratre Paulo Szecheny electo Weszprimiensis, Nicolao Balogh Vacziensis, Michaelae Dvornykovich electo Csanadiensis, Matthia Radanay electo Quinqueecclesiensis, Francisco Iány electo Sirmiensis, Godefrido Kapaun electo Samandriensis, Andrea Peterffy electo Noviensis, Francisco Csikuliny electo Scopiensis, comite Valentino Drugeth de Homonna electo Corbaviensis, Jacobo Hasko electo Rosoniensis, Blasio Iaklin electo Tininiensis, Joanne Babich electo Scardonensis, sede episcopatus Segniensis et Modrusiensis ecclesiarum canonice unitarum vacante, fratre Nicolao Plumbeo Bosnensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item illustri, spectabilibus ac magnificis, Paulo Eszterhas de Galántha Sacri Romani Imperii principe, aurei velleris equite, dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Stephano de Csák perpetuo terrae Scepusiensis iudice curiae nostrae regiae, comite Nicolao Erdődy de Monyorokerek antelatorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae regnorum nostrorum bano, comite Emerico similiter Erdődy de dicta Monyorokerek tavernicorum, comite Adamo a Zrinio agazonum, comite Georgio Illesházy de eadem

dapiferorum, comite Georgio Erdődy pariter de dicta Monyorokerek cubiculariorum, comite Joanne Draskovich de Trakostyán curiae, comite Stephano Zichi seniori ianitorum, comite Adamo de Battyán pincernarum nostrorum regalium in Hungaria magistris ac comite Joanne Palfy ab Erdeőd comite Psoniensi coeterisque quamplurimis totiesfati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Petrus Korompay electus episcopus Nitriensis m.p.

Joannes Maholány m.p.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / Ha azuni nyavoryu:

Anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo, die vigesima prima mensis Augusti, in congregatione incltyi comitatus Bereghiensis in possessione Nagy Musay celebrata praesentes sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi literae armales exhibitae, perlectae solenniter publicatae atque nemine contradictore existente, extradatae praespecificataeque personae in coetum et numerum verorum nobilium acceptatae. Stephanus Jászberenyi iuratus sedis iudiciariae incltyi comitatus Bereghiensis notarius m.p.

¹⁹³ Recte: *presbytero*

XXIII.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Pap János és általa öccse, szintén János részére. Bécs, 1698. október 1. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi nagyobb titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Mezőkaszonyban tartott közgyűlésén, 1699. szeptember 30-án.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Pap and through him to his younger brother, also János. Vienna, 1st October 1698. The charter was corroborated with the Hungarian royal greater privy seal of King Leopold I.

Published at the general assembly of Bereg county in Mezőkaszony (today Koson) on 30th September 1699.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Яношові Папові, а через нього його молодшому братові, також Яношові. Відень, 1 жовтня 1698 р. Грамота була скріплена угорською королівською більшою таємною печаткою короля Леопольда I.

Опрілюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Косоні 30 вересня 1699 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-943.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блазон

Kék pajzsban zöld hármasdombból kinövő arany pálmafa, tetején ezüst fészekkel; a koronás pántos sisakon felemelt jobbában zöld pálmaágot tartó felröppenő, arannyal fegyverzett ezüst galamb; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Trimount Vert a Palm Tree Or on the top a Nest Argent. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a Dove rising wings addorsed and elevated Argent beaked and legged Or the dexter foot elevated and holding a Palm Branch Vert. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті зелений тригорб, з якого виростає золота пальма з срібним гніздом на верхівці; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на якій злітаючий срібний, озброєний золотом голуб, що тримає в піднятій правій лапі зелену пальмову гілку; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemię, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Luxemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatiæ, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae,¹⁹⁴ Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri **JOANNIS PAP**, alias Graeci ritus sacerdotis filii Romanoque-Catholicae Ecclesiae uniti, quae ipse Sacrae primum memorati regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate occasionumque exigentia fideliter et constanter exhibuit ac impendit et imposterum etiam pari fidelitatis ac constantiae fervore sese exhibiturum et impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi eosque¹⁹⁵ certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare

possent discernere consuevimus) eundem itaque Joannem Pap ac per ipsum fratrem eiusdem carnalem et minorennem similiter Joannem e statu et conditione plebea, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in numerum et coetum verorum et indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumve ei annexarum nobilium duximus annumerandum, cooptandum et adscribendum, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati antelati regni nostri Hungariae partiumve eidem annexarum nobilium¹⁹⁶ hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga eos exhibitae gratiae et clementiae, liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caerulei coloris, fundum illius viridi campo¹⁹⁷ interoccupante, cuius medietatem exurgens palmarum arbor occupasse, ac in vertice eiusdem forma nidus visuntur, scuto demum incumbentem galeam

¹⁹⁶ Recte: *nobiles*

¹⁹⁷ A miniatúrán pázsit helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted instead of a Field. ■ На мініатюрі замість поля зображено тригорб.

militarem craticulatam sive apertam regio diademate, candidam columbam uno pedum ramusculum palmae ferentem, aliisque¹⁹⁸ expansis, iamiam volanti similem, proferente ornatam, a sumitate¹⁹⁹ vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio sive capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta et ob oculos intuentium lucidius posita esse conspiciuntur) eidem Joanni Pap, ac per ipsum suprafato fratri eiusdem carnali similiter Joanni Pap, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, discernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumve eidem annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus, privilegiis et immunitatibus, quibus ipsi natura vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis aliisque omnibus et singulis ac quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, vetustae, syncerae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, gradus, honoris, officii, conditionis, dignitatis et praecminentiae homines existant, insignitos

¹⁹⁸ Recte: *alisque*

¹⁹⁹ Recte: *summitate*

et ornatos dici, nominari, haberi et reputari volumus et mandamus) ferre, gestare, illisque in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras secreto maiori sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Joanni Pap ac per ipsum praenominato minorenni fratri suo itidem Joanni, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Ladislai Mátyásovszky, episcopi Nitriensis, locique ac comitatus eiusdem supremi ac perpetui comitis, consiliarii nostri et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, die prima mensis Octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo, regnorum nostrorum Romani quadragesimo primo, Hungariae et reliquorum quadragesimo quarto, Bohemiae vero anno quadragesimo tertio, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis Leopoldo Sanctae Romanae Ecclesiae tituli Sancti Hieronymi Illyricorum praesbitero cardinale a Kolonich metropolitanae Strigoniensis et fratre Paulo Szecseny Colocensis et Bacsensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis, Georgio Fényesy Agriensis, Stephano Zeliscseuics Zagrabiensis, praenominato Ladislao Mátyásowszky dictae Nitriensis, illustre Christiano Augusto duce Saxoniae Jaurinensis, fratre Augustino Benkouicz Varadiensis, Andrea Illyés Transylvaniensis,

dicto Paulo Szechény administratore Weszprimiensis, Michaelae Duornikouicz Vacziensis, Stephano Thelekesy Csanadiensis, Francisco Jani Szirmiensi, Godefrido Kapaun electo Samandriensi, Andrea Matusek electo Scopiensi, Paulo Balassa electo Rosoniensi, Ferdinando Rumell Thininiensi, Joanne Babics electo Scardonensi, fratre Nicolao Plumbeo Bosnensi et Martino Braikouicz Segniensi et Modrusiensi ecclesiarum canonice unitarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item illustri, spectabilibus ac magnificis, Paulo Eszterhás de Galántha Sacri Romani Imperii principe, auri velleris equite, dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Stephano Csáky de Keresztszegh, perpetuo terrae Scepusiensi iudice²⁰⁰ certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Joannem Pap ac per ipsum fratrem eiusdem carnalem et minorem similiter Joannem e statu et conditione plebea, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes, in numerum et coetum verorum et indubitatorum memorati regni nostri Hungariae partiumve ei annexarum nobilium duximus annumerandum, cooptandum et adscribendum, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati antelati regni nostri Hungariae partiumve eidem annexarum nobilium interoccupante, cuius medietatem exurgens palmarum arbor occupasse, ac in vertice eiusdem forma nidus visuntur, scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam

sive apertam regio diademate, candidam columbam uno pedum ramusculum palmae ferentem, aliisque curiae nostrae regiae, comite Adamo de Battyán perpetuo in Német Uyvár, antelatorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Georgio Erdődy de Monyorokerek thavernicorum, comite Francisco Kéry seniore de Ipolkér agazonum, comite Christophoro Erdődy de Monyorokerek dapiferorum, comite Marco Czobor de Czobor Szent Mihály ianitorum, comite Nicolao Pálffy seniore ab Erdőd cubiculariorum, comite Francisco Battyány de praefata Nemet Uyvár pincernarum, comite Michaelae Eszterhas de antelata Galantha curiae, nostrorum regalium in Hungaria magistris ac dicto comite Nicolao Pálffy ab Erdőd comite Posoniensi caeterisque quamplurimis saepefati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Ladislav Mátyássovsky episcopus Nitriensis m.p.

Joannes Domaniszky m.p.

A plica belső szélén / On the inside edge of the upfold / На внутрішньому краю загину:

Arma Joannis Pap Graeci ritus sacerdotis filii maiestati vestrae sacratissimae per comitem Ladislaum de Szentivany et baronem Alexandrum Caroli supremum comitem comitatus Szathmariensis recomendata.²⁰¹

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загині праворуч:

Anno 1699 die 30 mensis Septembris in generali congregatione dominorum magnatum et nobilium comitatus de Bereg in oppido Kaszon celebrata praesentes literae armales alta voce et nemine contradicente publicatae sunt per me Emericum Görgey, iuratum comitatus de Beregh notarium m.p.

²⁰⁰ Recte: *iudice*

²⁰¹ Recte: *recommadata*

XXIV.

I. Lipót magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Bindasz, másként Almásy Demeter részére. Laxenburg, 1702. május 29. Az oklevelet I. Lipót magyar királyi nagyobb titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Beregardón tartott ítélőszékén, 1703. július 5-én.

Letters patent of King Leopold I of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to Demeter Bindasz otherwise Almásy. Laxenburg, 19th May 1702. The charter was corroborated with the Hungarian royal greater privy seal of King Leopold I.

Published at the judicial assembly of Bereg county in Beregardó (today Chepivka) on 5th July 1703.

Грамота короля Угорщини Леопольда I, що дарує угорське дворянство та герб Деметерові Біндасові, інакше Алмаші. Лаксенбург, 19 травня 1702 р. Грамота була скріплена угорською королівською більшою таємною печаткою короля Леопольда I.

Оприлюднена на судових зборах Березької жупи в с. Чепівці 5 липня 1703 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-911.

Címerleírás ■ Blazon ■ БЛАЗОН

Kék pajzsban zöld hármasdombon álló ezüst órdaru, fején vörös folttal; a koronás pántos sisakon csőrében zöld olajágot tartó felröppenő, vörössel fegyverzett ezüst galamb; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Trimount Vert a Crane in its vigilance Argent on the head a Spot Gules grasping in the dexter claw a Stone Argent. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a Dove rising wings displayed and elevated Argent beaked and legged Gules holding in the beak an Olive Branch Vert. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому тригорбі срібний журавель, що тримає в правій лапі срібний камінь; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на якій злітаючий срібний, озброєний червоним голуб, що тримає в дзьобі зелену оливкову гілку; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

[Nos Leopoldus Dei gratia electus]²⁰² Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae, princeps Sveviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landtgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelium servitiorum meritis fidelis nostri **DEMETRII BINDASZ** alias **ALMÁSY**, quae ipse Sacrae primum praefati regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia fideliter et constanter exhibuit ac impendit et imposterum quoque pari fidelitatis et constantiae fervore se exhibiturum ac impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum

exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Demetrium Bindász alias Almásy e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicitur, de regia nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes,²⁰³ in caetum et numerum verorum, antiquorum et indubitatorum dicti regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium duximus annumerandum cooptandumque et adscribendum, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipse a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati praedicti regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure et antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, ututurque²⁰⁴ et gaudent, uti, frui et gaudere possit ac valeat haeredesque ipsius et posteritates utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo²⁰⁵ interoccupante, super quo integer grus, naturaliter

effigiatus, vigilantis similis, sinistro pedi insilire, dextro vero aliquantisper elevato lapillum comprimens inque dextram scuti oram conversus esse cernitur, scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, candidam columbam, ceu ad volandum protensam, viridem olyvae ramum stringentem, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et ceruleis,²⁰⁶ illic vero candidis et rubris [i]n scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio sive capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu ac propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta, lucidius ob oculos intuentium posita conspicerentur) eidem Demetrio Bindász aliter Almási, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia more aliorum verorum, antiquorum et indubitatorum praefati regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem natura vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, ututurque et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis militaribus et nobilitaribus exercitiis, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus

²⁰² instead of a Field. ■ На мініатюрі замість поля зображено тригорб.

²⁰⁶ Recte: *caeruleis*

sub merae, verae, syncerae et indubitatae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, gradus, dignitatis, honoris et praeceminentiae hominibus insignitos et ornatos dici, nominari, haberi ac reputari volumus et mandamus) ferre, gestare ac illis in aevum uti, frui et gaudere possit ac valeat, haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus, conferimus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto maiori sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Demetrio Bindász alias Almásy, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Ladislai Mátyássovszky, episcopi Nitriensis, locique et comitatus eiusdem supremi et perpetui comitis, consilarii nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarii, in castro nostro Laxemburgh, die vigesima nona mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo secundo, regnorum nostrorum Romani quadragesimo quarto, Hungariae et reliquorum quadragesimo septimo, Bohemiae vero anno quadragesimo quinto, reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis Leopoldo Sanctae Romanae Ecclesiae tituli Sancti Hieronymi Illyricorum presbytero cardinale a Kollonich metropolitanae Strigoniensis et fratre Paulo Széchény Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonicis unitarum archiepiscopis, Stephano Telekessy Agriensis,

²⁰² Az oklevélnek az intituláció első két sorát tartalmazó részét levágták. ■ The part of the charter containing the first two lines of the intitulation was cut off. ■ Частина грамоти, що містить перші два рядки інтитуляції, була відрізана.

²⁰³ Recte: *eximentem*

²⁰⁴ Recte: *ututurque*

²⁰⁵ A miniatúrán pázsit helyett hármasdomb látható. ■ On the miniature a Trimount is depicted

altero Stephano Selischievich Zagradiensis, praenominato Ladislao Mátyássovszky dictae Nitriensis, illustre Christiano Augusto Saxoniae duce Jauriensis, fratre Augustino Benkovich Varadiensis, Andrea Illyés Transylvaniensis, dicto fratre Paulo Széchény administratore Wesprimiensis, Michaele Dvornikovich Vaciensis, Matthia Radonay Quinqueecclesiensis, Ferdinando Rumell Tininiensis, comite Emerico Csáky electo Noviensi, Stephano Dolny electo Csanadiensis, Godefrido Kapaun electo Samandriensis, sede episcopatus Sirmiensis vacante, Andrea Matussek electo Scopiensis, Paulo Balassa electo Rosonensis, sede episcopatus Bosnensis vacante et Martino Braikovich Segniensis et Modrussiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item illustre, spectabilibus ac magnificis, Paulo Estorhassy de Galantha Sacri Romani Imperii principe, aurei velleris equite, dicti regni nostri Hungariae palatino, comite Adamo de Batthyán, perpetuo in Németh Uivár iudice curiae nostrae regiae, necnon annotatorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae regnorum nostrorum bano, comite Georgio Erdődy de Monyorókerék tavernicorum, altero comite Christophoro similiter Erdődy de dicta Monyorókerék dapiferorum, comite Marco Czobor de Czobor Szent Mihály ianitorum, comite Nicolao Pálffy seniore ab Erdod cubiculariorum, comite Francisco de Batthyán a dicta Nemeth Uivar pincernarum, comite Michaele Estorhassy ab antelata Galantha curiae, comite Joanne Kéry de [Ipo]lyKér agazonum²⁰⁷ ac dicto comite Nicolao Pálffy seniore

²⁰⁷Itt kimaradtak a méltóságneveket magyarázó *nostrorum regalium in Hungaria magistris* szavak. ■ Here, the words explaining the titles of the dignities (*nostrorum regalium in Hungaria magistris*) were omitted. ■ Тут слова, що пояснюють титули сановників (*nostrorum regalium in Hungaria magistris*), були пропущені.

ab Erdőd comite Poseniense caeterisque quamplurimis saepepafati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Leopoldus

Ladislaus Matyásovsky episcopus Nitriensis m.p.

Franciscus Somogy m.p.

A plica belső szélén / On the inside edge of the upfold / На внутрішньому краю загину:

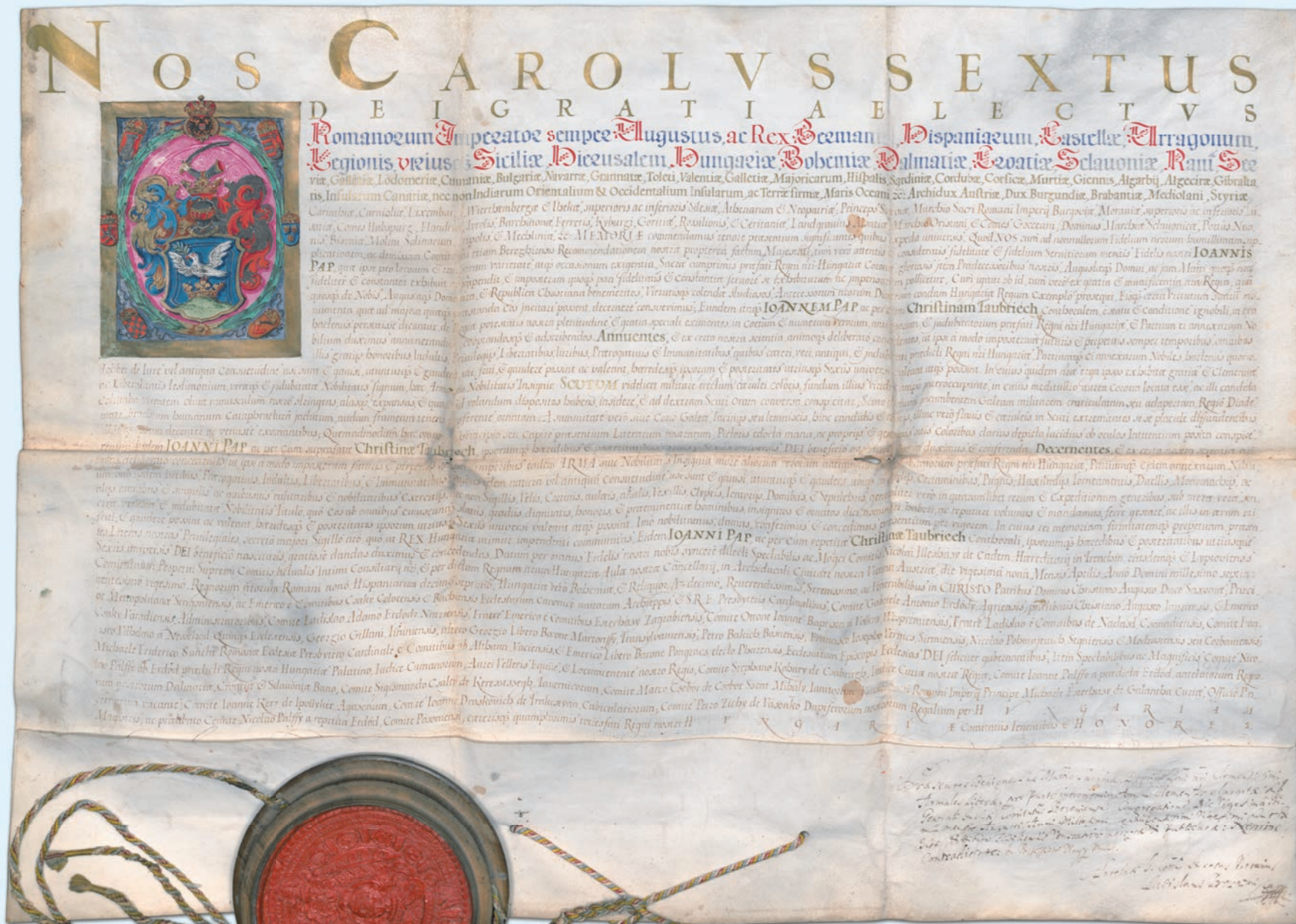
Arma Demetrii Bindasz alias Almássy maiestati vestrae sacratissimae humillime recommendata per comites Stephanum Kohary et Stephanum Csaky.

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загині праворуч:

Anno 1703 die 7. mensis Maii in possessione Bereghzasz Végh Ardo, loco videlicet ac die celebrationis sedis iudiciariae nostrae comitatus de Beregh, praesentes literae armales sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis praeintitulatae pro Demetrio Bindasz alias Almasy eiusdemque heredibus et posteritatibus utriusque sexus universis per benignam collationem datae ac donatae, exhibitae, visae, lectae, proclamatae ac solemniter publicatae sunt, ipseque donatarius in numerum verorum et indubitatorum nobilium inter coeteros istius comitatus de Beregh aggregatus et annumeratus est, habendo etiam literas manumisionales a domino eiusdem terrestri collectas, alioque contradictore nemine coram nobis constitutis. Per me Emericum Görgey ordinarium dicti comitatus de Beregh iuratum notarium m.p.

XXV.

III. Károly magyar király magyar nemességet és címert adományozó oklevele Pap János és általa felesége, Taubriech Krisztina részére. Bécs, 1720. április 29. Az oklevelet III. Károly magyar királyi nagyobb titkospecsétjével erősítették meg.

Kihirdették Bereg vármegye Nagymuzsalyon tartott közgyűlésén, 1720. augusztus 21-én.

Letters patent of King Charles III of Hungary granting Hungarian nobility and armorial bearings to János Pap and through him to his wife, Krisztina Taubriech. Vienna, 29th April 1720. The charter was corroborated with the Hungarian royal greater privy seal of King Charles III.

Published at the general assembly of Bereg county in Nagymuzsaly (today Muzhiyevo) on 21st August 1720.

Грамота короля Угорщини Карла III, що дарує угорське дворянство та герб Яношові Папові, а через нього його дружині Крістині Таубріх. Відень, 29 квітня 1720 р. Грамота була скріплена угорською королівською більшою таємною печаткою короля Карла III.

Оприлюднена на загальних зборах Березької жупи в с. Мужіві 21 серпня 1720 р.

Levéltári jelzet / Archival reference code / Архівний шифр: HU-MNL-OL-R 64-1.-1016.

Címerleírás ■ Blazon ■ Блaзoн

Kék pajzsban zöld dombon lévő arany koronán csőrében zöld olajágot tartó felröppenő, vörössel fegyverzett ezüst galamb; a koronás pántos sisakon könyöklő, aranymarkolatú kivont szablyát tartó, páncélos, levágott jobb kar; sisaktakarók: kék–arany, vörös–ezüst.

Arms: Azure upon a Mount Vert a Crown Or thereon a Dove rising wings displayed and elevated Argent beaked and legged Gules holding in the beak an Olive Branch Vert. Crest: Upon a barred Helm crowned Or a dexter Arm embowed couped and vambraced proper the hand grasping a Sabre proper hilt quillon and pommel Or. Mantling: to the dexter Azure lined Or to the sinister Gules lined Argent.

У синьому щиті на зеленому пагорбі золота корона, на якій стоїть злітаючий срібний, озброєний червоним голуб, що тримає в дзьобі зелену оливкову гілку; щит увінчано гратчастим шоломом під шоломовою короною, на яку спирається ліктем відсічена правиця в обладунках, що тримає шаблю з золотим ефесом; навколо щита намет, праворуч синій з золотим, ліворуч червоний з срібним підбиттям.

Átírás ■ Transcription ■ Транскрипція

Nos Carolus sextus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac rex Germaniae, Hispaniarum, Castellae, Arragonum, Legionis, utriusque Siciliae, Hierusalem, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariae, Navarrae, Grannatae, Toleti, Valentiae, Galletiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algecirae, Gibraltaris, insularum Canariae, necnon Indiarum orientalium et occidentalium insularum, ac Terrae firmae, Maris Oceani etc., archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Luxemburgi, Wierthembergae et Thecae, superioris ac inferioris Silesiae, Athenarum et Neopatriae, princeps Sveviae, marchio Sacri Romani Imperii Burgoviae, Moraviae, superioris ac inferioris Lusatiae, comes Habsburgi, Flandriae, Tyrolis, Barchinonae, Ferretis, Kyburgi, Goritiae, Rossilionis et Ceritaniae, landgravius Alsatiae, marchio Oristani et comes Gocceani, dominus marchiae Sclavonicae, Portus Naonis, Biscaiae, Molini, Salinarum, Tripolis et Mechliniae etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam supplicationem ac demissam comitatus etiam Bereghiensis recommendationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelium servitiorum meritis fidelis nostri **JOANNIS PAP**, quae ipse pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia Sacrae cumprimis praefati regni nostri Hungariae Coronae, gloriosis item praedecessoribus nostris, augustaeque domui ac iam maiestati quoque nostrae fideliter

et constanter exhibuit ac impendit et imposterum quoque pari fidelitatis et constantiae fervore se exhibiturum ac impensurum pollicetur; cum igitur ob id, tum vero ex gratia et munificentia nostra regia (qua quosque de nobis, augustaque domo nostra et republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos antecessorum nostrorum divorum condam Hungariae regum exemplo prosequi eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quaeque praestanda eos incitare possent decernere consuevimus) eundem itaque Joannem Pap, ac per eum Christinam Taubrieck conthoralem e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae potestatis nostrae plenitudine et gratia speciali eximentes, in coetum et numerum verorum, antiquorum et indubitatorum praefati regni nostri Hungariae et partium ei annexarum nobilium duximus annumerandum cooptandosque et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis, libertatibus, iuribus, praerogativis et immunitatibus, quibus caeteri veri, antiqui et indubitati praedicti regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint ac valeant haeredesque ipsorum et posteritates utriusque sexus universi valeant atque possint.

In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis signum

haec arma seu nobilitatis insignia, scutum videlicet militare erectum caerulei coloris, fundum illius viridi campo²⁰⁸ interoccupante, in cuius meditullio aurea corona locata esse, ac illi candida columba virentem olivae ramusculum rostro stringens, alasque expansas et quasi ad volandum dispositas habens, insidere et ad dextram scuti oram conversa conspicitur, scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam seu adapertam regio diademate, brachium humanum cataphractura indutum nudam frameam tenens, proferente ornatam, a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc vero flavis et caeruleis,²⁰⁹ in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus (quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris edocta manu ac propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta, lucidius ob oculos intuentium posita conspicerentur) eidem Joanni Pap ac per eum suprafatae Christinae Taubrieck, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis Dei beneficio nascituris danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris et perpetuis semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia more aliorum verorum, antiquorum et indubitatorum praefati regni nostri Hungariae partiumque eidem annexarum nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iisdem natura vel antiqua consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque

²⁰⁸ Az *in possessione Nagy Musaj* szavakat más tintával, később írták be. ■ The words *in possessione Nagy Musaj* were written later, with a different ink. ■ Слова *in possessione Nagy Musaj* были написаны позднее, иными чернилами.

²⁰⁹ A miniatúrán fel vannak cserélve a jobb- és baloldali sisaktakarók. ■ On the miniature the dexter and sinister mantlings are inverted. ■ На мініатюрі правий та лівий намети поміняні місцями.

et gaudent, ubique in praeliis, certaminibus, pugnis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et singulis ac quibusvis militaribus et nobilitaribus exercitiis, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae, syncerae, vetustae et indubitatae nobilitatis titulo (quo eos ab omnibus cuiuscunque status, gradus, dignitatis, honoris et praecminentiae hominibus insignitos et ornatos dici, nominari, haberi ac reputari volumus et mandamus) ferre, gestare ac illis in aevum uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universi valeant atque possint, imo nobilitamus, damus, conferimus et concedimus praesentium per vigorem.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras privilegiales secreto maiori sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Joanni Pap ac per eum repetitae Christinae Taubrieck conthorali, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis Dei beneficio nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis sincere dilecti spectabilis ac magnifici comitis Nicolai Illesházy de eadem, haereditarii in Trenchin, eiusdemque et Lyptoviensis comitatum perpetui supremi comitis, actualis intimi consilarii nostri et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima nona mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo, regnorum nostrorum Romani nono, Hispaniarum decimo septimo, Hungariae vero,

Bohemiae et reliquorum anno decimo, reverendissimis, serenissimo ac venerabilibus in Christo patribus dominis Christiano Augusto, duce Saxoniae, principe metropolitanae Strigoniensis ac Emerico e comitibus Csáky Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis et Sanctae Romanae Ecclesiae presbyteris cardinalibus, comite Gabriele Antonio Erdödy Agriensis, praelibatis Christiano Augusto Jauriensis et Emerico Csaky Varadiensis administratoribus, comite Ladislao Adamo Erdödy Nitriensis, fratre Emerico e comitibus Esterházy Zagrabiensis, comite Ottone Joanne Baptista a Volkra Wesprémiensis, fratre Ladislao e comitibus de Nádasd Csanadiensis, comite Francisco Vilhelmo a Nesselrod Quinqueecclesiensis, Georgio Gillani Tininiensis, altero Georgio libero barone Mártonffy Transylvaniensis, Petro Bakich Bosnensis, Francisco Josepho Vernics Sirmiensis, Nicolao Pohmajeuich Segniensis et Modrusiensis seu Corbaviensis, Michaele Friderico Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinale e comitibus ab Althann Vaciensis et Emerico libero barone Pongracz electo Pharensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Pálffy ab Erdöd praedicti regni nostri Hungariae palatino, iudice Cumanorum, aurei velleris equite et locumtenente nostro regio, comite Stephano Koháry de Csábragh iudice curiae nostrae regiae, comite Joanne Pálffy a praedicta Erdöd antelatorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Sigismundo Csáky de Keresztszegh tavernicorum, comite Marco Czobor de Czobor Szent Mihály ianitorum, illustri Sacri Romani Imperii principe Michaele Esterházy de Galantha curiae, officio pincernarum vacante, comite Joanne Kéry de Ipolykér agazonum, comite Joanne Draskouich de Trakostyan cubiculariorum, comite Petro Zichy de Vásonkő

dapiferorum nostrorum regalium per Hungariam magistris ac praelibato comite Nicolao Pálffy a repetita Erdöd comite Posoniensi, caeterisque quamplurimis totiesfati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Carolus m.p.

Comes Nicolaus Illeshazy m.p.

Elias Wanyeczy m.p.

A plica belső szélén / On the inside edge of the upfold / На внутрішньому краю загину:

Arma pro Joanne Pap, maiestati vestrae sacratissimae per comitatum Bereghiensem humillime recommendata. S[...] W[anyeczy]

A plicán jobboldalt / On the upfold to the right / На загині праворуч:

Praesentes benignae suae maiestatis sacratissimae domini domini nostri clementissimi armales literae pro parte intronominatum clementer elargitae, sub generali inclyti comitatus Beregiensis congregatione, die vigesima prima mensis Augusti anni millesimi septingentesimi vigesimi sunt exhibitae et debita fidelitatis veneratione acceptae et publicatae nemine contradicente, in possessione Nagy Musaj.²¹⁰ Antelati inclyti comitatus iuratus notarius Ladislaus Bornemisza m.p.

²¹⁰ Az in possessione Nagy Musaj szavakat más tintával, később írták be. ■ The words in possessione Nagy Musaj were written later, with a different ink. ■ Слова in possessione Nagy Musaj були написані пізніше, іншими чорнилами.

I. függelék

A Bereg vármegye levéltárában egykor és ma őrzött eredeti címereslevelek jegyzéke²¹¹

Appendix I

Catalogue of original patents of arms formerly and actually kept in the archives of Bereg county

Додаток I

Перелік оригінальних гербових грамот колись та нині збережених у архіві Березької жупи

²¹¹ Ebben a jegyzékben a Bereg vármegye levéltárából az Országos Levéltárba 1908-ban felküldött 67 db oklevél közül csak 58 szerepel. Ennek oka, hogy közülük kettő lappang, három valójában másolat (HU-MNL-OL-R 64-2.-717., 718. és 719.), négy pedig nem címereslevél (HU-MNL-OL-R 319-2413. és 2414., HU-MNL-OL-R 64-1.-923. és 931.). ■ This list includes only 58 of the 67 patents of arms sent from the Bereg county archives to the National Archives in 1908. This is because two of them are missing, three are actually copies (HU-MNL-OL-R 64-2.-717., 718. and 719.), and four are not patents of arms (HU-MNL-OL-R 319-2413. and 2414., HU-MNL-OL-R 64-1.-923. and 931.). ■ Цей список включає тільки 58 з 67 гербових грамот, висланих з архіву Березької жупи в Країнний архів в 1908 році. Причина цього в тому, що два з них втрачені, три насправді копії (HU-MNL-OL-R 64-2.-717., 718. і 719.), а чотири – не гербові грамоти (HU-MNL-OL-R 319-2413. і 2414., HU-MNL-OL-R 64-1.-923. і 931.).

№	Dátum Date Дата	Adományozó Grantor Дарувальник	Adományos Grantee Отримувач	Lehoczky 1886	Szent-Imrey 1900a	Horváth 1912	Régi levéltári jelzet Former archival code Колишній архівний шифр ²¹²	Levéltári jelzet Archival code Архівний шифр	Közlés / Publ. Видання
1.	1546.01.16.	I. Ferdinánd m. k.	Horváth Miklós	1.	23.	102.	OL, Lad. RRR, No. 83/28.	HU-MNL-OL-R 64-1.-927.	-
2.	1563.12.04.	I. Ferdinánd m. k.	soklyói Szabó Balázs	2.	57.	238.	OL, Lad. RRR, No. 83/56.	HU-MNL-OL-R 64-1.-951.-a	-
3.	1569.04.06.	Miksa m. k.	Nagy Máté	52.	33.	174.	OL, Lad. RRR, No. 83/40.	HU-MNL-OL-R 64-1.-938.	-
4.	1578.06.14.	Rudolf m. k.	Thúry alias Pákó András	3.	54.	267.	OL, Lad. RRR, No. 83/66.	HU-MNL-OL-R 64-1.-959.	-
5.	1579.07.21.	Rudolf m. k.	köcsei Radvány Márton	53.	42.	225.	OL, Lad. RRR, No. 83/52.	HU-MNL-OL-R 64-1.-948.	-
6.	1580.02.21.	Rudolf m. k.	nagyidai Bornemissza Mátyás	4.	9.	39.	OL, Lad. RRR, No. 83/10.	HU-MNL-OL-R 64-1.-913.	-
7.	1586.02.27.	Rudolf m. k.	Mileta László	-	31.	168.	OL, Lad. RRR, No. 83/37.	HU-MNL-OL-R 64-1.-935.	-
8.	1590.06.15.	Rudolf m. k.	nagyari Ferenczy Gáspár	57.	17.	84.	OL, Lad. RRR, No. 83/20.	HU-MNL-OL-R 64-1.-921.	I.
9.	1593.07.19.	Rudolf m. k.	Farkas István ²¹³	6.	-	-	-	-	-
10.	1595.03.21.	Rudolf m. k.	T[...] János	-	sz. n.	276.	OL, Lad. RRR, No. 83/49.	HU-MNL-OL-R 64-1.-946.	-
11.	1599.08.23.	Báthory András e. f.	Szilvássy János	61.	51.	258.	OL, Lad. RRR, No. 83/69.	HU-MNL-OL-R 64-1.-962.	-
12.	1602.06.03.	Báthory Zsigmond e. f.	peselneki László István	-	28.	149.	OL, Lad. RRR, No. 83/47.	HU-MNL-OL-R 64-1.-944.	-

²¹² A No. 83-on belül megtartották az 1908. évi kísérőjegyzékben (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1908-1739.) található, az oklevelekre kis papírcédulákon felragasztott sorszámokat. ■ Inside No. 83. they kept the numbers of the accompanying list of 1908 (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1908-1739.), affixed to the charters themselves on small paper slips. ■ Всередині No. 83. збережені номери супровідного переліка 1908 року (HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1908-1739.), що прикріплені до грамот на маленьких паперових листках.

²¹³ Ez az oklevél a többi jegyzékben nem szerepel, eredetisége kétséges. ■ This charter is not included in the other lists, its originality is doubtful. ■ Ця грамота не присутня в інших переліках, її оригінальність викликає сумніви.

№	Dátum Date Дата	Adományozó Grantor Дарувальник	Adományos Grantee Отримувач	Lehoczky 1886	Szent-Imrey 1900a	Horváth 1912	Régi levéltári jelzet Former archival code Колишній архівний шифр	Levéltári jelzet Archival code Архівний шифр	Közlés / Publ. Видання
13.	1604.01.15.	Rudolf m. k.	[Győry] Ferenc ²¹⁴	63.	19.	301.	OL, Lad. RRR, No. 83/24.	HU-MNL-OL-R 64-1.-924.	-
14.	1609.02.16.	Báthory Gábor e. f.	kövendi Székely alias Beke Márton	60.	50.	252.	OL, Lad. RRR, No. 83/61.	HU-MNL-OL-R 64-1.-955.	-
15.	1609.08.10.	Báthory Gábor e. f.	belényesi Belényesi Ábrahám ²¹⁵	62.	5.	22.	OL, Lad. RRR, No. 83/5.	HU-MNL-OL-R 64-1.-910.	-
16.	1609.08.11.	Báthory Gábor e. f.	tyuskai Pap Mihály ²¹⁶	-	sz. n.	205.	OL, Lad. RRR, No. 83/72.	HU-MNL-OL-R 64-1.-964.	-
17.	1609.12.18.	II. Mátyás m. k.	Eszenyi György	8.	16.	75.	OL, Lad. RRR, No. 83/18.	HU-MNL-OL-R 64-1.-920.	-
18.	1612.05.15.	Báthory Gábor e. f.	kisvárdai Dancsy István	9.	14.	58.	OL, Lad. RRR, No. 83/15.	HU-MNL-OL-R 64-1.-918.	-
19.	1614.08.19.	II. Mátyás m. k.	Hárfás alias Bonyhay János	10.	22.	97.	OL, Lad. RRR, No. 83/27.	HU-MNL-OL-R 64-1.-926.	II.
20.	1615.11.05.	II. Mátyás m. k.	Züllep Mihály	11.	58.	300.	OL, Lad. RRR, No. 83/70.	HU-MNL-OL-R 64-1.-963.	III.
21.	1617.01.06.	Bethlen Gábor e. f.	tasnádszarvadjai Csoma Péter	12.	12.	49.	OL, Lad. RRR, No. 83/13.	HU-MNL-OL-R 64-1.-916.	-
22.	1617.05.23.	Bethlen Gábor e. f.	bikácsi Debrey Ferenc ²¹⁷	-	61.	-	-	-	-
23.	1621.02.25.	Bethlen Gábor e. f.	böszörményi Puskás András	13.	41.	224.	OL, Lad. RRR, No. 83/51.	HU-MNL-OL-R 64-1.-947.	-
24.	1622.07.14.	II. Ferdinánd m. k.	[Szeley István]	14.	49.	302.	OL, Lad. RRR, No. 83/62.	HU-MNL-OL-R 64-1.-956.	-

²¹⁴ Lehoczky téves dátummal közli: 1606. ■ Lehoczky provides an erroneous date: 1606. ■ Легоцький приводить помилкову дату: 1606 р.

²¹⁵ Lehoczky téves dátummal közli: 1608. ■ Lehoczky provides an erroneous date: 1608. ■ Легоцький приводить помилкову дату: 1608 р.

²¹⁶ Címeradomány nélküli erdélyi nemeslevél. ■ A patent of Transylvanian nobility without a grant of heraldic bearings. ■ Грамота на Трансільванське дворянство без дарування герба.

²¹⁷ Ez az oklevél a többi jegyzékben nem szerepel, eredetisége kétséges. ■ This charter is not included in the other lists, its originality is doubtful. ■ Ця грамота не присутня в інших переліках, її оригінальність викликає сумніви.

№	Dátum Date Дата	Adományozó Grantor Дарувальник	Adományos Grantee Отримувач	Lehoczky 1886	Szent-Imrey 1900a	Horváth 1912	Régi levéltári jelzet Former archival code Колишній архівний шифр	Levéltári jelzet Archival code Архівний шифр	Közlés / Publ. Видання
25.	1624.05.08.	II. Ferdinánd m. k.	badalói Bálintffy Balázs	16.	3.	14.	OL, Lad. RRR, No. 83/3.	HU-MNL-OL-R 64-1.-908.	-
26.	1629.08.19.	II. Ferdinánd m. k.	Literáti Dobrossói Bálint	-	15.	67.	OL, Lad. RRR, No. 83/17.	HU-MNL-OL-R 64-1.-919.	VI.
27.	1629.11.12.	II. Ferdinánd m. k.	Nagy Sebestyén	-	34.	178.	OL, Lad. RRR, No. 83/41.	HU-MNL-OL-R 64-1.-939.	-
28.	1630.01.??.	Brandenburgi Katalin e. f.	belényesi Nagy Bálint	-	sz. n.	180.	OL, Lad. RRR, No. 83/38.	HU-MNL-OL-R 64-1.-936.	-
29.	1630.05.02.	II. Ferdinánd m. k.	Juhász alias Theöreök Benedek	18.	24.	112.	OL, Lad. RRR, No. 83/29.	HU-MNL-OL-R 64-1.-928.	-
30.	1633.01.06.	II. Ferdinánd m. k.	Szabó Lukács ²¹⁸	54.	48.	241.	OL, Lad. RRR, No. 83/59.	HU-MNL-OL-R 64-1.-953.	-
31.	1635.01.12.	II. Ferdinánd m. k.	Asztalos István [böszörményi Nagy Gergely] ²¹⁹	50.	11.	7.	OL, Lad. RRR, No. 83/12.	HU-MNL-OL-R 64-1.-915.	-
32.	1635.01.29.	II. Ferdinánd m. k.	Suba Pál	19.	45.	237.	OL, Lad. RRR, No. 83/60.	HU-MNL-OL-R 64-1.-954.	VIII.
33.	1636.01.10.	II. Ferdinánd m. k.	Marton Mihály	22.	30.	160.	OL, Lad. RRR, No. 83/36.	HU-MNL-OL-R 64-1.-934.	-
34.	1636.05.16.	II. Ferdinánd m. k.	Karmacsy Tamás	21.	27.	120.	OL, Lad. RRR, No. 83/31.	HU-MNL-OL-R 64-1.-930.	IX.
35.	1637.05.03.	III. Ferdinánd m. k.	[Balogh János]	23.	4.	303.	OL, Lad. RRR, No. 83/4.	HU-MNL-OL-R 64-1.-909.	-
36.	1637.05.03.	III. Ferdinánd m. k.	Bory András	24.	10.	42.	OL, Lad. RRR, No. 83/11.	HU-MNL-OL-R 64-1.-914.	-
37.	1647.06.14.	III. Ferdinánd m. k.	Nagy András	-	32.	181.	OL, Lad. RRR, No. 83/39.	HU-MNL-OL-R 64-1.-937.	X.
38.	1650.08.14.	III. Ferdinánd m. k.	Simon János	26.	43.	229.	OL, Lad. RRR, No. 83/54.	HU-MNL-OL-R 64-1.-949.	XI.
39.	1650.11.20.	III. Ferdinánd m. k.	kecskeméti Bornemisza András	27.	8.	41.	OL, Lad. RRR, No. 83/9.	HU-MNL-OL-R 64-1.-912.	XII.

²¹⁸ Lehoczky tévesen Szabó Lászlónak nevezi. ■ Lehoczky erroneously calls him László Szabó. ■ Легоцький помилоково називає його Ласло Сабо.

²¹⁹ A Horváth Sándor által még kiolvasott hátlapi feliratból mára csak a Stephanus név első két betűje látszik. Lehoczky téves dátummal közli: 16?? március 16. ■ Of the inscription on the backside once deciphered by Sándor Horváth only the first two letters of the name Stephanus are visible today. Lehoczky provides an erroneous date: 16th March, 16??. ■ З напису на зворотньому боці, колись розшифрованому Шандором Хорватом, сьогодні видно тільки перші дві букви ім'я Stephanus. Легоцький приводить помилокову дату: 16 березня 16?? р.

№	Dátum Date Дата	Adományozó Grantor Дарувальник	Adományos Grantee Отримувач	Lehoczky 1886	Szent-Imrey 1900a	Horváth 1912	Régi levéltári jelzet Former archival code Колишній архівний шифр	Levéltári jelzet Archival code Архівний шифр	Közlés / Publ. Видання
40.	1650.12.14.	II. Rákóczi György e. f.	[Nalivaiko János]	28.	35.	304.	OL, Lad. RRR, No. 83/42.	HU-MNL-OL-R 64-1.-940.	-
41.	1652.03.23.	III. Ferdinánd m. k.	Bakó István	-	60.	12.	OL, Lad. RRR, No. 83/75.	HU-MNL-OL-R 64-1.-965.	-
42.	1654.03.05.	II. Rákóczi György e. f.	Pál János	29.	39.	201.	OL, Lad. RRR, No. 83/43.	HU-MNL-OL-R 64-1.-941.	-
43.	1656.06.22.	II. Rákóczi György e. f.	Káladzi István ²²⁰	25.	25.	117.	OL, Lad. RRR, No. 83/30.	HU-MNL-OL-R 64-1.-929.	-
44.	16???.???.??.	III. Ferdinánd m. k.	Sy[...] alias Pap György ²²¹	51.	-	-	-	-	-
45.	1659.01.15.	I. Lipót m. k.	Sótér Ferenc	56.	44.	234.	OL, Lad. RRR, No. 83/55.	HU-MNL-OL-R 64-1.-950.	-
46.	1660.04.14.	I. Lipót m. k.	[Szabó] János	33.	46.	305.	OL, Lad. RRR, No. 83/57.	HU-MNL-OL-R 64-1.-952.	-
47.	1662.06.17.	I. Lipót m. k.	Pinke alias Malassy Mihály	35.	40.	218.	OL, Lad. RRR, No. 83/48.	HU-MNL-OL-R 64-1.-945.	XV.
48.	1662.06.23.	I. Lipót m. k.	Török János	55.	53.	260.	OL, Lad. RRR, No. 83/65.	HU-MNL-OL-R 64-1.-958.	-
49.	1662.08.19.	I. Lipót m. k.	Veres István	36.	56.	306.	OL, Lad. RRR, No. 83/68.	HU-MNL-OL-R 64-1.-961.	XVI.
50.	1662.09.05.	I. Lipót m. k.	Fogarasy Mihály	34.	18.	85.	OL, Lad. RRR, No. 83/21.	HU-MNL-OL-R 64-1.-922.	XVII.
51.	1665.02.28.	I. Lipót m. k.	Makay János	37.	29.	156.	OL, Lad. RRR, No. 83/35.	HU-MNL-OL-R 64-1.-933.	-
52.	1665.09.12.	I. Lipót m. k.	Halábori Balázs	58.	21.	96.	OL, Lad. RRR, No. 83/26.	HU-MNL-OL-R 64-1.-925.	-
53.	1668.04.11.	I. Lipót m. k.	Bogdányi alias Bélteky István ²²²	39.	7.	34.	-	-	-

²²⁰ Lehoczky Kalodásynak nevezi. ■ Lehoczky calls him Kalodásy. ■ Легоцький називає його Калодасі.

²²¹ Lehoczky szerint ez egy rossz állapotú, korábban szabásmintának használt oklevéldarab volt. ■ According to Lehoczky, this was a fragment of a charter in bad condition, formerly used as a tailoring pattern. ■ За словами Легоцького, це був фрагмент грамоти у поганому стані, що раніше використовувався як викрійка.

²²² Ezt az oklevelet szintén felküldték az Országos Levéltárba 1908-ban, de 1924-ben ismeretlen okból nem vették állományba a többivel együtt. Sorsa ismeretlen. ■ This charter was also sent to the Central Archives in 1908, but for unknown reasons it was not incorporated into the collections of the archives along with the others in 1924. Its fate is unknown. ■ Ця грамота була також відіслана в Країнний архів в 1908 році, але з невідомих причин не була включена до фондів архіву разом з іншими в 1924 році. Її доля невідома.

№	Dátum Date Дата	Adományozó Grantor Дарувальник	Adományos Grantee Отримувач	Lehoczky 1886	Szent-Imrey 1900a	Horváth 1912	Régi levéltári jelzet Former archival code Колишній архівний шифр	Levéltári jelzet Archival code Архівний шифр	Közlés / Publ. Видання
54.	1669.01.24.	I. Lipót m. k.	Bajzáth István	40.	2.	10.	OL, Lad. RRR, No. 83/2.	HU-MNL-OL-R 64-1.-907.	XX.
55.	1671.02.07.	I. Arafí Mihály e. f.	váradí Csengeri István	42.	13.	52.	OL, Lad. RRR, No. 83/14.	HU-MNL-OL-R 64-1.-917.	-
56.	1675.02.12.	I. Lipót m. k.	Adorján Pál	59.	1.	1.	OL, Lad. RRR, No. 83/1.	HU-MNL-OL-R 64-1.-906.	-
57.	1676.11.20.	I. Lipót m. k.	Kajor Gáspár	-	26.	116.	OL, Lad. RRR, No. 83/33.	HU-MNL-OL-R 64-1.-932.	XXI.
58.	1688.07.18.	I. Lipót m. k.	Verbiássy János	44.	55.	290.	OL, Lad. RRR, No. 83/67.	HU-MNL-OL-R 64-1.-960.	XXII.
59.	1693.03.19.	I. Lipót m. k.	Tarnóczy Gergely	46.	52.	-	-	-	-
60.	1698.05.27.	I. Lipót m. k.	[Pap János]	-	36.	307.	OL, Lad. RRR, No. 83/44.	HU-MNL-OL-R 64-1.-942.	-
61.	1698.10.01.	I. Lipót m. k.	Pap János ²²³	47.	37.	209.	OL, Lad. RRR, No. 83/45.	HU-MNL-OL-R 64-1.-943.	XXIII.
62.	1702.05.29.	I. Lipót m. k.	Bindász alias Almásy Demeter	48.	6.	29.	OL, Lad. RRR, No. 83/7.	HU-MNL-OL-R 64-1.-911.	XXIV.
63.	1708.09.08.	II. Rákóczi Ferenc e. f.	Tarpa hajdúváros ²²⁴	-	-	-	OL, Lad. RRR, No. 83/64.	HU-MNL-OL-R 64-1.-957.	-
64.	1712.02.22.	III. Károly m. k.	Hodermárszky Pál	49.	-	-	-	UA-DAZO-151.-1.-337.	-
65.	1836.10.28.	V. Ferdinánd m. k.	Bereg vármegye	-	-	-	-	UA-DAZO-10.-3.-196.	-

Rövidítések: / Abbreviations: / Абревіатури:

[] = hamisított név / forged name / підроблене ім'я

e. f. = erdélyi fejedelem / Prince of Transylvania / князь Трансільванії

m. k. = magyar király / King of Hungary / Король Угорщини

sz. n. = szám nélkül / without number / без номера

²²³ Szent-Imrey téves dátummal közli: 1697. ■ Szent-Imrey provides an erroneous date: 1697. ■ Сент-Імреї приводить помилкову дату: 1697 р.

²²⁴ A három jegyzék egyikében sem szerepel, de benne van a Bereg vármegye által 1908-ban az oklevelekkel együtt küldött kísérőjegyzékben 64. sz. alatt. Horváth vélhetően azért nem írta le, mert nem családi, hanem városi nemeslevél. ■ This charter does not appear in either of the three lists, but it is found on the list sent by Bereg county in 1908 along with the charters under No. 64. Horváth had not described it, because it is not a family patent of arms, but one of a town. ■ Ця грамота не фігурує в жодному з трьох переліків, але вона є в перелику (№ 64), надісланому Березькою жупою в 1908 році разом з грамотами. Хорват не описав її, бо це не сімейна, а міська гербова грамота.

II. függelék

Az Országos Levéltár által 1906–1919 között végzett nemeslevél-felülvizsgálati eljárás összefoglalása

Appendix II

Summary of the procedure of reviewing patents of nobility carried out by the National Archives,

1906–1919

Додаток II

Короткий виклад процедури розгляду дворянських грамот, проведеної Країнним архівом,

1906–1919 рр.

Vármegye County Жупа	A jegyzéket tartalmazó ügyirat File containing the list of the patents Справа, що містить перелік грамот	Az oklevelek fel- és visszaküldésének éve Year of sending and returning the patents Рік вислання та повернення грамот
Abaúj-Torna	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-(Abaúj-Torna)-1906-1385.	1906 / 1907
Alsó-Fehér ²²⁵	-	-
Arad	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Arad-1907-474.	1907 / 1909
Árva	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Árva-1906-1386.	1906 / 1907
Bács-Bodrog	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-(Bács-Bodrog)-1906-1356.	1906 / 1909
Baranya	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Baranya-1906-1559. HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Baranya-1909-1496.	1906, 1909 / 1909
Bars	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bars-1906-1541.	1906 / 1907
Békés	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Békés-1906-1275.	1906 / 1906
Bereg	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Bereg-1912-2176.	1908, 1912 / -
Beszterce-Naszód	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-(Beszterce-Naszód)-1906-1746.	1906 / 1908
Bihar ²²⁶	-	-
Borsod	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Borsod-1910-12.	1910 / 1911
Brassó ²²⁷	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Brassó-1910-1146.	1910 / 1911
Csanád	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Csanád-1910-835.	1910 / 1911
Csík ²²⁸	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Csík-1906-1533.	1906 / 1908
Csongrád	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Csongrád-1910-858.	1910 / 1911
Esztergom	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Esztergom-1911-1722.	1911 / 1911
Fejér ²²⁹	-	-

²²⁵ A vármegye levéltárában nem őriztek címeresleveleket. ■ There were no patents of nobility kept at this county's archives. ■ В архіві цієї жупи не зберігалися дворянські грамоти.

²²⁶ A megkeresés ellenére nem küldték fel az okleveleket. ■ Despite the request, the patents were not sent. ■ Незважаючи на прохання, грамоти не були вислані.

²²⁷ A vármegye levéltárában nem őriztek címeresleveleket, de a városból felküldték. ■ There were no patents of nobility kept at this county's archives, but the ones in the city archives were sent. ■ В архіві цієї жупи не зберігалися дворянські грамоти, але ті, що зберігалися в міському архіві, були вислані.

²²⁸ A vármegye levéltárában nem őriztek címeresleveleket, de az alispán megkísérelte összegyűjteni a vármegyében magánkézben lévő armálisokat, és 22-t fel is küldött. ■ There were no patents of nobility kept at this county's archives, but the vice-ispan had attempted to collect the patents of arms held in the county in private property, and eventually sent 22 of them. ■ В архіві цієї жупи не зберігалися дворянські грамоти, але піджулан спробував зібрати дворянські грамоти, що знаходилися в жупі в приватній власності, і зрештою вислав 22 з них.

²²⁹ A megkeresés ellenére nem küldték fel az okleveleket ■ Despite the request, the patents were not sent ■ Незважаючи на прохання, грамоти не були вислані.

Vármegye County Жупа	A jegyzéket tartalmazó ügyirat File containing the list of the patents Справа, що містить перелік грамот	Az oklevelek fel- és visszaküldésének éve Year of sending and returning the patents Рік вислання та повернення грамот
Fogaras ²³⁰	-	-
Gömör-Kishont	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-(Gömör-Kishont)-1915-851.	1915 / 1916
Győr	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Győr-1913-1839.	1913 / ~1914
Heves ²³¹	-	-
Hont ²³²	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Hont-1909-917.	-
Kolozs ²³³	-	-
Krassó-Szörény	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-(Krassó-Szörény)-1907-4. ²³⁴	?
Marosvásárhely	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Marosvásárhely-1906-1502.	1906 / 1906
Moson ²³⁵	-	-
Nógrád ²³⁶	-	-
Nyitra ²³⁷	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Nyitra-1884-359.	-
Pest-Pilis-Solt-Kiskun	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Pest-1906-1093.	1906 / 1907
Somogy ²³⁸	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Somogy-1908-118.	-
Szatmár	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Szatmár-1919-192.	1919 / 1942
Torda-Aranyos ²³⁹	-	-

²³⁰ A vármegye levéltárában nem őriztek címeresleveleket. ■ There were no patents of nobility kept at this county's archives. ■ В архіві цієї жупи не зберігалися дворянські грамоти.

²³¹ A megkeresés ellenére nem küldték fel az okleveleket. ■ Despite the request, the patents were not sent. ■ Незважаючи на прохання, грамоти не були вислані.

²³² Csak jegyzéket küldtek. ■ They sent only a list. ■ Вони вислали тільки перелік.

²³³ A vármegye levéltárában nem őriztek címeresleveleket. ■ There were no patents of nobility kept at this county's archives. ■ В архіві цієї жупи не зберігалися дворянські грамоти.

²³⁴ Az ügyirat hiányzik. ■ The file is missing. ■ Справа втрачена.

²³⁵ Maguktól érdeklődtek, de végül nem kaptak hivatalos megkeresést. ■ They had inquired by themselves, but in the end they did not receive an official request. ■ Вони запитували самі, але зрештою так і не отримали офіційного зашпу.

²³⁶ Maguktól érdeklődtek, de végül nem kaptak hivatalos megkeresést. ■ They had inquired by themselves, but in the end they did not receive an official request. ■ Вони запитували самі, але зрештою так і не отримали офіційного зашпу.

²³⁷ A megkeresés ellenére nem küldték fel az okleveleket, csak jegyzék van róluk. ■ Despite the request, the patents were not sent, there is only a list of them. ■ Незважаючи на прохання, грамоти не були вислані, існує тільки їх перелік.

²³⁸ Csak jegyzéket küldtek. ■ They sent only a list. ■ Вони вислали тільки перелік.

²³⁹ Maguktól érdeklődtek, de végül nem kaptak hivatalos megkeresést. ■ They had inquired by themselves, but in the end they did not receive an official request. ■ Вони запитували самі, але зрештою так і не отримали офіційного зашпу.

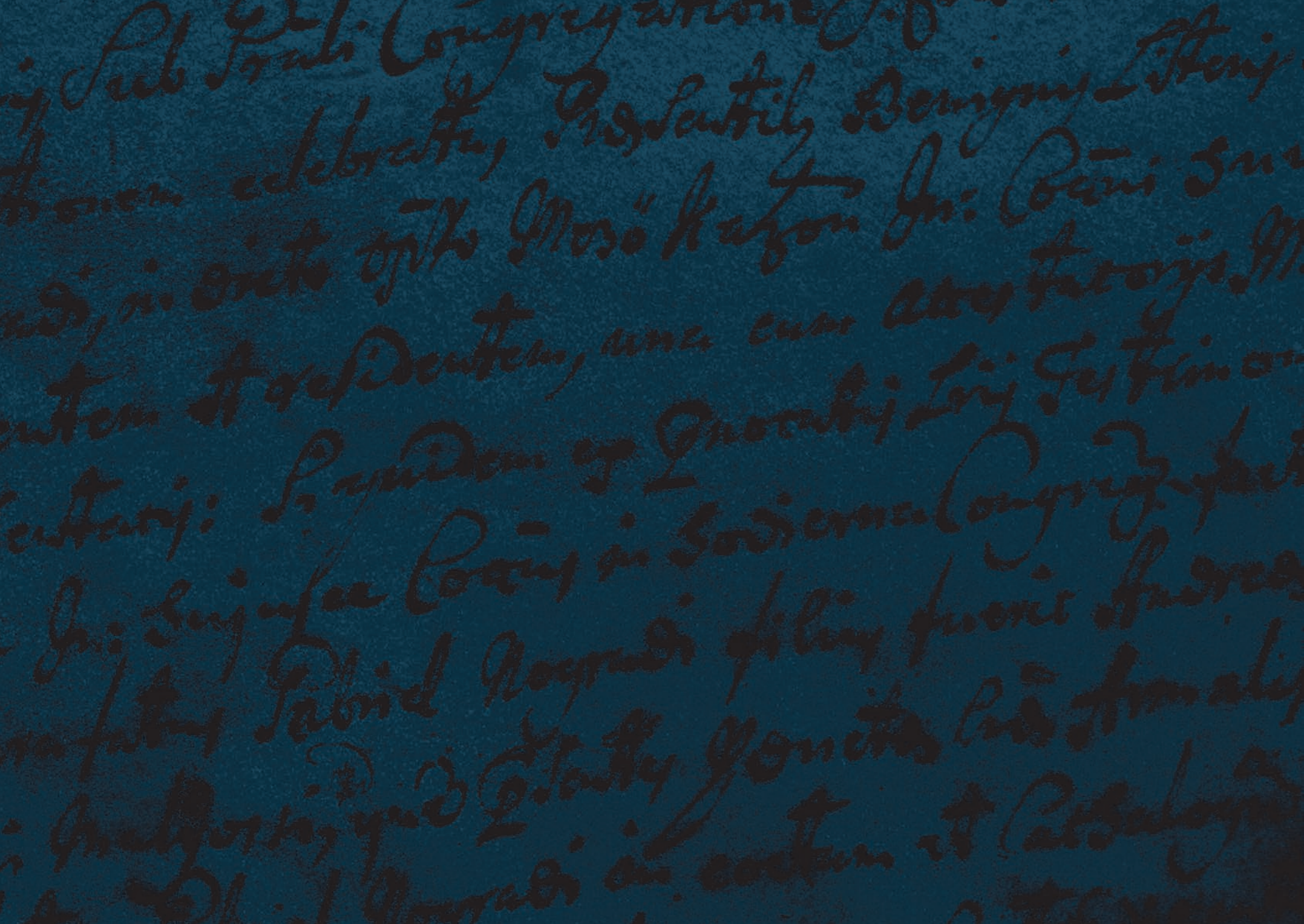
Vármegye County Жупа	A jegyzéket tartalmazó ügyirat File containing the list of the patents Справа, що містить перелік грамот	Az oklevelek fel- és visszaküldésének éve Year of sending and returning the patents Рік вислання та повернення грамот
Torontál ²⁴⁰	-	-
Trencsén ²⁴¹	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Trencsén-1906-1226.	-
Turóc	HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Turóc-1906-1720. HU-MNL-OL-Y 1-1914-82-Turóc-1907-1400.	1906-1907 / 1907
Zólyom ²⁴²	-	-

²⁴⁰ A megkeresés ellenére nem küldték fel az okleveleket. ■ Despite the request, the patents were not sent. ■ Незважаючи на прохання, грамоти не були вислані.

²⁴¹ Csak jegyzéket küldtek. ■ They sent only a list. ■ Вони вислали тільки перелік.

²⁴² Maguktól érdeklődtek, de végül nem kaptak hivatalos megkeresést. ■ They had inquired by themselves, but in the end they did not receive an official request. ■ Вони запитували самі, але зрештою так і не отримали офіційного запиту.

Levéltári források

Archival sources

Архівні джерела

HU-MNL-OL-A 75	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magyar kancelláriai levéltár – Magyar Királyi Kancellária regisztratúrája – <i>Catalogus nobilium</i> National Archives of Hungary – Central Archives – Archives of the Hungarian Chancellery – Registrature of the Hungarian Royal Chancellery – <i>Catalogus nobilium</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Архів Угорської канцелярії – Регистратура Угорської королівської канцелярії – <i>Catalogus nobilium</i>
HU-MNL-OL-A 76	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magyar kancelláriai levéltár – Magyar Királyi Kancellária regisztratúrája – <i>Syllabus magnatum, nobilium et indigenarum</i> National Archives of Hungary – Central Archives – Archives of the Hungarian Chancellery – Registrature of the Hungarian Royal Chancellery – <i>Syllabus magnatum, nobilium et indigenarum</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Архів Угорської канцелярії – Регистратура Угорської королівської канцелярії – <i>Syllabus magnatum, nobilium et indigenarum</i>
HU-MNL-OL-E 148	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magyar kincstári levéltárak – Magyar Kamara Archivuma – <i>Neo-regestrata acta</i> National Archives of Hungary – Central Archives – Archives of the Hungarian Treasury – Archives of the Hungarian Chamber – <i>Neo-regestrata acta</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Архіви угорського казначейства – Архів Угорської Комори – <i>Neo-regestrata acta</i>
HU-MNL-OL-E 152	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magyar kincstári levéltárak – Magyar Kamara Archivuma – <i>Acta jesuitica</i> National Archives of Hungary – Central Archives – Archives of the Hungarian Treasury – Archives of the Hungarian Chamber – <i>Acta jesuitica</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Архіви угорського казначейства – Архів Угорської Комори – <i>Acta jesuitica</i>

HU-MNL-OL-F 3	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Erdélyi országos kormányhatósági levéltárak – Gyulafehérvári káptalan országos levéltára – <i>Centuriae</i> National Archives of Hungary – Central Archives – National government authorities of Transylvania – National archives of the Gyulafehérvár Chapter – <i>Centuriae</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Національні урядові органи Трансільванії – Країнний архів Дюлафехерварського капітула – <i>Centuriae</i>
HU-MNL-OL-F 21	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Erdélyi országos kormányhatósági levéltárak – Kolozsmonostori konvent országos levéltára – <i>Armales</i> National Archives of Hungary – Central Archives – National government authorities of Transylvania – National archives of the Kolozsmonostor Convent – <i>Armales</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Національні урядові органи Трансільванії – Країнний архів Коложмоношторського конвента – <i>Armales</i>
HU-MNL-OL-F 306	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Erdélyi országos kormányhatósági levéltárak – Levéltárat nem alkotó fondok és állagok – <i>Gubernium Transylvanicum</i> és a visszaállított Főkörmányszék levéltári hivatalának és levéltárnokainak iratai – <i>Liber aureus</i> National Archives of Hungary – Central Archives – National government authorities of Transylvania – Documents of the Office of archives and archivists of the <i>Gubernium Transylvanicum</i> and the restored Chief Government Body – Funds that do not make up archives – <i>Liber aureus</i> Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Національні урядові органи Трансільванії – Фонди, що не складають архіви – Документи архіваріусів та управління архівів Губерніуму Трансільванікуму і відновленого Головного державного органу – <i>Liber aureus</i>
HU-MNL-OL-P 80	Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magánlevéltárak – Családi fondok, levéltárak – Csicsery család National Archives of Hungary – Central Archives – Private archives – Family fonds, archives – Csicsery family Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Приватні архіви – Сімейні фонди, архіви – Сім'я Чічері

HU-MNL-OL-P 635	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magánlevéltárak – Családi fondok, levéltárak – ákosfalvi Szilágyi család</p> <p>National Archives of Hungary – Central Archives – Private archives – Family fonds, archives – Szilágyi of Ákosfalva family</p> <p>Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Приватні архіви – Сімейні фонди, архіви – Сім'я Сіладі з Акошфалви</p>
HU-MNL-OL-P 655	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – Magánlevéltárak – Családi fondok, levéltárak – Teleki család levéltárai – Teleki család marosvásárhelyi levéltára – Teleki család – Nemeslevelek</p> <p>National Archives of Hungary – Central Archives – Private archives – Family fonds, archives – Archives of the Teleki family – Marosvásárhely archives of the Teleki family – Teleki family – Patents of nobility</p> <p>Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Приватні архіви – Сімейні фонди, архіви – Архіви сім'ї Телекі – Марошвапархейський архів сім'ї Телекі – Сім'я Телекі – Дворянські грамоти</p>
HU-MNL-OL-R 64	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – 1526 utáni gyűjtemény – Irattípus szerinti gyűjtemények – Hazai címereslevelek és nemesi iratok</p> <p>National Archives of Hungary – Central Archives – Post-1526 collection – Collections by document type – Domestic patents of arms and documents concerning nobility</p> <p>Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Колекція після 1526 року – Колекції за типом документів – Вітчизняні гербові грамоти та документи, що стосуються дворянства</p>
HU-MNL-OL-R 319	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – 1526 utáni gyűjtemény – Vegyes, tárgyi alapon létrehozott gyűjtemények – Családok, személyek szerinti iratok gyűjteménye</p> <p>National Archives of Hungary – Central Archives – Post-1526 collection – Mixed collections, created by the subject of the documents – Collection by families and individuals</p> <p>Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Колекція після 1526 року – Змішані колекції, створені за тематикою документів – Колекція документів сімей та приватних осіб</p>

HU-MNL-OL-Y 1	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár – A Magyar Országos Levéltár levéltára – Magyar Országos Levéltár – Általános iratok</p> <p>National Archives of Hungary – Central Archives – Archives of the Hungarian National Archives – Hungarian National Archives – General documents</p> <p>Угорський Національний Архів – Країнний Архів – Архів Угорського Національного Архіву – Угорський Національний Архів – Загальні документи</p>
HU-MNL-SZSZBML-XV.24.	<p>Magyar Nemzeti Levéltár – Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár – Gyűjtemények – Szatmár vármegye levéltára címeres nemesi leveleinek gyűjteménye</p> <p>National Archives of Hungary – Archives of Szabolcs-Szatmár-Bereg county - Collections – Collection of the patents of arms and nobility of the archives of Szatmár county</p> <p>Угорський Національний Архів – Архів Саболч-Сатмар-Березької області – Колекції – Колекція гербових дворянських грамот архіву Сатмарської жупи</p>
UA-DAZO-10.	<p>Kárpátaljai Területi Állami Levéltár – Bereg vármegye főispánjának iratai</p> <p>State Archives of the Transcarpathian Oblast – Documents of the lord-lieutenant of Bereg county</p> <p>Державний архів Закарпатської області – Наджупан Березької жупи, м. Берегово</p>
UA-DAZO-151.	<p>Kárpátaljai Területi Állami Levéltár – A munkácsi görögkatolikus püspökség iratai</p> <p>State Archives of the Transcarpathian Oblast – Documents of the Greek Catholic Diocese of Mukachevo</p> <p>Державний архів Закарпатської області – Правління Мукачівської греко-католицької єпархії, м. Ужгород</p>

Szakirodalom

Literature

Література

AVAR 2014	Avar Anton: Az Országos Levéltár címereslevél-gyűjteményének feldolgozása és digitalizálása (2011–2014). <i>Levéltári Közlemények</i> 85 (2014) 183–261.
AVAR 2017	Avar Anton: Magyarország címere és az angol heraldika. <i>Turul</i> 90 (2017) 189–190.
AVAR 2019	Avar Anton: Az Izsó család ismeretlen címereslevele. <i>Turul</i> 92 (2019) 166–174.
ÁNYOS 1936	Ányos Lajos: Általános tudnivalók a nemességigazoláshoz. <i>Turul</i> 50 (1936) 91–95.
BAKÁCS 1953	Bakács István: <i>Családok, testületek és intézmények levéltárai.</i> (Levéltári alapelettárak I, Országos Levéltár 7) Budapest, 1953.
BAKÁCS 1971	Bakács István: <i>P szekció. Kisebb családi és személyi fondok III. 650–1560. alaptörzsszámok. Repertórium</i> (Levéltári leltárak 53) Budapest, 1971.
BAKÁCS 1972	Bakács István: A Magyar Nemzeti Múzeum levéltárának története az Országos Levéltár keretében 1934–1945. <i>Levéltári Közlemények</i> 43 (1972) 33–83.
BENDA 1972	Benda Kálmán: A királyi Magyarország tiszti címtára, 1607–1608. <i>Levéltári Közlemények</i> 43 (1972) 265–325.
CSATÁRY 1997	Csatáry György: Címeres levelek Bereg vármegye levéltárában (1800–1900). In: „Hét kereszt alatt felkelek”. <i>Kárpátaljai néprajzi és honismereti dolgozatok.</i> Szerk. P. Punykó Mária. Budapest–Beregszász, 1997. 119–142.
FONDJEGYZÉK 1959	<i>A Magyar Országos Levéltár fond- és állagjegyzéke. A-P szekciók.</i> (A magyar állami levéltárak fondjegyzéke I) Budapest, 1959.
FONDJEGYZÉK 1974	<i>A Magyar Országos Levéltár fondjainak és állagainak jegyzéke II. „P-Z” szekciók.</i> Budapest, 1974.
FAZEKAS 2018	Fazekas István: <i>A Magyar [Udvári] Kancellária és hivatalnokai 1527–1690 között.</i> Akadémiai doktori értekezés, 2018 [kézirat].
FOX-DAVIES 1909	Fox-Davies, Arthur Charles: <i>A Complete Guide to Heraldry.</i> London–Edinburgh, 1909.

HENZSEL 1998	<i>Bereg vármegye főispánjának iratai, 1342–1800. Iratjegyzéke.</i> Szerk. Henzsel Ágota. (A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár kiadványai V. Segédletek 1.) Nyíregyháza, 1998.
HORVÁTH 1900	Horváth Sándor: Hamisított címeres nemeslevelek Abauj-Torna vármegye levéltárában. <i>Nagy Iván Családtörténeti Értesítő</i> 2 (1900) 181–185.
HORVÁTH 1901	Horváth Sándor: Czímerlevél-hamisítások és hamisítók. <i>Nagy Iván Családtörténeti Értesítő</i> 3 (1901) 157–166., 203–222.
HORVÁTH 1909	Horváth Sándor: <i>A vármegyei levéltárak felülvizsgált címeres nemesleveleinek jegyzéke.</i> Budapest, 1909.
ISCSENKO 2008	Іщенко, Ярослава Олегівна: Геральдична мова й термінологія, основні приписи та наукові поняття. <i>Український історичний журнал</i> (2008:3) 162–176.
KURECSKÓ 2020	Kurecskó Mihály: <i>A magyar királyi kettőspeccetek heraldikája 1526–1848.</i> Budapest, 2020.
LAKOS 2006	Lakos János: <i>A Magyar Országos Levéltár története.</i> Budapest, 2006.
LEHOCZKY 1881	Lehoczky Tivadar: <i>Bereg vármegye monographiája I. Általános rész.</i> Ungvárott, 1881.
LEHOCZKY 1886	Lehoczky Tivadar: Címeres és nemeslevelek Beregmegye levéltárában. <i>Turul</i> 4 (1886) 191–193.
MECSEI–MISHUK 2017	<i>Bereg vármegye címeres pecsétje, 1836.</i> Szerk. Kujbusné Mecsei Éva, Mykhailo Mishuk, a bev. tanulmányt írta Kujbusné Mecsei Éva. Nyíregyháza, 2017.
MKL	Magyar Katolikus Lexikon, online kiadás (http://lexikon.katolikus.hu/ , 2020.10.14.)
PARKER 1894	Parker, James: <i>A Glossary of Terms Used in Heraldry.</i> Oxford–London, 1894. (https://www.heraldsnet.org/saitou/parker/index.htm , 2020.10.14.)

PÉTER–BENDA– HORN–KOLTAI 2008	Péter Katalin, Benda Borbála, Horn Ildikó, Koltai András: <i>A magyar arisztokrácia családi kapcsolatrendszere a 16–17. században</i> . Az OTKA által támogatott kutatás (TO47001), 2006–2008. (https://archivum2004.piarista.hu/arisztokrata/index.htm , 2020.10.14.)
REISZ 2017	„ <i>Kedves Lajosom!</i> ” <i>Csánki Dezső levelei Thallóczy Lajoshoz, 1879–1916</i> . A leveleket sajtó alá rendezte, a bevezetőt írta és a névmutatót összeállította Reisz T. Csaba. (Századok könyvek) Budapest, 2017.
REXA 1909	Rexa Dezső: <i>A törvényhatósági levéltárak címeres levelei (Literae armales)</i> II. Kassa, 1909.
SASHEGYI 1978	Sashegyi Oszkár: Az Országos Levéltár személyzeti viszonyai a XX. század elején, 1903–1922. <i>Levéltári Közlemények</i> 48–49 (1978) 23–43.
SZENT-IMREY 1900a	Szent-Imrey Tamás: Címeres levelek Beregvármegye levéltárában. <i>Nagy Iván Családtörténeti Értesítő</i> 2 (1900) 175–179., 229–231.
SZENT-IMREY 1900b	Szent-Imrey Tamás: Beregvármegye levéltárában hiteles másolatban őrzött címeres levelek (első közlemény). <i>Nagy Iván Családtörténeti Értesítő</i> 2 (1900) 259–263.
SZENT-IMREY 1901	Szent-Imrey Tamás: Beregvármegye levéltárában hiteles másolatban őrzött címeres levelek (második, harmadik és befejező közlemény). <i>Nagy Iván Családtörténeti Értesítő</i> 3 (1901) 44–50, 95–102, 147–152.
-Y -I. 1909	Rexa Dezső, A törvényhatósági levéltárak címeres levelei. Horváth Sándor, A vármegyei levéltárak felülvizsgált címeres nemes leveleinek jegyzéke. <i>Ism. –y –I. Turul</i> 27 (1909) 93–95.
ZUBÁNIC 2018	Зубанич, Ласлов: Порядок надання дворянських титулів та гербів в Угорському королівстві та Трансільванському князівстві у XVI-XVII ст. <i>Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки</i> (2018:2 [46]) 56–61. (http://mdu.edu.ua/?page_id=1499 , 2020.10.20.)

A borító háttérében / In the background of the cover / На задньому плані обкладинки:

Geographische Charte des Beregh-Ugotscher Comitats, 1788

(HU-MNL-OL-S 12-X.-8.-1.)

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁRA

Kiadja a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára

Published by the Szabolcs-Szatmár-Bereg County Archives of the National Archives of Hungary

Видано Архівом Саболч-Сатмар-Березької області Угорського Національного Архіву

Felelős kiadó / Executive publisher / Відповідальний редактор:

Kujbusné dr. Mecsei Éva igazgató

Készült a Pátria Nyomdában 537 példányban

Made in the printing-house "Pátria" in 537 copies

Зроблено в друкарні «Патрія» у 537 примірниках

Felelős vezető / Executive director / Відповідальний директор:

Orgován Katalin

Anton Avar

Patents of Arms from Bereg
in the National Archives of Hungary

АНТОН АВАР

Гербові грамоти з Березької жупи
в Угорському Національному Архіві

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁRA